

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

BAVUL

Hayat bir yolculuktur, yanınızda bulunsun. Temmuz 2019 Sayı: 46 Fiyat: 9 TL KKTC Fiyatı: 10 TL

Posterleriniz
derginin
içindedir.



Zülfü Livaneli
Ataol Behramoğlu
Şükrü Erbaş
Ercan Kesal
Gökhan Horzum
İsmail Saymaz
Ali Murat İrat
Zehra Çelenk
Nevşin Mengü
İrfan Değirmenci
Sedef Orman
Otisabi
Aydilge
Baba Zula
Ayşen Şahin Aksakal
Emre Kongar
Haydar Ergülen
Evrin Kuran
Alpay Erdem
Esin İris
Murat Tırpan
Barış Akpolat
Ali Deniz Uslu
Pınar Ergün
Sinem Keyik
Y. Emre Ceren
Derya Aydoğan
Orhan Aydın
Burak Ağdemir
Merve Bavra
Uğur Şahin
Burak Abatay
Önder Abay



“YAŞAMAK GÖREVDİR BU YANGIN YERİNDE
YAŞAMAK, İNSAN KALARAK”

Ataol Behramoğlu



Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

KADININ KADIN OLAN İRADESİ:

Simone De Beauvoir

Tam adı Simone Lucie Ernestine Marie Bertrand de Beauvoir olan yazar, düşünür ve feminist, 9 Ocak 1908'de Paris'te dünyaya gelir. Beauvoir Ailesi'nin I. Dünya Savaşı'ndan sonra ekonomik durumu kötüye gitse de dindar bir Katolik olan annesi, kız kardeşleriyle birlikte Simone de Beauvoir'ın da dini bir okula gitmesi konusunda ısrarcıdır. Her ne kadar çocukluğunda dindar olarak yetiştirilse de yazar, ilk gençliğinden itibaren inancını kaybeder ve hayatının sonuna kadar ateist olarak kalır.

Babası ise "erkek gibi düşündüğünü" fark ettiği Simone'a baskı yapmaktadır. Bir "genç kız" gibi davranmaması ailesini rahatsız etmektedir. 1925 yılında diliseyi bitirip sınavlarını verdiğinde Paris'in Katolik okullarından birinde matematik okur ve sonrasında Sorbonne'da felsefe okumaya devam eder. Sorbonne'dan mezun olan dokuzuncu kadındır.

Önceleri Maurice Merleau-Ponty ve Claude Lévi-Strauss ile çalışır. Bu dönemde üniversite sonrası sınavları için çalışırken Jean-Paul Sartre, Paul Nizan gibi isimlerle tanışır. Bu sinavda Sartre birinci olurken Beauvoir ikinci olur, hem de 21 yaşında businavı geçerek, engencikisi olarak.

"Kurtulmak için bir başkasına bel bağlamak, yılmamanın en güvenli yoludur."

1943 yılına kadar lise seviyesinde öğretmenlik yapar ve bir yazar olarak hayatını sürdürmesini sağlayan parayı kazanır. 1943 yılında ilk romanı Konuk Kız yayımlanır. Sartre ve diğer kadınlarla olan ilişkilerinden air kurgulanmış bir eserdir. 1944 yılında ise ilk felsefe denemesi olan *Pyrrhus ve Cinesis*'i yazar. Varoluşçu biretik anlayışını tartıştığı bu denemeden sonra da varoluşçu denemeleri *Belirsizlik Ahlakı Üzerine* ile devam eder.

II. Dünya Savaşı sonrasında Sartre ve Merleau-Ponty ile birlikte kurdukları *Les Tempes Modernes* (Modern Zamanlar) dergisini çıkarır. Budergide yazılarını yayımlayan yazar, kitaplarındaki fikirlerini ufak köçeklerle duyurur. Ölümüne kadar da bu derginin editörlüğünü yapmaya devam eder.

1949 yılında yayımlanan *İkinci Cins*'te varoluşçuluğun esas söylemlerinden olan varoluş *öden önce* gelir sözünü feminist bir düzleme alarak şöyle der: Kadın doğılmaz, kadın olunur. Bu sözle toplumsal cinsiyet olarak günümüzde kullanılan ilk ayrımı yapar. Biyolojik cinsiyet ile toplumsal ve tarihi olarak inşa edilmiş cinsiyet arasında farkı ve buradan gelen stereotipleri yazıya döker. *İkinci Cins*'in bölümleri *Les Tempes Modernes*'de 1949 yılının Temmuz ayında yayımlanır.

"Kadını götürüp mutfaga ya da süslenme odasına kapatıyor, sonra da ufkunun darlığını şaşırtıyor; kanatlarını kesiyor, sonra da uçamıyor diye yakınıyoruz."

1954 yılında Mandarinler yayımlanır ve Fransa'daki en büyük edebiyat ödülü olan Goncourt ödülünü kazanır. Kitapta II. Dünya Savaşı sonrasında Sartre ve Beauvoir'ın etrafındaki filozofların kişisel hayatlarından yola çıkar.

İlerleyen yıllarda ABD'de Çin'de zaman geçiren yazar popüler gezi yazıları yazar. Kısa hikâyeler de bu dönemde çıkan kitapları arasındadır. 1980'deyi lardır yazdığı ancak yayımlamaya değeri görmediği kısa hikâyeleri basılır. Bu dönemde Sartre ve Merleau-Ponty arasındayışanan ayrılığa Sartre'in tarafını tutar ve *Les Tempes Modernes* ikisi tarafından çıkarılmaya başlanır.

Simone de Beauvoir ayrıca dört ciltlik bir otobiyografi yazar. Elbette 1986 yılındaki ölümüne kadar birçok başka eser de verir. Tüm dünyadaki kadın hareketinin en önemli isimlerinden biri olmayı başlar.

BAVUL

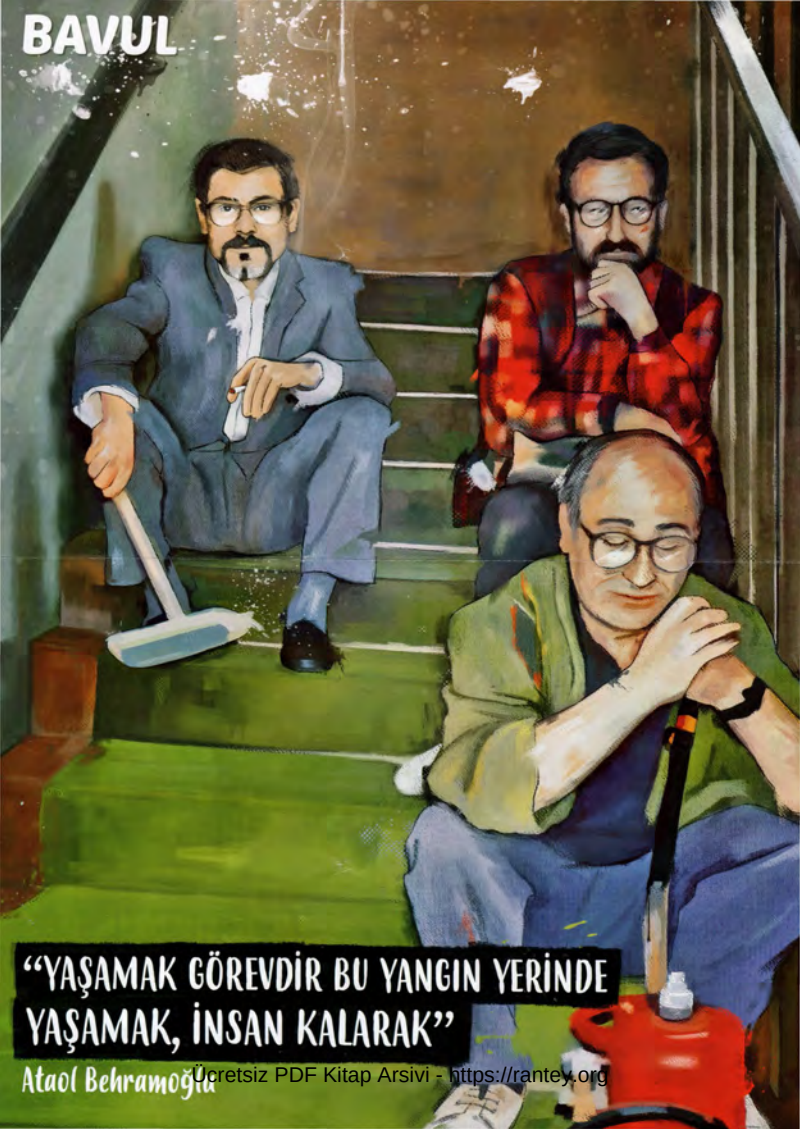


**ÖTME BÜLBÜL ÖTME, ŞEN DEĞİL BAĞIM
DOST SENİN DİRDİNDEN BEN YANA YANA
TÜKENDİ FİTİLİM, ERİDİ YAĞIM
DOST SENİN DİRDİNDEN BEN YANA YANA**

Ücretsiz PDF

Pir Sultan Abdal

BAVUL



**“YAŞAMAK GÖREVDİR BU YANGIN YERİNDE
YAŞAMAK, İNSAN KALARAK”**

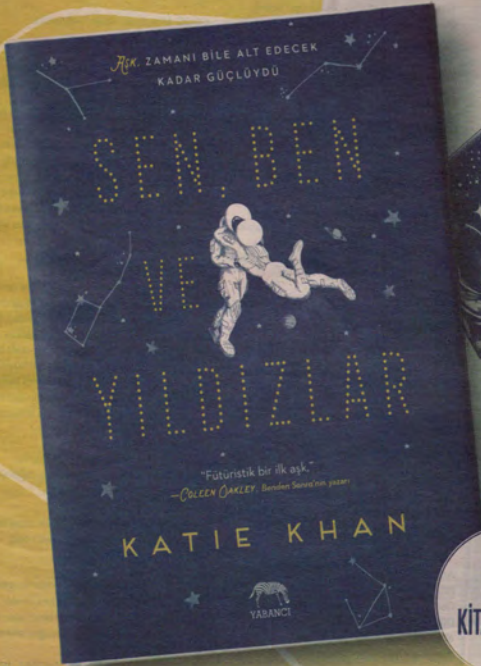
Ataol Behramoğlu

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

UZAYIN KARANLIK BOŞLUĞUNDA SADECE DOKSAN DAKİKALARI VARDI

"David Nicholls'ın *Bir Gün* kitabı
yeniden doğuyor."

—STYLE



TÜM
KİTAPÇILARDA



YABANCI

www.yabanci yayinlari.com
İnternet satış

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Facebook: /yabanci yayinlari Instagram: /yabanci yayinlari Twitter: /yabanci yayinlari

Mehmet Ali & Akşimşet



ZÜLFÜ LİVANELİ

Şiirle düşünen toplum

Televizyonun bu kadar yaygın olmadığı, gazetelerin de pek az kişi tarafından okunduğu dönemlerde şiir, çok etkili bir iletişim aracıydı, insanların hemen ezberlediği, toplantılarda yüksek sesle okuduğu, arkaadaş gruplarında bir ayın gibi tekrarladığı şiirler, önemli bir toplumsal işleve sahipti. Şiir bilmeyen insana pek rastlanmazdı. Şiir sanatı bugünkü gibi, insanlığı yoksullaştıracak biçimde sanat gettilerine nasırlanmamıştı.

Bu gerçek, yalnız büyük kentlerde değil Anadolu'nun en uçra köşelerinde de hissedilir. Yörede yaşanmış faciaları anlatan, çok ucuz samankâğıda kötü bir hurufatlabasılmış destanların, pazarlarda beşkuruşa satıldığı dönemi çocukluğumdan hayal meyal hatırlar gibiyim. Bunlardan bir tanesi galiba bir kamyon kazasına aittir "Altılastıklide üstüvesait / Söylerim destanı kamyonu ait" diye başlıyordu.

Dönemini yansıtan ve dönemine direnen şiirler

Daha eski yüzyıllarda Horasan Erleri'nin hümanist düşüncelerinin şiirler aracılığıyla yaygınlaştığı biliniyor. Orta Asya'dan Balkanlar'a kadar çok büyük bir bölgeye yayılan ve "kolonizatör dervişler" diye tanımlanan erenlerin söylediği şiirler, milyonlarca insanın dilinde yankılanıyordu. Dıyarı Rum (Roma diyarı) denilen Anadolu, Türkçe şiirler aracılığıyla kimlik ve kültür değiştirmeye başlamıştı.

Daha sonraki yüzyıllarda Anadolu'da, bugünün deyişimiyle "protest" diyebileceğimiz muhalif şiirler yaygınlaşmaya başladı.

Pir Sultan Abdal gibi ideolojik önderler, siyasi şiirlerden dolayı idam edildi.

Halk şiiri, "Şalvarı şaltağ Osmanlı / Eyeri kaltağ Osmanlı / Ekende yok, biçende yok / Yiyende ortağ Osmanlı" gibi güçlü eleştiriler dile getirebiliyordu; Dadaloğlu "Ferman Padişahın dağlar bizimdir" diyebilirdi ama divan edebiyatında, beklenebileceği gibi buna izin verilmiyordu. *Siham-ı Kaza* adlı eseri yüzünden idam edilen Şair Ne fi, bu konudaki katliğin utanç verici bir örneğidir.

Ancak Fransız Devrimi'nin ateşlediği özgürlük ruhunun dalga dalgayayan etkileri, 19. yüzyılda Osmanlı'yı da etkisi altına almakta gecikmedi. Düzen, mevki sahibi kişileri, hatta padişahı eleştiren "heccav"lar, sivridilleriyle, halk arasında yaygınlaşan hicivlere imza attılar.

Bu arada şiir, özellikle II. Abdülhamid döneminin en etkili siyasal mücadele araçlarından biri oldu. Namık Kemal'in hürriyet şiirleri, Tevfik Fikret'in "Sis" gibi rejimi yerdere vuran eserleri, büyük bir fırtınayarak gençliği hemen kavrayverdi.

O dönemlerde bırakan "hürriyet" kelimesini, "vatan" kavramı ile insanları ayıracıydı. Falih Rıfkı Atay'ın "Biz çocukken kendimize Türk demezdik" diye yazar. Çünkü hangi kökenden, hangi dinden gelirse gelsin herkes "Osmanlı" olarak padişahın kulu, "vatan" ise padişahın mülküydü.

Bu kavram o kadar bilinmiyordu ki, 31 Mart Vakası'nda "Yaşasın vatan!" diye bağırarak mektepli subayları döven bir grup alaylı, "Niye Yaşasın Vartan diyerek bir Ermeni'yi övüyorsunuz. Yaşasın Padişah efendimizi!" diye bağırıyorlardı.

Çünkü daha önce "vatan" kelimesini duymamışlardı.

Böyle bir ortamda Namık Kemal'in *Vatan yahut Silistre* adlı oyununun yarattığı fırtınayı tahmin etmek zor olmasa gerek. Namık Kemal, gençliğin ilahı haline gelmişti. Hürriyet şiirleri sivil öğrencileri olduğu kadar askeri okul öğrencilerini de etkisi altına almıştı. Bu öğrencilerden biri de Selanikli Mustafa adlı Manastır Askeri İdadisi öğrencisiydi. Hatta o da Namık Kemal tarzında şiirler yazmaya başlamış ama bir hocası tarafından, "askerlik mesleğine engel olacağı" gerekçesiyle bu işten vazgeçirilmişti.

Mustafa Kemal ve şiir

Şimdi yazacağım şeyin hiçbir belgesi ve tanıklığı yok ama eskiden beri, genç öğrenci Mustafa'nın, Kemal adını Namık Kemal hayranlığından dolayı aldığı hissedirim. Hepimize öğretilen ve Mustafa isimli hocasının "Sen de Mustafa ben de Mustafa, bu böyle olmaz. Bundan böyle senin adın Mustafa Kemal olsun" söylencesi bana pek doğru gelmez. Zaten bu genç öğrenci ömrü boyunca, Kemal adını, doğumunda konulan Mustafa adına tercih edecektir.

Mustafa Kemal'in kişiliğinde coşkuyla bir vatanseverlik veheyecanla birlikte, sağduyulu, soğukkanlı bir zekâ da egemendir.

Bunun önemli bir örneğini genç bir subayın katıldığı İttihat ve Terakki Kongresi'ndeki itirazlarından görürüz.

Hürriyet şiirleriyle büyüyen ve coşan bu genç subay, o kongrede herkesi karşısına almak pahasına "hürriyet" kelimesine itiraz eder, bu kavramın Osmanlı'yı parçalayacağını söyler.

Ona göre eğer genç Türkler "hürriyet" isterse Sırp, Yunan, Makedon, Karadağlı, Bulgar gibi Osmanlı'yı oluşturan bütün unsurlar da kendileri için "hürriyet" isteyebilir. Bu durumda İttihatçıların ilk tezelerinden biri olan "anasını (unsurları) birleştirme" hedefi



Nazım Hikmet



Ahmed Arif



RAVUL

kendiliğinden çökecektir.

Genç subayın hayret uyandıran soğukkanlı analizi bununla da bitmez. Subayların siyasetgiresinin tehlikelerinedikkat çeker. Balkanlar'da dişe diş bir savaşta girişilmişken, İttihat ve Terakki Fırkası'na mensup bir yüzbaşı ile fırka mensubu olmayan bir paşa örneğini verir. Kim kimsen emir alacaktır? Bu durum, savaşın bir orduyu felç etme sonucunu doğurmayacak mıdır?

Bu tehlikeli (!) düşünceleri onun İttihat ve Terakki'den derhal tasfiye edilmesi ve üzerine tetikçiler gönderilmesiyle sonuçlanır.

Şiire dönelim. Bu gücü çok iyi bilen Mustafa Kemal, Kurtuluş Savaşı yılları boyunca, halkın harekete geçirilmesi için şiirden medet ummayla devam eder. Ankara'da kendisini ziyarete gelen genç şair Nâzım Hikmet'e yeni hükümeti ve Kurtuluş Savaşı'nı destekleyen vatandaşları tavsiye eder.

Kurtuluş'tan sonra da sofralarından şairleri eksik etmemesi ve edipoleriyle celten konuşmaları yaparak onlara önemli mevkieer vermesi bu anlayışının göstergesidir.

Felsefedeki açığı doldurmak için şiir

Bizde Osmanlı'nın yıkılışı, Cumhuriyet'in kuruluşu, sol ve sağ akımların doğuşu gibi önemli olaylara filozoflar değil şairler öncülük etmiştir.

19. yüzyıl sonu ile 20. yüzyıl başında görülen hürriyet vevatan şiirleri fırtınasındaydılar sonra, en büyük etkiyi sol şiir geleneğinin yarattığı görülüyor. Özellikle 19 60'lardan sonra gençliği etkileyen Nâzım Hikmet, Ahmed Arif gibi şairlerin dizeleri milyonlarca genci sol düşünceye yaklaştırdı.

Hürriyet şiirleri dönemi, bir başka biçimde yine bir fırtınaya dönüşerek tekrarlandı.

Bu kısa özetin bile, bize bir şeyler gösterdiği kanısındayım.

Kültürümüzde felsefe, ekonomi, sosyoloji yerine şiir öne çıktı için, ideolojik hazırlıklarda ve toplumsal dönüşümlerde şiirin rolü başka ülkelere göre daha büyüktür.

Fransız Devrimi liderleri şiirlerden çok düşünürlerden etkilennmişlerdir.

O kargaşa günlerinde, devrimden 34 yıl önce ölmüş olan Montesquieu gibi düşünürler ve onun *Kanunların Ruhı* gibi yapıtların güncelliğini koruyordu.

Bizim Namık Kemal, Tevfik Fikret gibi şairlerin yarattığı toplumsal dönüşüm fırtınası,

Fransa'da Rousseau, Voltaire, Montesquieu gibi düşünürlerin imzasını taşır. Rousseau'nun eşitlikçi cumhuriyet fikri gibi, Montesquieu'nün "Etker Aynılığı" kuralı da yalnız Fransa'yı değil Amerikan anayasasını etkiledi.

Montesquieu daha 18. yüzyılda despotik yönetimler karşı çıkarken, ideal bir hükümetin mutlaka bir dengeye, yani birbirini denetleyen bağımsız güçlere dayanması gerektiğini öne sürüyordu. Yürütme, yargı ve yasama mutlaka birbirinden ayrılmalıydı. Bu üç gücün tek elde toplanması, despot yaratmaktan başka bir sonuç doğuramazdı. Denge ve denetim kuralına dayalı bu düşünceler, bugün de demokratik rejimlerin temel kabul ediliyor.

Krallıklar döneminde yaşayan Montesquieu, bu ideal duruma en yakın örnek olarak İngiltere'yi görüyordu. Çünkü orada kral (ya da kraliçe) yasayı öneriyor, parlamento yasayı yapıyor, bağımsız mahkemeler de yasayı yorumluyordu.

Montesquieu daha 1700'ü yıllarda, bugün bile ulaşılması zor olan bir demokratik yönetim anlayışını tarif ediyordu.

(Birkraliyetolan Britanya'nın demokratik rejimle yönetilmesi ama adında "cumhuriyet" bulunan birçok ülkenin despotluğa kayması, Rousseau'dan çok Montesquieu'yü haklı çıkarmıyor mu?)

Bu ve benzeri düşünceler, dünyada büyük dönüşümlere öncülük etti. Ama Doğu toplumlarında böyle bir felsefi önderlik görmek pek mümkün değil. Doğu şiirle düşünür, onunla nefes alır, heyecanlanır ve doğal olarak şairlerin sözlerini slogan haline getirir.

Dünyada sol düşünce Marx-Engels başta olmak üzere birçok bilim insanının üst düzey kitaplarıyla tartışılır ve Rusya'ya Plehanov gibi düşünürler aracılığıyla sokulurken, biz solu da heyecanlı şiirler aracılığıyla tanımışız.

Bunun en çarpıcı örneği, bir süre Londra'da yaşamış bulunan Namık Kemal'in aynı mahallede oturan Karl Marx'ı ve onun çağ değiştiren çalışmalarını fark etmeden bize bambaşka izlenimler aktarmış olmasıdır.

Felsefe için yazı, şiir için ezber önemli

Osmanlı'daki felsefe eksikliğinin bizi bugün de takip eden bir kadere dönüştüğü ve Batı dediğimiz ülkelere aramızdaki temel fark oluşturduğu kanısındayım (Bir başka önemli eksiklik de aristokrasidir).

Örneğin Almanya; Schiller, Goethe, Heine,

Kleist gibi büyük şairler yetiştirmiştir ama aynı zamanda Kant'ın, Hegel'in, Marx'ın, Nietzsche'nin ülkesidir.

Fransız kültürü Victor Hugo, Rimbaud, Valéry gibi şairlerle yüceltiği kadar; Descartes, Montesquieu, Voltaire gibi düşünce doruklarına da sahiptir.

Bizde şiirin etkili olmasını, heyecanın düşüncenin önüne geçmesi olarak mı algılamalıyız yoksa "şiir yoluyla düşünmek" biçiminde mi görmeliyiz bilemiyoruz. Ama felsefe eksikliğinin bir sonucu olduğu herhalde tartışma götürmez.

Bu durumun bir açıklaması olarak İslam'ın varlık üzerine sorular soran felsefeyi yasakladığını öne sürülebilir. Ama unutulmasın ki İslam da bir zamanlar İbn Rüşd, İbn Arabi, İbn Haldun gibi pek çok önemli filozofa sahiptir.

Bugünün Türkiye'si ne yazık ki düşünmüyor. Çünkü ne felsefe var ortalıkta, ne de toplumu sürükleyen şiir.

Daha önemlisi, Batı ve Doğu toplumlarındadinsel inançların günlük hayata etkisiyle ilgili farklar, bu dinlerin içeriklerinden değil, toplumların din konusuna yaklaşımından kaynaklanıyor olsa gerek.

Okuryazarlık düzeyi, toplumların şiir ve felsefe tercihi açısından daha geçerli bir açıklama olabilir. Yukarıda Batı'nın büyük düşünürleri olarak adı geçen filozofların yapıtlarının ürettiği yıllarda, bizim buralarda henüz kitap basmaya başlanmamıştı. Okuma yazma diye bir konu yoktu halkın içinde.

Ama dilden dile dolaşan şiirler vardı. Yüzyıllar, bin yıllar boyunca, sözlü kültür içinde zenginleşen şiir, hayatın bir parçası haline gelmişti.

Oysa Batı'nın büyük düşünürleri kitaplı bir dünyanın sonucu kabul edilebilir.

Bizde ezberinde çok şiir bulunan insanlara hayranlık duyulur.

Dost sohbetlerine, fikir tartışmalarına hep ezberden söylenen şiirler eşlik eder.

Batı'da ise, bildiğiniz gibi bilimsel verilerle düşünmek ve kanıtlanmış bilgilerden yola çıkan analizler yapmak daha fazla kabul görür.

Günümüzün Türkiye'si artık şiir yoluyla da düşünmüyor, dizelerle heyecanlanmıyor. Has şiir kendi içinde büyük bir derinlik taşıdığı için hiç olmazsa estetik ve edebi bir düzey sağlıyordu.

Bugünün Türkiye'si ne yazık ki düşünmüyor.

Çünkü ne felsefe var ortalıkta, ne de toplumu sürükleyen şiir.



ŞÜKRÜ ERBAŞ

**Zamanın ruhu deselerdi,
hiç düşünmeden bellek
yitimi derdim. Tuhaf bir
bilgi edindik. Bir saat
sonra kimsenin
aklında kalmayan;
derdi, duygusu,
olmayan bir
tuhaf bilgi.**

İnsanın anlamını tüketmek

Zamanın ruhu deselerdi, hiç düşünmeden bellek yitimi derdim. Tuhaf bir bilgi edindik sonunda. Her şeyin bir cümlelik anlamı olduğu bir bilgi. Bir saat sonra kimsenin aklında kalmayan; derdi, duygusu, sesi, solluğu olmayan bir tuhaf bilgi. İçinde hayatın olmadığı bir bilgi. Ne acısı var, ne sevinci. Sadece söylüyorsunuz. Bunun için bir nedeniniz olması da gerekmiyor. Koruya katılmak için bu kadar yetiyor. Var olacağınız başka bir alan kalmadı. Zaten iki dakika sonra siz de, sözünüze muhatap olanlar da hiçbir şey anımsamıyorsunuz. Gerçi siz sözünüze muhatap aramıyorsunuz, muhatap dediğiniz de kimseden bir söz beklemiyor ama olsun, ne gam. Çağ, yeni bir varoluş kaidesi yarattı. Siz neden alçakta kalasınız değil mi? Bir şimşek çakımı boşlukta, siz de iki saniye gördünüz, yeter! Şimşek çakımı da değil, aptal bir tekrarin ruhsuz, kimliksiz gölgesi.

Ne diyordu Cansever, *herkesle bir olurum / kişiliğiz kalırım*. Kimsenin kendine ait bir zamanı yok. Kimsenin kendi acısı yok, anısı yok, rüyası yok, arzusu yok. Herkes koronun ortasında en yüksek sesi çıkarmak için çırpınıyor. Oraya nasıl geldiğini bilmiyor. Oradan nereye gideceğini bilmiyor. Kalabalıklı birlikte o da bağırıyor. Tek zamana indirgenmiş bir

bellek. Yapıştırma bir gülümseme. Eğreti. Anlamsız. Güvenlik içinde ama. Yalnız değil. Bütün korkularını yendi. Daha doğrusu korkuyu saklayacak bir geçmişi yok artık. Öfkeyi saklayacak, itirazı, hevesi saklayacak. Şükür can sıkıntısı da kalmadı. Diplerde bir boğuntu duygusu, azıcık boğazına doğru yürüyecek olsa, hemen yanındakinin eliyle diplere itiyor onu. Belki de evinden daha kutsal bir huzur içinde. Evi, kalabalığın tam ortasında. Kalabalık, evinin teksahibiartık.

Ölüm yok. Ölüm korkusu da. Özgürlük saçmal! Başkaları kalmadı. Onu göklere çikaran, yerlere gömen aşkın saçmalığından da kurtuldu. Zaman sadece kendisi. Başkahayatları kalmadığı için başka hayatlardan araara kalbine yürüyen o tuhaf endişe de, üzüntü de yok. Anlamanın azabından kurtuldu. Sadece inanıyor. Öyle bir hıza buldu ki kendine, onu yalnızlık korkusuyla öfkeleniren hikâyesiyartık herkesin hikâyesi!

Bir gün, *asfalt ovalarda yürüyen bir abdal* (Necatigil) gelip, çağın karmaşasını, geçmişin belleğini, geleceğin rüyasını onun ruhuna üfletene kadar; insanın anlamını tüketiyorsun, dünya seninle başlamadı, seninle de bitmeyecek, diyene kadar, cehenneme dua etmeyi sürdürüreceksin.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Yaramızda kalsın

Bir yaz günü, bir deniz kıyısında... Zamanın durduğu ve hayatın unuttuğu bir masada, yine bir akşamüstü rakısı için tokuşturduğumuz çay bardaklarını bir kerede dipleyip hiç anlamadığımız konular üzerinde tartışmakla meşguldük. Ben bir kavuşma umuduyla, kalan hayatını harcamaya hazır aşık. O ise gün ışısını canını yakan bir zombi olarak geceleri yaşamaya başlayan iflah olmaz bir realisti son zamanlarda.

İktidarın değil, iktidarsızlığın gücüne inanıyor; siyaseti derin bir iğreti olarak özümseyip, bana apolitik olmanın propagandasını yapıp duruyordu. Bitmeyen bir seçim yapılmıştı keza. Muktedir olanın galip gelene kadar sürdüreceği, hiç bitmeyen bir seçim gibi geliyordu ona bu olan biten. Ne manasız ve de ne gereksizdi bu yaşananlar.

Yaz gelmişti oysa. Kendimi bitmeyeceğime inandırdığım masmavi bir yaz, gözlerini yeni açmış bebek gibi bana gülümsüyordu.

İçimde tarifsiz bir çılgınlık hissi günlerdir mesken tutmuştu benliğimi. Arsız bir misafir gibi bir türlü gitmek bilmiyordum. O içimde dura dursun ben kime gitmeliyim diye düşünüyordum. Pat diye ona sordum. Şaşırdı. "Hangisine?" diye tekrar ettim. En güvendiğime mi? En alışık olduğuma mı? Yoksa aklıma en yakın bana en uzak olana mı gitmeliyim? Hadi buna karar verdim diyelim. Peki, sevdiğine sahip mi olmalı insan yoksa ait mi? Değiştiremeyeceği gerçekleri kabullenmeli mi yoksa asla vazgeçmemeli mi? Aşk sevgiliyi kazanmak mı yoksa kendini tamamen onun kalbinde kaybetmek miydi?

"İyi ki sana mukayyet oluyorum" deyip alaycı bir gülümseyle cevapsız bıraktı sorularımı. Neyse ki değiştiremeyeceğim gerçekleri kabullenmeyi öğrenebil biraz vakit olmuştu. Omuz silktim. Hiç oralı olmadım. Zira kötü bir kıs geçirmiştik. Bu yazdan ve sevgiliden beklentimin arşa varması biraz da bundandı sanırım. Her şeyi en dibine kadar yaşamak ve hissetmek

adına tüm kalkanlarımı indirmiş, korunaksız bırakmıştım kendimi. Duygularımı o kadar hesapsız yaşıyordum ki en sonunda çocukken düştüğümde kanayan dizlerim gibi ruhum da yara bere dolmuştu. Bu nedenle yazın güneşi, denizin tuzu yarılarım, sevgilinin gülüşü ruhuma iyi gelecekti. Üstelik artık hazırdım. Bir başınalıgını kabullenmiştim. Yalnızlığını sindirmeden kapısını aşka açmamalı insan. Hayatını değiştirmeye kalkmamalı. Bir de kendini iyice tanımalı! Kendini tanımadan karşındakine tanıtamaz, kendini kendine kanıtlamadan kabul bulamaz keza...

Kalbin ve mantığın buluşmasıydı bir bakıma şu an yaşanan ve bir nevi muhasebe yapmak üzere kerrat cetveli yerine beyaz peynir ve kavundu bize hesapsızca bakan.

"Benleri kimseye söyleme" dedim ona; "yaramızda kalsın, bilen olmasın." Hayal kırıklıklarının hayat kırıklığına dönüşmesi epey olmuştu ve aklım mevzuu idrak çabasını bırakalı ayak geçmişti. Yüreğime teslim hayatıma bir süre daha onsuz devam etmek istediğimi biliyordum. Ona da söyledim. "Aşk hakkında çok mantıklı konuşuyorsun, aşk değildir o" dedim. "Mevzu derin vurgun yersin" dedim. "İçindeki definelere rağmen gemileri yakarsın bazen, sen anlamazsın" dedim. "Kalbin kararları bir ya da bilemedin iki dakikada alınır" dedim. "İş aktı mi ki bu, fizibilite mi çıkaracağız, alacak, verecek defteri mi tutacağız" dedim.

Tabii ki hak vermedi. O çokbilmiş, gerçekçi tavrıyla son bir fırt ılı bardağındaki rakıdan. "Seni öldürmüş ama mezarına çiçek bıraksa affedeceksin gibi, çok mantıksız, hatta aptalca" dedi. Sonra simsiyah bir perdenin arasından süzülecek delikbulmuşçasınameyhaneyesiz şarkının melodisini duyduğu anda hisimla masadan kalktı gitti aklım; hayatımın emir komutasının bir kez daha göğüs kafesimde olduğunu öfkeyle anımsayarak. "Dikenin batsa da çok kez elime, uğruna akacak kanı durdurmam" diye başlıyordu şarkı ve gönül cumhuriyetimin milli marşı olmuştu. Çünkü yüreğimde açan gülü soldurmazdım ben; elbette çok zordu bakması ama soldurmazdım işte. Yüreğimde açan gülü soldurmazdım, soldurmamış hiçbir zaman...

*Duygularımı
o kadar hesapsız
yaşıyordum ki en
sonunda çocukken
düştüğümde
kanayan dizlerim gibi
ruhum da yara bere
dolmuştu.*



ZEHRA ÇELENK

"Yaz geçer, yine gelir... Yaz geçer, iyi gelir sözcükler," dedim.

Bıyık kenarına bulaşmış bir mama kırıntısını dilinin ucuyla zarıfçe alırken gözlerini devirdi. "Kediliğin yüz karası şurup, biliyorsun değil mi?"

Eva Green sokağımıza üç ay önce bırakılmıştı. Yalnızca sinema filmlerinde oynama kararını ellisinden sonra bozmakla kalmayıp toptan hayat açısını değiştirmiş, bir dönemin saygın oyuncusuyken şimdilerde ota boka evet demesi ve bir gazetyeye verdiği röportaj meselesinin ayrıntılarını bilmiyorum ama adam nereden baksan sevimsiz yani).

Eva, insanına beş yıl boyunca inanmış, onu her türlü hizmetinde desteklemişti, şimdi terk edilmenin acısıyla yüzleşmekte güçlük çektiğinden tüm duygusal meselelere burun kıvrıyordu. Müthiş dağılmış bir gri beyaz tül bulutu içinde parlayan gözleriyle tam bir femme fatale... Sokağa adını attığı anda bana olan hayranlıklarını uzun vadede bir tür dostluğa evirmeyi başarmış Nekove Muhittin'i bile sersemeye çevirerek asabımı bozmuştu, itiraf edeyim. Aslında bu tür duygusal alan gelişmelerinden pek hazzetmem. Kedilik, gereksiz rekabetlere girmeyecek kadar kendine saygı duymaktır benim sözlüğümde. Yine de alıştığınız bir ayrıcalığı pat diye bir başkasıyla paylaşmaya başlamak zor oluyormuş. "İnsanlarla takıla takıla insanlaşıyor muyuz acaba"dan başlayan birtakım varoluşsal sorgulamaların ardından düzenli olarak reddedip arkadaşlık alanına ittiğim teki Muhittin'e aslında aşık olduğumu onun sayesinde fark ettim.

Hiç adaleti yok bu aşk meselesinin. İki kedi birbirini asla aynı anda, aynı şekilde sevmiyor.

Neyse ki Eva'nın "burnum düşse eğilip yerden almam" triplerinin altında derin bir travmanın yattığını anlamam uzun sürmedi. Kazma görünümüne tezat altın kalbiyle ruhen beyefendi kedi Muhittin'i

Yaz geçer

beğenmekten geçtim, çocuğun farkında bile değildi. Derin bir hakkı yenmişlik, yerinden edilmişlik hissi içinde olmasını anıyordum. Yine de bunun faturasını çapsız aktöre değil biz türdeşlerine kesmesinden hoşlanmıyordum. Muhittin'in değeri hem anlasın hem de katiyen anlamasın istiyordum. Bıyıklarının yarısı talihis bir kazaya kurban gitmişcesine, bütün ayarlarını bozulmuştu. Kafam karmakarışık, gardım düşmüştü. Kendi değerimi başka kedilerin gözünden biçiyor, ağır, ağdalı bir melankoliye saplanıp kalmamak için de "iyişiir"e sığınıyordum. Sokağımızın çok bilgili, orta yaşlı Rus kedisi Çernişevski yoduktaydı yetiştir Murathan Mungan'la tanıştırmıştı beni.

Bastran haziran sıcaklarında, yeni keşfedip boku çıkarmaya başladığım bu tatlı, hüznülü geç bulup tez yitirmişlik hissi içinde, sık sık şiir okuyordum. En çok da bu şiiri. Konuyla doğrudan alakalı olmayan Eva'yı şırlamamaya çalışıyordum. Her kedinin yükü kendine ağırdı. İnsanlardan bulaşan bazı pis duygular bizi hemcinslerimize düşman etmeye başlamadan tedbirler almamız gerekiyordu. Tecavüz vakaları ve erken yaşta hamilelikler hızla artıyordu, birlik olmalıydık. Ayrıca Muhittin'e karşı hislerimi çok geç fark etmiş olmam da Eva'nın suçu değildi. Muhittin'in de değildi. Çok sabretmiş, çok beklemiş, efendiliğini korumuş, sonunda benim açtığım duygular kapısından başka bir kediye akmış gitmişti. Benim de suçum değildi bu geç fark ediş. Aşkı tattıktan hemen sonra kısırlaştırılmışım. Erken yaşta bu işlerden elimi eteğimi çektiğimi sanıyor, cinsel kaygılardan uzakta gün batımlarının tadını kırıyordum. Suçlu yoduktay bazen, kediyez, yanılınız...

Duygu izi diye bir şey varmış. Bir kez içine giren duygu, tamamen ölmüyormuş meğer. Çocuktan gelmişti aklıma başıma. Bizi penceresinden düzenli olarak besleyen yarı ev sahibemizin salonundan yayılan Ahmet Kaya şarkılarına hiç girmeyeyim şimdi, oradan çıkamayız.

Toparlarsak, benim sadık Muhittin'im şimdi Eva Green'e aşık. Evaise çapsız eski insanına aşık bir tür.

Sevmeyi bilmiyor aslında, o kadar uzun süre gösterişli biçimde sevilmiş vakti bunu öğrenmeye vakti olmamış. Duyguları küçümseyen duygu bataklığına

en dibinde. Başta bana söylediği sözün, şiirlerden, şarkılardan hoşlanmamasının nedeni de bu. Tam bir mezbelelik.

"Muhittin çok iyi biridir Eva, ona bir şans vermeni tavsiye ederim. Tanıdığım en güvenilir kedilerdendir," dedim.

Şuh bir kahkahaatarak "Kızım o kadar beğeniyorsan kendine alsana, bana ne işliyorsun?" dedi. "Benziyorsunuz da birbirinize. Şiirler okuyup uzun yürüyüşlere çıkar, yirmisini deviren sıkıcı ama sevimli çiftlerden olursunuztam," dedi.

Kuyruğuma hâkim olmayı başarsaklar, "Biz onunla iki iyi dostuz. Muhittin senden hoşlanıyor, gayet iyi bildiğin gibi," dedim.

"E n'apım o onun problemi," dedi. "Aşk nedir bu zamanda ya... Oha şu yavru da kim?"

Baktığı yere baktım. Yok artık. Mahallede ben hariç hemen tüm dişilerle uzun bir kur sürecinin ardından yattıktan sonra ertesi gün selamı sabahı kesen Rennie'den bahsediyordu. Adını bir mide hapından almış yakışıklı bir karın ağrısı.

"Rennie'ye bulaşmanı hiç tavsiye etmem, zampanarın tekidir, üzer seni," dedim.

Kendine özgü çekici stiliyle yalanırken göldü yine. "Kim kimi üzüyö ya... Bi yavaş.." dedi.

Rennie'nin deneyimli gözleri anında Eva'ya kilitlendi. Biruzak mesafe bakışmasının ardından kedi çekimde birbirlerine doğru yürümeye başladılar. Aynı anda köşeyi dönüp manzarayı gören Muhittin'in kırılan kalbinin miyavlamasını işittiğime yemin edebilirim.

Kafam çok karışık, pek havalı değildim o an. Yine de ağır adımlarla gözü o an beni hiç görmeyen Muhittin'in yanına gittim. "Muhittin," dedim, "biraz konuşalım mı?"

Duygu izi diye bir şey varmış. Bir kez içine giren duygu, tamamen ölmüyormuş meğer.

Sahile doğru yürüyorduk şimdi. Ne diyeceğimi aslında pek bilmiyorum. "Yaz geçer..." diye başlasam, gerisi gelir mi ki?



İSMAİL SAYMAZ

İhtiyaç molası

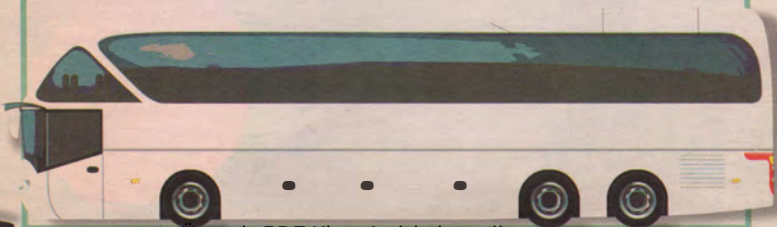
Servet, Ticaret Lisesi'ni okuduysa, rençper babasının Ziraat Bankası'nda veznedar olma hayalı yarım kaldığı içindi. "Ben okumadım, bu sümüklü oğlan okusun" dedi babası ve kepeğe kulağından çeke çeke Servet'i Ticaret Lisesi'ne yazdırdı. Servet, yıldızlı pekiyiler, kırmızı kurdeleli karneler ve dolma kalemle imzalanmış bir diploma getirdi de, neye yaradı? Muhasebe defteri mi tutarsın? Buyur, çay fabrikasında bohçanın ucundan tut, dediler. Gözlerin kapalı, on parmak daktilo mu yazarsın? Pekâlâ, halde limon da sayarsın, dediler. Bilgisayardan anladığına göre korsan CD de yaparsın, değil mi? Ne dersin?

Ne desin, Servet... Evine dönerken Rizeliler Seyahat'ın camında "Hos aranıyor" ilanını görür görmez, içeriye girdi. Yarın başla, dediler. Utulü beyaz gömlek ve siyah kumaş pantolon giyeceği, kravat takacağı bir iş bulmuş olmaktan ötürü hayli memnundu. Yazihaneden çıkınca, dönüş yolunu Ziraat Bankası'nın önünden geçirip gururla yürüdü. Ertesi gün Rize Otogarı'ndan İstanbul'a kalkan otobüste, şoförün yanındaki muavin koltuğuna kasılarak oturdu. Otobüs Trabzon'u geçer geçmez yolculara kolonya tuttu. İmkânı olsa; tuzlanmış hamsi, lahana turşusu ve Rize simidi kokan otobüsü kolonyaya yıkayabilirdi. Çay ve kahve, bisküvi ve kek, kola ve fanta dağıttı sonra. Piraziz'e yaklaşıp mikrofonu eline aldı. Lisede, Çanakkale'de oratoryosunda Yunan askerini oynadığı gün kadar heyecanlıydı. Boğazını temizledi, yolculara seslendi. Dinlenme tesisinde yarım saat mola verilecekti. Namaz kılacaklar için mescit mevcuttu. Tesiste, kaptana ve ekibine ayrılan özel masada yemek yediler. Servet, sigara içmek için çıktığı kapının önünde, masada bir başına oturan Arzu'yu fark etti. Daha

“Arzu, Harem Otogarı'nda inip valizini aldıktan sonra Servet'e elini uzattı. Servet, “Sana nasıl ulaşabilirim?” diye sordu. Bir an düşündü Arzu. Kısacık bir ihtiyaç molası kadar düşündü. Sonra Servet'in avucuna cep telefon numarasını yazdı.”

doğrusu, otobüste kahvesini uzatırken göz göze geldiği Arzu'nun, kaçamak bakışlarını gördü. Kravatını düzeltti Servet. Ağır adımlarla bir volta tutturup Arzu'yu süzdü. Biraz çirkinceydi. Fakat çirkinliğinin ayırında olduğu için işveli ve cesurdu. Kafa tutar gibi baktı, Servet'e. Kasada oturan ihtiyaç kadının, molanın bittğini duyan, banttan okur gibi ölgün ve mekanik anonsu, eli heyecandan titrediği için sigarasını içemeyen Servet'in imdadına yetişti. Otobüse doluşup yola çıktılar. Hudutsuz bir deniz ve dikine bir dağ silsilesi arasında ilerleyen ototoyl, bir film şeridi hızlıca kaydırılıyormuş gibi, otobüsün tekerlekleri altından akıp gidiyordu. Samsun'a yaklaşıp, Karadeniz'in ve göğün birleştiği lacivert bir geceye teslim oldular. Servet, çiftkişilik koltukta bir başına oturan Arzu'ya kahve uzattı. Parmakları plastik bardağın üzerinde iç içe geçti. Henüz başlangıç evresindeki bir günahı, otobüs camında şavkıyan. Osmancık'ta ikinci mola verildi. Uykulu gözler, bayat lokmalar için aralanıp kapandı. Bolu'da gün ışığına kadar yol gidilecek ve uyku çekilecekti. Işıklar söndürüldü. Koltuklar kaykıldı. Sessizlik çöktü. Servet, ayaklarının ucuna basarak, Arzu'nun yanına oturdu. Bir ağızdan diğeriye can taşıy gibi, dudaklarını kanatacak kadar, akan kanı emerek öpüştiler. Yol kenarlarındaki kavak ağaçlarını, ıssız dağ başlarındaki yetiçlik direklerini ve metruk benzin

istasyonlarının tabelalarını seyrede seyrede öpüştiler. Birbirlerinin en mahrem yerlerini okşarken; yanındangeçtikleri izbe otellerin kahverengi perdeleri havalandı, jandarma karakollarının bezgin köpekleri havladı, son pavyonun da orkestrası dindi. Sürülmüş bir toprak, memeye saldıran kuzu ve rüzgârda savrulabilir kırık uçurtma misali titreyerek, etten ve kemikten düğüm oldular. Bolu'da, gün ışığı kirpiklerini yakarken uyandılar. Üçüncü mola; kahvaltı ve sabah namazı... Otobüs, İstanbul'a girmek üzereyken, Servet, yolculara tek tek hangi terminalde inceklerini sordu. Arzu, "Harem" dedi. Üsküdar'a, eniştesine gidecekti. Zeynep Kamil'de, belediyenin el işi ve bilgisayar kursuna yazılacaktı. Belki ufak bir dükkân bile açılabilir, kim bilir. Acaba Üsküdar'a servis var mıydı? Arzu, Harem Otogarı'nda inip valizini aldıktan sonra Servet'e elini uzattı. Servet, "Sana nasıl ulaşabilirim?" diye sordu. Bir an düşündü Arzu. Kısacık bir ihtiyaç molası kadar düşündü. Sonra Servet'in avucuna cep telefon numarasını yazdı. Vedalaşırken yanak yanağa öpüştiler. Otobüs, son durak olan Esenler Otogarı'na vardı. Birkaç saat sonra yolcularını alıp Rize'ye doğru yola çıkacaklardı. Fakat Servet, otobüste olmayacak, Rize'ye dönmeyecekti. Cep telefonunu çıkardı. Arzu'nun numarasını tuşladı. Dinlenme tesisinin mekanik ve ölgün sesli kadınından arındır bir ses, "Böyle bir numara yoktur" diyordu.





Sahilde bir gün

İRFAN DEĞİRMENCİ

Kirpiliğin karısı mıydı gözünün önündeki benek yoksa ılık rüzgârla uçusan bir kum tanesi mi? Su an için zihnini meşgul eden tek soru buydu. Sıtkı Bey, güneşe yüzünü dönüp sırtını upuzun sahilin dalgalar tarafından asındırılı asındırılı yusuvarlak hale gelmiş tekkaya parçasına serdiği havluya dayamıştı. Ayak parmaklarına değen suyun ürpertisi hoşuna gidiyordu. Saat 10'u geçmişti. Akdeniz güneşi göğsünü kızartmaya başlamıştı. Arasına esen sıcak rüzgârda diken diken olan tüyleri sararmıştı. Sarı kumların içinde masmavi bir cam parçası gördü sonra. Mavi ve pürüzsüz bir cam parçası, bir an parlayıp dalgaların köpüğüyle gözden kayboldu. Yerenin kıldımdaya istekli değildi 40'lı yaşlardaki adam, sağ yanına dönüp uzandı. Yanığını dayadığı havludaki leke büyüdü gözünün önünde. Güneş kremi lekeliydi herhalde. Hindistan cevizi kokusunun kaynağı güneş kremi. Karnı toktu. Kahvaltı niyetine bir paket yulaflı bisküvi ve iki de muz yemişti birsaat kadar önce. Susamıştı. Yanına gecen deniz buzluğa koyup dondurduğu suyu almıştı. Güneşin altında eriyip yeniden suya dönmüş buzu kafasına dıktı. Ağzının kenarından süzülüp göğsüne inen buz gibi su denize girme isteği uyandırdı içinde. Kalktı, ufka doğru baktı önce sonra sağ tarafındaki sıra dağlara. Denize arkasını döndü, yola baktı. Bu saatte tiklım tiklım olması gereken plajda kimse yoktu. Mayosuna dolan kumu temizledi. Slip mayonun içine elini daldırdı. Bir hamlede tüm kumu boşalttı. Slip mayonun ne kadar rahatsız edici bir şey olduğunu düşündü sonra. Belini sıkın mayonun lastiği zi yapmıştı. Mayonun içi bembeyaz kalmış diye düşündü. Etrafına bir kere daha baktı. Kimse yoktu. Çıkarıp attı mayoyu Sıtkı Bey.

"Ne kadar kilo almışım" diye düşündü, spor yapmadığı için kendine kızdı. Aynı bankada birlikte işe başladıkları Sıtkı Bey'in çoktan şube müdürü olmuş olmasına ve hâlâ atletik görünüyör olmasına da kızdı. En çok da "Sen evlenmeyi asla düşünmeyen bir adammışsın" deyip çekip kapıyı çıkan Vildan'a kızdı. Evlenmeyi düşünmüyordu Sıtkı Bey evet. Ama bir sorsunlardı niye düşünmediğini. Vildan'la yaşlanmak düşüncesi hoşuna gitmiyordu. Aslında kimseyle yaşlanmak istemiyordu Sıtkı Bey. Yaşlanmak istemiyordu. Göbek deliğinin içine kum dolmuştu. Şimdi de ona kızdı. Kat kat olmuş göbeğine, bel çevresinin önlenemeyen genişlemesine kızdı. Ne diye slip mayo giymişti ki. Slip mayonun kendine yakıştığı yıllar 80'lerdi ve çok geride kalmıştı. Kalktı. Uzakta siyah bir nokta halinde görünen ve üzerine doğru geldikçe büyüyen şeyin el ele tutuşmuş iki insan olduğunu anladı. Noktalar yaklaştıkça bu iki insana dair detaylar da netleşiyordu. "Güneş mi çarptı beni yoksa" diye düşündü Sıtkı Bey. El ele tutuşmuş sahilde yürüyüş yapan bu iki insan, kendisini iki ay önce terk eden Vildan'la atletik banka müdürü Muhittin'den başkası değildi! Muhittin'le Vildan neden sahilde el ele yürüsündü ki? Hem onlar birbirini nereden tanıyacaktı? Mayosunu geri giymektense üzerine bir havlu mu sarmalıydı acaba? Bugün neden bu rengârenk havluyu almıştı ki yanına? Avucunun içi güneş kremi yağıyla karışık terine tutunmuş kumla doluydu. Elini sıkmak isterse diye kumları temizlemeye çalıştı havlusuyla. "Düşündüğüm şeyi bak" diye güldü sonra kendi kendine. Ne yüzle elini sıcağaklardı ki? Yüzüstü yatıp göz ucuyla yanından geçip giderlerken onlara çıkartmadan baksas belki de kendisini fark etmezlerdi. "Yok, yok. Fark

ettiler galiba" diye düşündü. Can havliyle ellerini kısmen sildiği havluyu beline doladı Sıtkı Bey, slip mayosunu giymemişti. Önce Muhittin gülümsedi. "Vaaay bizim Sıtkı Bey'e de bak sen. Vildan'çıgım Sıtkı'ya bir merhaba diyelim" derken göğüs kasları ve karnındaki baklava dimleri oynuyordu Muhittin'in! Vildan, bikinisinin göğüslerini tutan askısını düzeltirken hınzır hınzır gülümsüyordu. Saçlarını yeniden platin sarısına mı boyamıştı Vildan? Öyle diyorlardı değil mi bu iddialı renge? Bak gülerek konuşuyordu elini uzatırken Vildan: "Sıtkı, seni gördüğümüz iyi oldu. Bak biz, nişanlandık Muhittin'le. Önemizdeki ay düşünümüz olacak İstanbul'da. Bankada arkadaşlara haber verecektik zaten ama sen söylersen artık hafta başında. Mutlu haberimizi paylaşırsın o Çiğdemlerle filan. İstanbul'da olan varsa buyursunlar düşünümüze. Ataköy Marina'da yapacağız düşünü. Davetiyeleri de Muhittin'ciğim bırakacak bir ara bankaya" dedi. Sıtkı Bey, ne diyeceğini bilemedi, Vildan'ın uzattığı eli havada kalmıştı. Genç kadının elini sıkmak için avcunu silmeye çalışırken belindeki havluyu yere düşürdü Sıtkı Bey. Kat kat göbeğinin altında bembeyaz ve buruşuk bedeni tüm küçük düşürücüleriyle gözler önündeydi. Eğildi mayosuna doğru hamle yaptı. Kırış kırış mabadi, gereken yanıtı vermişti sanki bu mutlu çift. Muhittin elleriyle Vildan'ın gözlerini kapamaya çalışırken bir yandan da "Aşkilotam, Sıtkı'yı doğal ortamında rahat bıraksak daha iyi olacak sanırım. Biz erkekleruzun yıllar yalnızayşayıncahayvana dönüşürüz maalesef" diyordu. Sıtkı Bey, mayosunu giydiğinde Vildan ve Muhittin çoktan kendilerini bekleyen yeni maceralara doğru yelken açmışlardı...

Evlenmeyi düşünmüyordu Sıtkı Bey. evet. Ama bir sorsunlardı niye düşünmediğini. Vildan'la yaşlanmak düşüncesi hoşuna gitmiyordu. Kimseyle yaşlanmak istemiyordu Sıtkı Bey. Yaşlanmak istemiyordu.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rante.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası



GÖKHAN HORZUM

Çarpışan atomlar

Temmuz en sevdiğim aydır. Temmuzda doğduğum için olabilir. Temmuz yazı ortasıdır. Yazın bitmeyecekmiş gibi gelmesini sağlayan belkânı bir aydır temmuz. "Allah'ım bu yaz bitmeyecek!" dedirtir kişileri. Ki biliyorsunuz, ülke gündemi biraz sakın olduğu dönemlerde bizler sıkıntıda, sırf eğlence olsun diyeikiye bölünürüz. Yazıcılar/kişiler bunlardan sadece biri.

Biz zaten çok eğlendiğimizi göstermek için havaya silah da sıkıyoruz. Dağınık yerleşimli bölgelerden gelen hemşerilerimiz, içinde birlikte yaşadığımız şehri de kendi doğdukları yerler gibi sandıkları için havaya sıkıyor doğunlerde, sünnetlerde, asker uğurlamalarında beybi şavırlarda. Onların kendi doğdukları, büyüdükları ve bayram tatillerinde gittikleri o ormanlık, dağlık veya açık arazi yerlerle empatileri, hâlihazırda yaşamakta oldukları şehirle olan empatilerinden daha güçlüdür. Orada zannederler kendilerini ve havaya sıkıyor. Oysa havayla kurşun arasında birtakım çok katlı apartmanlar, o apartmanların balkonlarından, pencerelerinden aşağıdaki eğlençeyi izleyen birtakım insanları vardır.

Bundan daha hafif düşünlereki kavgalarımızdır. Düşünlüğümüzde kavga etmeyi de çok severiz biz. Kavgasız düşün ağaçsız bir ormana benzer, şiddet hayatımızın her yerinde her anında var, en mutlu anımızı nasil es geçebiliriz! Böyle bir şey olabilir mi ya!

Çernobil'i ben de seyrettim. Çernobil'den benim esas çıkardığım yüksek enerji kontrol edilmesi gereken bir halittir ve Türkiye halkı kontrol edilmeyen bir yüksek enerji kaynağıdır. Sürüklenme, belirsizlik, sürekli dağlanrutinler kurmanın yanı sıra dalgalı bir denizin ortasında karanlıkta seyretilmenin hâli öfkesi. Çarpışan otolar misali çarpışan atomlar.

Devlete, otoriteye, bizden daha üstün olduğuna inanana, trafikte makas atana, sırada önümüze geçene, bizim işimizi alavere dalavere çevirip kapana, sürekli aşağılayana, durmadan yetersiz olduğumuzu söyleyene ses çıkaramayıp efendisi olduğumuz evrende karışımıza çıkan bezden daha zayıf ilik insana devrediyoruz o enerji fazlasını.

Şiddet olarak. İlla fiziksel olması gerekmiyor bu şiddet devrinin. Birinin hayatını onun isteği hilafına kontrol etmek de düpedüz şiddet değil midir mesele? Ne zamana kadar? Kendi içimizi katlanabilir bir dengeye ulaşın kadar. Şiddeti devrettiğimiz kişiye dengeleştirirlik mi? Ne önem var! Ben dengelendim ya, o bana yeter.

Bölünmeyi çok severiz. Eğlencesine bile bölünürüz biz. Kendini tanımlamayı hâlâ bitirememiş bir halk çünkü bu halk. Öteki ihtiyacı çok önemli ihtiyaç. Ülkücü ve İslamcıyken Kürt milliyetçisine ateist olan insanlar biliyorum ben, kafa bu denli karışık hâlâ hepimizde. Ama nasıl karışık olmasın lütfen? Nerdeyse 300 yıldır parça parça geri çekilen 72 milletten oluşan bir imparatorluğun çok küçük bir parçasının üstüne kurulmuş gencecik bir devlette yaşıyoruz hep birlikte. O 72 milletin 52 tanesi isyan etmiş kendi geleceğini kurmuş, bunu yaparken de kalan 20 tanesini yerlerinden etmiş, sürmüştü. Nereye? Anadolu topraklarına. Anadolu'da zaten 14 ayrı millet var. Al sana karman çorman bir kazan. "Anne tarafım Deliormanlı, baba tarafım Sivas." Deliorman nere Sivas nere. Bu atomlar nerde bulur birbirini, nerde çarpışır? Tabii ki büyük şehirlerde. Ondan sonra nasil bitirsin kendini tanımlamayı bu insanlar?

Bu satırın Belgrad'dan yazıyorum. Sırbistan da bizden çok farklı değil. "Babam Makedon, annem Hırvat, ben Sırbistan vatandaşıyım." Karmaşık evet, ama elbette bizimki kadar karmaşık değil. Şimdi daha doğumundan itibaren böyleli bir açık salınımı bırakırsan bir insanı, onun kendisini tanımlama sürecinin de cart diye bekleyemezsin ki aziz kardeşim.

Hocam, ustam sevgili Muharrem Buhara'nın yıllar önce benim kuşağımla ilgili söylediği bir laf hâlâ

aklımdadır. "Sizin kaideniz yok evladım" demişti bana. 25 yıldan fazla oldu, gün batımına yakın tekneyle Sığacak'a gidiyoruz. Kaptan beni Sığacak Limanı'nın fenerini görmem için tekninin burnuna gönderdi. Gün battı, alacakaranlık, gar gar gidiyoruz. Karanlık gömüldü deniz ve hava. Limana giremezsek en uygun koya demirleyeceğiz ama bir huzme ayışımız bile yok, deniz sakın olmayı reddediyor, kesin kayalara bindiririz. Limanın fenerini görmem lazım, gözlerimi kısıp kısıp açığa bakıyorum. Göremezsem, kaçırırsak o da ayrı bela, sığa fazla yaklaşıp tekneyi batırabiliriz. Kaide arayışı içindeyim. Kerteriz arayışı içindeyim. Dünya üstündeki yerimi bulabilmek için sabit bir ışık arayışı içindeyim. Muharrem abinin kaide dediği haltın ne demek olduğunu, bu anıyla birleştirdiğimde anlamıştım. Kaideniz illa ayağının altında olması gerekmez. Bazen açıkdenizde savrulurken karada bir taneşik görürsün. Odur kaiden. Ona doğru yol alırsın ve sonunda limana girip bağlanırsın, rahat bir nefes alırsın. Sığacak Feneri'ni gördüğümde Kolomb'un aylar sonra karayı ilk kez gören denizlisi gibi bağırmıştım kaptana. Gördüm! Gördüm!

Karanlık bir denizde ışığı göremeden yol alırken bir birine çarpıp çarpıp ışıklar çıkaran bütün Ağustos Böceği kardeşlerime selam olsun.

Ama gene de bu, bir temmuz yazısı.

Muharrem abinin kaide dediği haltın ne olduğunu anlamıştım. Kaidenin illa ayağının altında olması gerekmez. Bazen açık denizde savrulurken karada bir ışık görürsün. Odur kaiden.



Süreyya Berfe'nin bavulu

HAYDAR ERGÜLEN

Süreyya Berfe'nin bavulu, kaplumbağanın evi gibi. Ya da kaplumbağanın evi neyse, Berfe'nin bavulu da o. Dün akşamüstü Mundi Yayınları'ndan gelen bir kitaba göz atıyordum, ilgimi çeken türden bir kitap değil, cinayet, macera vb. öylesine bakayım derken yarısına kadar okudum, sonra da diğer yarısını. Yaz kitabı dedikleri böyle bir şey olmalı, Kızkardeşim Seri Katil (Mundi Y., çev: Betül Şenkal, 2019), Nijeryalı yazar Oyinkan Braithwaite'nin ödüllü ilk romanıymış, tatlı bir anlatımı var, komik bir kitap. Çevirisi de hoş. Kitabın sonunda bir saptama okudum, "vazgeçmenin gönül tokluğu".

Süreyya diyecek ki şimdi, "Dur bakalım nereye bağlayacak?", tabii ki Süreyya'ya ve şiirine. Onun evi barkı, parkı, göğü, gecesı, gündüzü, yurdu, sokağı olan şiirine. Yaşamının ve şiirinin dün okuduğum kitapta rastladığım tanımına elbette, "Vazgeçmenin gönül tokluğu"na. Şiirde olduğu gibi, hayatta da raslantı olarak gözüken şeyler, aslında vaktini ve yerini bekleyen şeyler sanırım. Berfe'yi 50 yıldır okurum, 40 yıldır da tanırım, ama 40 yıl daha okuyup tanışam, aklıma gelmeyecek tanımını da bir serüven kitabında buldum işte: Vazgeçmenin gönül tokluğu.

Tanıdığımdan beri 'dışarda' yaşayan bir şair o, kendinin de dışında. Bazıları yazdıkları kendine gelir, bazıları kendinden açılır, bazıları kendinin

taşrasına düşer, bazıları da kendinden ve taşradan kurtulmayı ümit eder. Berfe ise neredeyse 'insan iki kişidir' ya da 'şair iki kişidir' şiiriyle yaşıdı, yaşıyor. Ve kendini, varlığını neredeyse 'hiç'leştirerek, araya katmadan, öne sürmeden yazıyor. Kendini öne sürmemek, bir şair için neredeyse şairliği inkar ederek, şiire yaklaşmanın birinci koşulu. Berfe'nin de uzun şiir yaşamı boyunca yaptığı da bu: Vazgeçmek. Kendinden vazgeçmek. Kendisi için olmaktan, yaşamaktan vazgeçmek. Ve ikincinin yaşamını sürmek. Yani sözcüklerden önce bir şiir vardır, sözcüklerden sonra da bir şiir vardır diyerek, yaşamın yaşamı. Yazmak için yaşamak değil, şiir için yaşamak.

İştahlı değil yaşama, fakat kıskırtılmaya açık. O yüzden bavulu da tıklım tıklı değil, hâlâ yer var, hâlâ açık, kapanacak gibi de durmuyor. Şiirin şairden sonra da süreceğini bilenlerin elden ele gezen bavulu. Herkesten toplamış, daha doğrusu kendiliğinden herkes bu bavula bir şeyler bırakmış. Kimi rüzgârını, kimi sesini, kimi mutsuzluğunu, kimi sevincini, kimi acısını, ayrılığını, sevgisini, sözünü,

sessizliğini, hislerini, anlarını, esintilerini, isteklerini, retlerini, havasını, suyunu, mevsimini, ağacını, hayvanını, yalnızlığını, çokluğunu, azlığını, gecesini gününü. Böylece 'rüzgârgülü' bir şiir oluşmuş havada.

Uzak iklimlerin, göklerin, yıldızların, suların, tanrıların şairi değil Süreyya Berfe. Şiirini çok seven bir şair de değil. Hem bir şairin şiirini çok sevmesi de ne mene bir şey ki? Şiiriyle 'paylaşan' bir şair, her şeyi. Şiiri, her şeyi değil, ama şiirinden fazla bir şeyi de yok. Nasıl bilirsin? Şiiriyle bilirim. Şiir onda bir huy olmuş demeli. Huyen içinde huylanmak da var, huysuzluk da.

Berfe ve şiirinin huyları hem birbirini tanımlayan hem de tamamlayan cinsten. O nedenle de çok yakışıyorlar birbirlerine. Kitaplarından birinin adı Hayat ile Şiir (1980). Tabii, gerilimli ve diyalektik bir ilişki. Hayat, bakır teller ve şimşeklerle bağlanır bazen bu şiire.

Şiiriyle 'paylaşan' bir şair, her şeyi. Şiiri, her şeyi değil, ama şiirinden fazla bir şeyi de yok. Nasıl bilirsin? Şiiriyle bilirim. Şiir onda bir huy olmuş demeli.

Gençken pek çoğu gibi şairlik yapıyor, sonrasında, Necip Fazıl'ın "Çile" şiirinde, "ver cüceye, onun olsun şairlik/şimdi gözüm büyük sanatkarlıkta" dediğini, Süreyya Berfe bir başka anlamda sürdürüyor.

Gözü büyük sanatçılıkta filan değil, yalnızca şiirin kendisi olan ve olabilecek şeylerde. Gözü uzaklarda değil, yakınlarda.

Birincisiyle ikincisiyle Yeni'lerin ve toplumluluğun buluştuğu, ama orada kalmayan bir şiir onunki. Çok uzaklardan değil, buralardan. Çok eskiden değil, yakınlardan. Çok yükseklere değil, havadan sudan. Çok büyük hayatlardan değil, gündelik ve sıradan olanlardan. Çok büyük sözlerden değil, şairin olanlardan. Dünyadan çok, doğadan. Ve söz sözü açıyor dercesine, şiir şiiri açıyor denilebilecek bir şiir. Foklar Söyledi Ben Yazdım (YKY, Şubat 2005) kitabına bakın sözgelimi, foklar da konuşan mıdır bilmiyorum ama, Berfe "Bu çalışmaları Foça'daki foklarla beraber yaptık" diyor, sanki karşılıklı söyleşmişler gibi, bereketli, doğal bir şiir.

Kendini şiirde kimliksizleştirerek, eriterek ya da yitirerek yazıyor, ve hep başkasının yerine koyuyor. Fokun, balığın, kuşun, rüzgarın, derenin, denizin, taşın... Bundan olmalı biraz da, bavul dolup taşıyor. Bir şiir bavulu değil yalnızca, göğün, dağların, nehirlerin, kuşların, ormanların, seslerin, sessizliklerin evi gibi, hep açık, ama üstünde şiirden bir gök duruyor, açık bir gök.

Yeni bir derviş türü. Şiire çekilmiş. Ama yalnızlıkla ilgisi yok bunun, böyle şeylere yüz ve gönül verdiği de yok. Çünkü yalnız değil. Doğaya inanıyor. Sonunda herkesin inandığı doğaya. Şair ya, hayır, yeni bir derviş ya, baştan inanıyor. Tanrı söylediği söylemi Berfe için, doğa söyletiyor demek. Neredeyse kendidliğinden, oluşundan.

Doğanın şiiri demek, hem doğaya hem Süreyya Berfe şiirine haksızlık olur. Bu şiiri tanımlamak olur ki, Berfe'nin yaşamla, doğayla ilişkisine yapılacak böyle bir adlandırma, onun içinde bulunduğu 'hal'i hiç anlamamak, şiirini bir keza olsun okumamış olmak demektir. Bunu neden söylüyorum? Berfe, açık doğanın açık şiirini iletiyor bize, duyuruyor, gösteriyor, açıyor, yaklaşıyor, barıştırıyor, özgürleşmemizi sağlıyor. İnsan, Berfe'yi okurken doğrusu ne kadar önemsiz, sıradan bir varlık olduğunu düşünüyor, düşündükçe de bu hal ona kötü geleceğine, tam tersine çok iyi gelmeye başlıyor ve Berfe'nin doğaya karıştığı gibi okuru da kendinden kurtulup şiire karışıyor. Şiir tabii ki edebiyat değildir, şiirin elbette bir işi, işlevi vardır ve şiir hiç kuşkusuz bizim doğamızdır. Süreyya Berfe şiiri bu nedenle doğanın şiiri değildir, varlığın şiiri hiç değildir, erimenin, karışmanın, buluşmanın tadıdır, huyudur, huysuzluğudur, yeridir, şiiridir. Açık şiirdir, yalnızca unutulmaz, geleceğe kalacak şiirler değildir yazdıkları, aynı zamanda ve daha çok kendisinden sonra da sürecek şiirlerdir. "Vazgeçmenin gönül tokluğu"yla yazılmıştır, öyle de okunur, okunacaktır. Bavulu hep açık kalacaktır.





Ölümüne seversen ölürsün



ERCAN KESAL

Aziz abi

Soğuk bir aralık günü... Ortalıkta hiç kimse yok. Her zaman neşeli çocuk sesleriyle dolu bahçe, sabahki kardan artakalan beyazlığın içinde, sessiz... Bahçenin bittiği yerdeki yeni bina inşaatı hemen farkediliyor. Arabamızı bahçenin girişine bıraktık ve yürümeye başladık. Çok geçmeden dokuz on yaşlarında esmer, ince yüzü bir çocuk, sakın adımlarla geldi karşımıza durdu.

"Hoş geldinizi!"

"Aziz Bey'e geldik oğlum, nerede kendisi?"

"Aziz Dede inşaatta, gelin götürüyem sizi..."

Sivasız merdivenleri tırmanarak küçük bir odanın kapısına geldik. Çocuk, odanın kapısını açarak hemen pencerenin önündeki divana doğru yürüdü. Hafifçe eğilerek, "Dede, dede" diye seslendi. İnce bir battaniyenin altına kıvrılmış el kadar bir gövde kıpırdadı önce ve yavaşça toplandı. Üzerinde eski, kolsuz bir hırka ve ayağında eprimsi bir eşofmanla, bitmemiş bir inşaatın karanlık odasındaki uykusundan kaldırdığımız adam Aziz Nesin'di.

Aziz Bey, gözlerini karanlığa alıştırmaya çalışarak bir müddet baktı bize. "Eskisi

gibi göremiyorum artık, biraz yakına gelin bakalım."

Kadim dostu Nurettin abi, "Benim abi, Nuri, bu da bizim Doktor Ercan, seni görmeye geldik" dedi.

Divanın yanındaki sandalyelere oturduk ve uzun uzun konuştuk.

Sohbetin bir yerinde, aralığın kaçında olduğumuzu sordu. "Tesadüfe bakın, bugün benim doğum günüm" diyerek devam etti sonra. Ziyaretine gittiğimiz Çatalca Nesin Vakfı'nın yatakhaneleri yeterli gelmiyordu artık çocuklara ve bu yüzden ek yatakhanelerin olduğu bu inşaatla uğraşıyordu epeydir. Ama işte bir türlü yetmiyordu para. Kitaplarından gelen telif ücretleri ve hayatı boyunca kazandıklarıyla güç bela Vakıf adına alınan gayrimenkullerin kiralari da karşılamıyordu giderleri. Bütün derdi buydu Aziz Bey'in.

Aziz abiyi ziyarete gittiğimiz tarih 20 Aralık 1994'tü. "Şeytan Aziz bu, yakın, yakın!" nidalarıyla çıktığı Sivas cennetinden yaklaşık bir yıl sonra yani. Akşam olmadan İstanbul'a dönmek için izin alıp ayrıldık Çatalca'dan.

Giriş kapısına kadar uzanan taşı yolda giderken Nuri abiye dedim ki: "Abi, bu adam kendisine yapılanları hak edecek ne yaptı bu ülkeye?" Kar yavaş yavaş hızını artırıyordu. Hiç konuşmadan yürüdük. Aziz Nesin kısa bir süre sonra da öldü. İyi

biliyordum, Madimak Otelindeki 35 canın hatırasının nasıl ağır bir yük gibi çıktığını kalbine.

Aziz abi niye Sivas'a gitti? Ömrünü yetim, kimsesiz çocuklara niye verdiyse o yüzden gitti. Aziz abi yakılmayı hak edecek ne yaptı bu ülkeye?

Ölmeden bir saat önce bile, ömrünü verdiği kimsesiz çocukların nasıl daha rahat yaşayacaklarını ve gelecekte onlara daha iyi neler sunabileceğini düşündüğüne adım gibi eminim... Bu yüzden mi hak etti yakılmayı?

Arkadaşım Uğur

Sivas yangınından tesadüfen kurtulan fotoğrafçı Mehtap Yücel benim hemşerimdir. Dünyayı başkalarının görmediği açılardan görür, vicdanlı ve haysiyetlidir. Mehtap'ı katliamdan kısa bir süre sonra tanıştım. Kederli yüzü ve kırık sesiyle 2 Temmuz 1993'ü anlattı bir öğleden sonra. Ağlayarak anlattığı hikâyeyi ağlayarak dinledim.

"Nasil olsa öleceğim dedim. Buradan çıkış yok. Bunlar bizi yakacaklar. Hiç olmazsa otelin içinde çektiğim fotoğrafları kurtarayım. Çıkardım filmleri makineden ve bir film kutusunun içine koydum. Onu da yanmaz bir şeylere sararak içime sakladım. Cesedimi bulduklarında mutlaka ulaşılır fotoğraflara diye düşünüyordum..." Madimak Otel'i'nin merdivenlerinde çaresizce oturan Behçet ve Uğur kardeşimin, Metin abinin fotoğrafları işte o yanık kokulu fotoğraflardır.

Arkadaşımın gövdesine sardığı fotoğraflar.

Uğur Kaynar'ı, Karanfil sokaktaki kitapçının önündeki bahçede, elinde Bafra sigarasıyla sessizce otururken hatırlarım. Ahmet Erhan tanıştırmıştı ilk. Uzanıp kucaklaşmıştık birbirini kırk yıldır tanıyan ahbablar gibi. Ahmet'e çok benzeyordu. Bu dünyaya hep borçluymuş gibi bir suçlulukla kendi köşesinden güller ekliyor, şiirler topluyordu. 2 Temmuz 1993'te Sivas'ta yandı. Öldüğünde peçeteye yazılı bir şiir, üç beş kuruş para ve bir paket Bafra sigarası çıktı çantasından. Ömrünün bilmem kaç senesini cezaevlerinde geçirmiş, mahpusa iken çocuğunun doğumu ile annesinin ölüm haberini aynı anda alan bir adamdı Uğur. Bütün bunları hak edecek ne yapmıştı bu ülkeye? Niye Sivas'a gitmişti? Niye cezaevine girmişse işte o yüzden Sivas'a gitmişti. 12 Eylül'den önce ODTÜ'ye girmiş, Şentepe Direnişi'ne, Tuzluca'yı'a niye gittiye, ondan gitmişti Sivas'a. 12 Eylül faşist darbesinden sonra niye yattıysa Mamak'ta, o yüzden yatmıştı Madımak Otel'i'nin dumana kesmiş ucuz halılarının serildiği koridorlarına... İnsan olmanın başka bir şey bilmiyor ve elinden başka bir şey geliyordu işte.

Behçet kardeşim

Yıl 1984, Ankara. Güle oynaya, hiç bitmeyecekmiş gibi sürdüren sohbetlerin içindeki aşk ve şiire emdirilmiş bir pelür kâğıdı gibi yaşıyordum. Ben hep böyle gidecek zannettim ömrümü.

Duvarları şiirle kaplı çatı katındaki bekâr evimiz yıkıldığında terastaki mangalı kurtarmak için giden arkadaşşıma Çorumlu ırgatların sorusu: "Abi burada oturanlar acayip şeyler yaşıyorlar?"

Doğru, çok şey yaşadık. Uykusuz geceler, uzak sevgililer, alkolle iyikayp yaladığımız yaralarımız, yarım kalmış sızılar, olmamış bir şeyler, devrim gibi... Bizim evin müdâvimlerinden biri de Behçet abiydi. Onunla hep Ankara'da birlikte oldum. Ama ilk

anım İstanbul'a ait nedense. Uykusuz ve yorgun bir İstanbul yolculuğunun sabahında yolumuz Ramî'ye düşmüştü. Behçet abi, gitmiş eski kısların önünde öylece durmuştu. Yanına vardım ve "Abi, amma takildin buraya, ne oluyor?" dedim. İlkokuldan sonra nasıl asker olduğunu, aileden ayrılışını, ranzada günlerce nasıl ağladığını anlatmıştı. "Daha çocuktum lan!" diyordu, "bildiğin çocuk..."

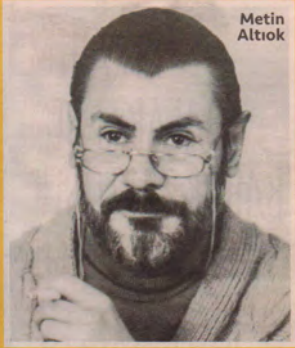
Behçet Aysan'ın kızı, yeğenim Eren, titrek bir gül yaprağına dokunan yağmur tanesinin sesiyle soruyor, "Babam bu ülkeye bunu hak edecek ne yaptı? Behçet abi niye Sivas'a gitti? 12 Mart Askerî Darbesi'nde niye atıldıysa okuldan, niye düştüyse cezaevlerine, o yüzden gitti Sivas'a. Behçet abiyi niye yaktlar? İbo'yu niye öldürdülerse

işkencede, Erdal'ı niye astılsara yaşını büyüterek ve Ali İsmail'e niye saldırdılsara sopalarla, o yüzden. Behçet abiyi yakanlarla, Erdal'ı asanlar, Uğur'u yakanlarla Hranti'yi kalleşçe vuranlar aynı ailedendir... Bu insanlar, bunu hak edecek ne yaptılar bu ülkeye? Bence çok açık suçları, bu toprakları ve üzerindeki insanları ölümüne sevdiler. Daha ne yapacaklardı Allah aşkına. "Ölümüne seversen ölürsün" diyorlardı işte...

2 Temmuz 1993'te akşam vakti Cihangir'den Gümüşsuyu'na doğru bir yolu çıkıyordum. Penceresi açık bir salondan sokağa taştan televizyonda, bir spiker, arka arkaya birbirkım isimler sıralıyordu. Saydığı isimlerden biri de Behçet Sefa Aysan. Bir süre "Sefa" lafına takılıp kaldığımı hatırlıyorum. Behçet Aysan tamam da, Sefa neyin nesî? Öylece durdum sokağın ortasında; abisi uzak bir şehirde yakılmış küçük kardeş şaşkınlığıyla. Yıl 2014. Mevsim yaz ve aylardan temmuz. "Değişen bir şey yok" hâlâ, Behçet'in deyişiyile; "ölüm hariç..." "Aynı gökyüzünün altında, aynı kederle" yaşıyoruz işte... "Yakılanlardan mısın, yoksa yakanlardan mısın?" diye sorarmış Sivaslılar gurbette birbirlerine rastladıklarında. Ben, hâlâ yananlar danım...

*Eren Aysan

Şiir alıntıları Behçet abiden.



Metin Altıok

Bu yangın yerinde

Yaşamak bu yangın yerinde
Her gün yeniden ölecek

Zalimin elinde tutsak
Cahile kurban olarak

Yalanla kirlî havada
Güçlülük soluk alarak

Savunmak gerçeği, çoğu kez
Yalnızlığımı bilerek

Korkağı, döneği, suskun
Görüp de öfkeyle dolarak

Toplanıyor ölü arkadaşlar
Her biri bir yerden gelerek

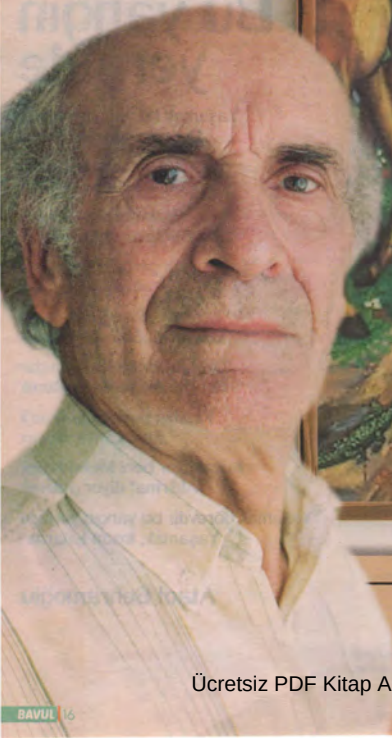
Kiminin boynunda ilmeği
Kimi kanını silerek

Kucaklıyor beni Metin Altıok
"Aldırma" diyor gülerек

"Yaşamak görevdir bu yangın yerinde
Yaşamak, insan kalarak"

Ataol Behramoğlu

İBRAHİM BALABAN'IN 'BAHAR TABLOSU' ÜSTÜNE SÖYLENMIŞTİR



İbrahim Balaban

1921'de Bursa - Seköy, Osmangazi'de dünyaya geldi. 16 yaşındayken cezaevine girdi. Cezaevinden çıktıktan sonra evlendiği gün düğün evini basan hasmını öldürdü ve yeniden cezaevine girdi. Balaban, Bursa Cezaevi'nde kendisinden 20 yaş büyük olan Nâzım Hikmet'le tanıştı. Onun desteği ve ilgisi sayesinde resim yeteneği ortaya çıktı ve gelisti. İki binden fazla tablo ve bunun birkaç katı desen üretti; kendi projesi, zımnında yazar, edip, yayımlanmış 11 adet kitabı bulunmaktadır. Balaban, 9 Haziran 2019'da yaşama veda etti.



İşte seyreyle gözüm, hünerini Balaban'ın.
İşte şafak vakti, Mayıs ayındayız.

İşte aydınlık :

akıllı, cesur, taze, diri, insafsız.

İşte bulut :

kaymak gibi lüle lüle.

İşte dağlar :

hem de mavi, hem de serin.

İşte sabah seyranı tilkilerin :

uzun kuyruklarında ışık,

sivri burunlarında telaşları...

İşte seyreyle gözüm :

işte karnı aç

tüyleri diken diken

ağzı kırmızı

işte dağbaşında kurdun biri.

Kendinde hiç duymadın mı sen

aç kurdun öfkesini sabah vakitleri?

İşte seyreyle gözüm : kelekler, anlar,

işte kıvıl kıvıl devranı balıkların.

İşte bir leylek :

Mısır'dan yeni gelmiş.

İşte bir geyik :

daha güzel bir dünyanın hayvanı.

İşte seyreyle gözüm :

inin önünde ayı ,

uyku sersemi henüz.

Sen aklından geçirmedin mi hiç

toprağı koklayarak,

ayılar gibi dalgın yaşamayı,

bala, armuda, yosunlu loşluğa yakın

İnsan sesinden, ateşten uzak ?

İşte seyreyle gözüm : sincaplar, tavşanlar,

İşte kertenkele, işte tosbağa,

işte üzüm gözlü eşeğimiz.

İşte seyreyle gözüm : bir ağaç pırl pırl,

güzellikte insana en çok benzeyen.

İşte çayır çimen :

İşte, kokla burnum : nane, kekik.

İşte sulan ağzım : labadalar, ebegümecileri . . .

Ellerim, ellerim dokun, okşayın, avuçlayın.

İşte ananın sütü, karımın eti, gülüşü çocuğumun.

İşte sürülen toprak . . .

İşte seyreyle gözüm, işte insan

dağın, taşın, kurdun, kuşun efendisi,

işte çarıkları,

İşte poturunda yamalar,

İşte karasaban,

işte sağrılarında kederli, korkunç oyuklarıyla öküzleri . . .

Nâzım Hikmet



MURAT TIRPAN

Ölümü deneyimlemek!

Bugünlerde izlemek için bir dizi önerisi isterseniz alacağınız cevap belli: Chernobyl. Herkes, televizyon tarihinin tartışılmaz en popüler dizilerinden olan Game of Thrones'un neredeyse aynı zamanda yayımlanan son sezonunun bile önüne geçen bu yeni HBO mini dizisini konuşuyor. Bir yandan 26 Nisan 1986 tarihinde Ukrayna Pripyat şehrinin 14.5 km. kuzeybatısında bulunan Çernobil şehrinde kurulu Çernobil Nükleer Santral'i'nde yapılan bir deney esnasında meydana gelen nükleer kaza felaketini konu alan bu dizinin sanat yönetiminin ne kadar özenli olduğundan dem vuruluyor, diğer yandan Rusya devleti resmen diziyi yasaklıyor, sosyal medyada ise bir grup eski defterleri açarak Hollywood'un Sovyet karşıtı filmlerinden bahsediyor. Dizinin de aslında Trump-Putin geriliminin sıkça hissedildiği günlerde gösterime çıkan tipik bir komünizm yergisi olduğu uyarısına varılıyor. Kimileri özellikle Amerika'nın müsebbibi olduğu diğer felaketleri gündeme getirerek Chernobyl ile kıyaslamak diğerleri nükleer santrallerin kaçınılmaz tehlikesini gösterdiği için diziyi övgüler düzüyor. Bütün bu tartışmaları hak edecek şekilde Chernobyl'in neresinden bakarsanız bakın izlemeyeve tartışmaya değer bir dizi olduğuna söyleyebiliriz. Ama peki, zaten Chernobyl bir yandan herkes tarafından iyi bilinen, bazı dahi birçok ülkeyi etkilemiş bir felaketken, diğerlerinden evet, ana akım Amerikan sinema ve TV'ilerindeki gibi içinde basit bir anti-Sovyet damar barındıran bizi

soluksuz bir şekilde ekran başına bağlayan nedir?

Bu sorunun cevabını diziyi ilgili (haklı olarak) yapılagelen tartışmaların dışında bir yerde aramak istiyorum, "Dark Tourism" denilen yerde. İsmi Türkiye'ye çevrildiğinde büyüünü kaybeden bu turizm türü insanların dünyanın tehlikeli bölgelerine giderek yaptıkları gezileri tarif ediyor. Modern televizyonumuz Netflix'te de bulabileceğiniz belgesellerde anlatılan bu gezi anlayışı ölümlü yakından ilişkili. Ölümün kokusunu alabilmişiniz yerlere, mesela Çernobil'e, Fukushima'ya, Japonya'daki intihar ormanına, radyoaktif bir göle, katliamların olduğu bir kabilenin topraklarına yapılan yolculuklar bunlar. Bu alanlara Lacan'ın öğrencilerinden birinin tabiriyle 'tragedyanın sahnelendiği bölge' diyebiliriz. Hiç korkmadan dark turizm yapan bu insanlar tragedyanın yaşadığı bölgede olmaktan haz alırlar. Ellerinde radyasyonsayaçlarıyla bir nükleersantral etrafından dolaşan 'turistler' hala açıkça varlığını sürdüren tehlikenin onlara zarar vereceğinden korkmak yerine orada olmaktan mutludurlar. Bunu yapacak kadar cesur olmayanlar içinse HBO, Netflix ve diğerleri tragedyaı yeniden başlamak için hazırlar. Üstelik bu mecralar belki de daha iyisini yaparlar, tragedyaı sahne tasarımı ve özel efektlerle aynenyaşatırlarsa, karakterlerleözdeşleştirerek 'tam o anda orada' olmanızı sağlarlar. Zaten dizinin 1980'lerdeki Sovyet hayatını, tüm bürokratik

mekanları, reaktörde çalışanlar için kurulumuş meşhur Pripyat kasabasını, santralin tüm detaylarını, içilen sigaraların markalarından tutun, giysilere, votka bardaklarına kadar her şeyi birebir yeniden kurmasıyla ilgili övgülerin nedeni de budur. Chernobyl bize trajediyi yeniden yaşatabildiği için başarılıdır. Diziyi izleyenlerden duyduğum cümlelerin de başında 'tüylerim ürperdi' geliyor. Gerçekten de dizide her bölümün sonu ölümü suratımıza çarpan sert bir sahneyle biter. Santral işçileri muhtemelen öleceklerini bile biliyorlardı, radyasyonlu sulara girdiklerinde, madenciler çıplak bir şekilde tünellerde, görevliler tüm bölgeyi dolaşan radyasyon bulaştığı için hayvanları acıyarak vururken, bir kadın radyasyon bulaşmış kocasına tehlikeyi bile bile dayanmayıp sarılırken ya da işçiler az gelişmiş kıyafetleriyle hiçbir koruma olmaksızın çatıdan grafitler çektiği üzerine atmaya çalıştıklarında gerçekten tüylerimiz ürperir. Ölümü hissediyoruz... Kuşkusuz Chernobyl televizyon ve hatta sinemada ölümün gerçekten vücut bulduğu mekanların ve anlatıların başında gelir.

Elbette radyasyona sorgu sual etmeden atlayan Rus işçileri ile dark turizm yapan insanlar ya da diziyi izleyen bizlerin hissettikleri arasında ciddi farklar var. Elbette bu işçiler inandıkları devletlerinin sözünü dinliyor, toplum için bunu bir görev olarak da addedyorlardı. Belki başka şansları da yoktu. Günümüzün modern turistlerin/ izleyicilerinin refleksleri ise Freud'un 'ölüm

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>
Mehmet Ali & Akşamsefası

dürtüsü' dediği şeyle bağlantılı. Ölüm dürtüsü ya da tekrarlama zorlantısı temelde insanın inorganik bir duruma dönme arzusudur. Çünkü bu durum güvenlidir ve ölüm dürtüsü altında tamamen yaşamla ilişkilidir. Şöyle diyelim, yaşıyorken ölü değildir, ve öldüğümüzde bir şey hissetmeyiz. Ölüm korkusunun kaynağı hayal gücümüzdür, bu sayede bir olay olmayanı (ölümü), varlık olmayanı yokluğa geçişimizi deneyimleriz. Dolayısıyla tragedyanın sahnelendiği bölgede dolaşmak, başka bir deyişle de bunu film izleyerek deneyimlemek bu anlama gelir. Ölüm bu anlamda tüm simgesel düzenin kurucusudur, ölümü sembolik olarak deneyimlemek, bununla yüzleşmek bize sembolik alanın diğer tüm unsurlarıyla mücadele etmemiz, kendimizi bundan nasıl koparabileceğimiz konusunda yardım eder. Ölümle yüzleştiğimiz süreç ister komünist ister kapitalist olsun sistemin unsurlarıyla, bize layık görüldüğü kimlikle, çevre politikalarıyla, kısaca tüm sembolik düzenle nasıl uğraşmamız gerektiğini anlarız. Ölümü hissettiğimiz süreç neyin yanlış gittiğini fark ederiz. Chernobly'i tipik Amerikan dizilerinden, ideolojik metinlerden ya da tarihsel belgeleri yeniden canlandıran kostümlü anlatılardan ayıran en temel unsur da işte budur.

**Ölüm tüm
simgesel düzenin
kurucusudur, ölümü
sembolik olarak
deneyimlemek, bununla
yüzleşmek bize sembolik
alanın tüm unsurlarıyla
mücadele etmemiz
konusunda
yardım eder.**



UGUR ŞAHİN

GRAFİTİ BİR DİRENİŞTİR BİZİM ATÖLYEMİZ SOKAKLARDIR

Trenlere, duvarlara çizilen ve kiminin hâlâ 'vandalizm', kiminin de sanat olarak adlandırdığı grafiti, ülkemizde de yaygın durumda. Hip-hop kültürünün bir parçası olan grafitinin bir sanat dalı olarak kabul edilmesi dünyada olduğu gibi Türkiye'de de uzun yıllar alsa da İstanbul'un duvarları grafiti sayesinde artık daha renkli. İktidarın ülke genelinde sürdürdüğü baskı politikası artsa da kent yöneticileri artık grafitilere karşı çıkamaz halde. Peki grafitiler ne düşünüyor? Bu soruya yanıt aramak için Turbo, Esk Reyn, Reach Geblo ve Canavar mahallası sanatçılarla konuştuk.

İNSANLAR GRAFİTİYİ SEVDİ

İlk olarak Tunç Dindaş, nam-ı diğer "Turbo" ile buluşuyorum. "Turbo", ülkedeki hip-hop kültürünün öncülerinden ve ülkemizde grafiti denince tartışmasız akla gelen ilk isim.

Turbo'ya grafitinin görünür hale gelmesinin arka planında yatanın ne olduğunu soruyorum, şöyle yanıtıyor: "İnsanların duvarların olduğu, ya da kat kat afişlerle kaplanmış duvarları görmek istemiyor. Onları görüp, bir de bizim işleri gördükleri zaman, aradıkları anlıyorlar. Burada bir iş var, emek var' dediten işler olduğu için, halk bunu sevmeye başladı. Tabii bunda Instagram'ın da çok büyük etkisi var."

Peki Anadolu'da durum ne? Turbo, konuya dair şunları dile getiriyor: "Çankırı, Ankara, İzmir, Adana, Antalya, Bursa, Bodrum, Muğla, Zonguldak ve Amasya gibi birçok yere boyamaya gittim ve deneyimlerim oldu bu gezilerde. Şehir başka bir kafa, şehirde boyamak başka. Küçük şehirde boyadığınız zaman insan onu sahipleniyor. 'İstanbul'dan kalkıp gelmiş, bizim için bir şey yapıyor' diyor. Grafiti maalesef bir şehir kültürü. Küçük yerde illegal grafiti yapamazsın. Orada 5 nalbur

vardır, sen orada boya aldığın zaman, 'bak orayı boyamış' derler."

Turbo, devamında, "İllegal grafiti yapmıyorum ama grafitinin doğrusu illegal olandır" diyor ve ekliyor: "İllegal yaparsın, adını duyurursun, ama sonra sorumlulukların çoğalınca tercih sana kalır. Ben yapmamayı tercih ettim. Çünkü sorumluluklarım var, bu saatten sonra polisten kaç, duvardan atla, yapamam öyle bir şey..."

'BEN BURADAYIM' MESAJI

Tunç Dindaş'ın ardından "Reach Geblo" ile de konuşuyorum. 13 sene önce ağabeyinin getirdiği bir bilgisayar oyunu sayesinde grafitiyle tanışan Geblo, o gün bugündür duvarları boyuyor. Söze ise, "Çocuk yaşlarda başladığım için mahalle dışına çıkmaya fırsatımız olmuyordu, sonra dışardaki writerlarla (Grafitisanatçısı) da tanışarak arkadaş çevremi kurmuş oldum" diyerek giriyor: "O dönem tanıştığım arkadaşlarımla hâlâ birlikte çalışmalar yapıyoruz. Başladığımız ilk dönemdeki heyecanı şu an yaşıyamıyoruz, bazı şeyleri tükettik sanırım."

Geblo'ya, sokağın onun için ne ifade ettiğini soruyorum, şöyle yanıtıyor: "Sokağın farklı yönleri var. Sokakta herkes eşit, her kesimden insanla etkileşime girebilirsiniz. Kendim için bir oyun alanı olarak değerlendiriyorum. Üretim alanımız sokaklar olduğu için bir nevi atölyemiz sayılabilir."

Reach Geblo'ya göre de grafiti illegal bir sanat. "Biz bu riski alarak boyamaya devam ediyoruz" diyor ve ekliyor:

"Grafitinin temelinde egosallık bir ileriye bicipi söz konusu. 'Ben buradayım' mesajı, sistemdeki yerimizi belirlememiz temsil edebilir. Bütün insanların memnuniyeti sağlamak mümkün olmuyor tabii ama biz bunu birileri memnun olsun diye de yapmıyoruz. Kimi kesim olumlu yaklaşıyor, kimisi de kirlilik olduğunu söylüyor."

Geblo'ya writerların sergi açmasının eleştirildiğini hatırlatıyorum. Şöyle cevaplıyor: "Genel olarak üretim yaptığımız alan sokak, tabii ama her işi de sokağa mal edemiyoruz. Ama gelişmemiz için denemeye ihtiyacımız olduğunu düşünüyorum. Bu biraz tercih meselesi... Ben de birçok çalışmamı sergi salonlarında sergiliyorum, böyle bir kıyas içine girmek istemiyorum sanırım."

Reach Geblo, sözlerini şöyle sonlandırıyor: "Yaptığımız çalışmalar protesto niteliğinde sayılabilir ama işin nerede nasıl ve hangi şekilde yapıldığı çok önemli."

Görüştüğüm isimlerde birisi de Esk Reyn... Esk Reyn, grafiti ve heykel yapan bir sokak sanatçısı. Kendi hikâyesini şöyle anlatıyor: "99-2000'de bir sürü grafiticinin başladığı gibi ben de sokakta bir grafiti gördüm. Pendik'te Cartel sonrası B-boyların yaptığı bir grafitiydi. 1999'da öğrendim, 2000'de boyamaya başladım. 2006'da üniversiteye girene kadar 3-4 yıl bıraktım. Onun dışında hep boyadım. Esk Reyn ismiyle boyuyorum. Şimdi daha



grafitiden uzak, daha mimari formlar ve rüştüistik grafiti içerisinde bir şeyler üretmeye çalışıyorum.”

Esk Reyn'in aktardıklarına göre; grafitinin bu kadar görünür olmasında sokak festivalleri oldukça etkili. "Ben 15 sene önce sokağa çıktığımda, şu anki kadar grafiti göremiyordum" ifadesini kullanıyor: "2008'de Türkiye'nin ilk grafiti mağazası açıldı: Donut Store. Akabinde de sokak sanatı festivalleri, buluşmalar ve etkinlikler düzenlenmeye başladı. 2012'de de biz Mural İstanbul'u yapmaya başladık. Bu Kadıköy ve civarı için inanılmaz büyük bir etki yarattı. Yani grafiti şu an Kadıköy'de legal... Son zamanlarda Erenköy'de de boyamaya başladık. Teyzeler, kahve yapıp, indiriyor aşağı... Siz orada sokakta boyuyorsunuz aşüre falan getiriyorlar, bu çok enteresan. Bu evrime baktığın zaman büyük duvar resimleri yapıyor, belediye de bunu güzel sunuyor. Bu da bizim kültürümüze pozitif olarak çok şey getirdi."

Grafitinin Türkiye'de yanlış tanıtıldığından yakınıyor Esk Reyn. "Sokaktaki ruhu, tavrı göz ardı edildi!" diye sitem ediyor.

GRAFITİ PAHALI BİR ŞEY...

Esk Reyn, sözlerini şöyle sürdürüyor: "Boyalar çok pahalı ve karşılamak kolay değil. Grafiti pahalı bir şey. 15 kutu gitse 25 liradan ciddi para yapıyor. Haftada iki defa yapsan bin TL'ye yakın para gidiyor bunu biz karşılayamayız. Kültürü yaşamak için bunu yapıyoruz."

Esk Reyn, devamında da "Grafiti sokakta olan bir tavır, bu bir oyuna çevriliyor. Yazının formu ve içeriği, kimliği değişiyor. Neşeli bir hal alıyor. Ben sokakta ne kadar isimimle varım, aslında oyun bu" diyor ve sözlerini şu çarpıcı aktarımında bulunarak sonlandırıyor: "Vandalizm Türkiye grafitisinde çok düşük düzeyde. Boyaların çok pahalı olması bunda etkili. Vandalist grafiticilerin birçoğu illegal yaşıyor. Kimliğini açıklayamaz, hal-i hazırda çok fazla tren ve metro boyuyorlar. Bu arada bu iş adımı da olabiliyor, banka çalışanı da memur da... Hiç tahmin edemeyeceğin insanlar... Bizim kadar rahat değiller, biz onlara göre çok yumuşak tavırda, legal grafiti yapıyoruz."

İŞ ÜRETİLİYOR AMA...

Son olarak şehrin dört bir yanına çizdiği böcekleri salan ve anonim kalmaya dikkat eden Canavar ile buluşuyoruz. Canavar, grafitile tanışmasının 15 yılı yakın olduğunu hatırlatıyor: "Hip-hop kültürüyle birlikte tanışıyor insanlar. Benim farklı bir şeyle kendini ifade etme gibi bir yaklaşım vardı. O sırada da grafitiye yakın hissetmiştim kendimi."

Canavar, kendi çalışmaları için şunları ifade ediyor: "Gezi çok etkiledi beni. O dönemde toplumla, iktidar ve güçle alakalı sevdeleri ele



almaya başladım. Grafiti bilinirlikte öne çıkmaya başladı ama üretimler aynı seviyede devam ediyormuş gibi... İş üretiliyor ama nitelikli mi asil sorgulanması gereken bu."

Canavar, grafiti yaparken kendini özgür hissettiğini ancak bunun bir bedeli olduğunu kaydediyor: "Başkalarının kazandığı imkânları reddetmiş oluyorsun aslında. Bu da benim tercih ettiğim bir şey."

BÖCEK ÇİZİMİNİN HİKAYESİ

Çizdiği böceklerin hikâyesini ise şöyle aktarıyor: "Böcek çizimleri Gezi olaylarıyla doğan bir şey. Kendimi hep anlaşılmayan bir çocuk gibi hissettim. Etrafı görür, kaydedirdim ama yok gibiydim. Böcek çizmeye başladığımdan sonra Kafka'nın Samsa'sına çok benzetiyorlardı, bir süre reddettim ama sonra okudum ve net örtüşen bir şey olduğunu fark ettim. Toplumun içinde adapte olamama, tutunamama, kendini ait hisset edememe durumunu yaşayan insanları temsil yapmaya devam ettim. Arnavutköy'deki bir etkinlikte yaptığım duvar vardı, 3 ay önce kapatıldı. Cennelde yaptığım işler, diğer işlere

'Amerikan Rüyası'nın sorgulandığı 1970'lerde New York'ta gençlerin kendilerini ifade biçimine dönüşen grafitiyle İstanbul renklendiriliyor. Duvarların bize mesajı var.

göre daha fazla kapatılıyor gibi."

Şöyle devam ediyor Canavar: "Bunu da aslında bu durumla bağdaştırıyorum. Bana, 'Arnavutköy'de yapmak ne kadar makbul?' diye soruyorlardı. Bunu orada yapmak, güzel bir

aile ortamı diyerekten... Tam da bu 'güzel aile ortamına' parantez açmak gerekiyor. Ben de o güzel aile ortamına aslında ait olmadığımı hissettim. Ama bu çocuklar, aslında oradalar. O duvarın kapatılması da onu vurulayan bir şey gibi oluyor: O mahallede olmaz, bu mahallerde kabul edilemez, çünkü tatiive temiz... Biz daha kötü olan yerlere mi gitmeliyiz? Kapatılmış olması tabii ki insanı buruyor ama kapatıldığında sanki altına onlar imza atıyormuş gibi hissediyorum. Kapatılınca, 'doğru şey yapıyorum' dedim. Bunu kanıtlamış oldular."

Canavar sözlerini şöyle noktalar: "Meslek lisesinde okudum ben, lise 2'ye geldiğimde güzel sanatlar lisesinden haberdar oldum. Grafiti beni bu noktaya getirdi. Benim hikâyemin buralara geleceğini hiç tahmin etmezdim. Nasıl geldi? Birilerinin kirlendiği, pis dediği şeyleri yaparak geldi."



EVİRİM KURAN

Erich ile Ahmet'in masası

Kafamın içinde bir dükkan açtım. Duvarlarında uyduruk şiirler yazmayan, fonda akla zarar müzikler çalmayan, tahta masalı, sade, şatafatsız bir lokanta. Tek süsü, masada her daim taze papatyalar. Bazen haftalarca açmadığım oluyor dükkanı; bazen de günlerce kapatmadığım. Dedim ya mekân kafamın içinde. Ben nereye, mekân oraya. Misafirlerimin en önemli özelliği çoğunlukla coğrafya ve kuşak itibarıyla birbirlerine teğet bile geçmemiş kişiler olmaları. Geçenlerde, misal, 1900'de Almanya'da doğmuş psikanalist Erich Fromm ve 1957'de Malatya'da doğmuş müzisyen Ahmet Kaya oturuyorlardı aynı masada. Sofralarına bir büyük açtım; sohbetlerine iliştim.

İki gözüm Erich, diye lafa girdi Ahmet. Büyük adamşın vesselam. Sevme sanatının kitabını yazmışsın. Ne menem bir şey bu sevgi dediğin üstat?

Ekiden yabancı olan iki insan dedi Erich; birden

aralarındaki duvarın yıkılmasını sağlar ve birbirlerini keşfetmeye ve hissetmeye başlar; bu yaşamlarının en heyecan verici deneyimi olacaktır.

Bir sigara yaktı, ve mırıldandı Ahmet:

**Bir gece sevgi duvarını aştık
Düştüğüm yer öyle açık seçik ki**

Bir kaç dakikalık sessizliği Erich'in fısıltıya yakın sesi bozdu. Sevmek bireyledir kardeşim dedi Ahmet'e; sadece güçlü bir duyguya kapılmak değildir. Gözlüklerini burnuna düşürerek devam etti: Bir karardır, bir yargıdır, bir söz vermedir. Sevmek, sorumluluk almaktır. Seni seviyorum çünkü sana ihtiyacım var demek. Sana ihtiyacım var çünkü seni seviyorum der. İhtiyaca dayanan sevgi olmaz; o patolojik bir durumdur.

Fromm; bak bu içtiğimiz şey gibi, sevmek de adab ve sorumluluk gerektiren bir sanattır; öğrenilebilir ama öğrenemeycekler hep olacaktır dedi.

Ahmet hafif tendoğruldu; duvarda asılı bağlamaya uzandı; aldı sazı eline; bir yandan akordunu yaparken bir yandan da *dura* zaman iki gözüm, senin kitabını yazdığını, ben şarkısını yapayım dedi:

**Haykırsam duymazsın, çağırısam
gelemezsin**

**Yürekte senemezsin sen
Zor günde aramazsın, hiç yalnız kalamazsın
Korkusuz sevmezsin sen**

Şarkıyı yanıda kesip bağlamasını sessizce duvara dayadı Ahmet; sigarasından son fırtı çekip üç kere bastırdı küllüğe. Gözü masadaki papatyalara takıldı. Papatyaları çok seven bir kadın sevmiştim dedi mırıldanarak. Erich bir müddet papatyaları izledikten sonra söze girdi:

Bize çiçekleri sevdiğini söyleyen bir kadının, çiçekleri sulamayı unuttuğunu görürsek, onun çiçek sevgisine inanmayız dedi. Sevgi, sevdiğimiz şeyin büyümesi ve yaşaması için gösterdiğimiz etken ilgidir.

Derin bir nefes aldı Ahmet. Seksenlerde, kuşların zikre çıktığı bir vakit, sevmek sebebiyle acılara tutunduğum bir vakit, bir Hasan Hüseyin şiiri bestelemiştim gözüm dedi ve bağladı mırıldanmaya:

**Yalanmış hepsi yalan
Sevmek diye bir şey vardı
Sevmek diye bir şey yokmuş.**

Erich masadaki yeşil erişe uzandı. Adaşın sayılır dedi Ahmet hem o da senin gibi candır. Tuza batırmayı unutma yalnız. Rakinin en iyi arkadaşının tadına baktıktan sonra Erich, Ahmet'in bestesine fikriyle yanıt verdi: Gerçek sevgi, sonunda ayrılır var gibi görünse bile, insanın sevdiği kişiyi mutlu olacağı yere doğru uğurlamaktan çekinmemesidir dedi. Eğer kişi sevdiğini uğurlamaktan çekinir ve sahiplenmeye kalkarsa, kendine hizmet etmiş olur.

Ahşap sandalyeden yavaşça doğruldu Ahmet; duvara dayadığı bağlamayı aldı eline ve gecenin son şarkısını çaldı Erich'e:

**Sen bir suydun sen bir ilaçtın
Hoşçakal canımın içi, hoşçakal
Hoşçakal iki gözüm, hoşçakal**

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

İllustrasyon: GÜL ÇETİN
@gul_batmanoglu_cetin



ESİN İRİS

"Ben senden yalnızca dostane bir şeffaflık istedim. Bunu bana vermek istemediğinin farkındayım. Dostum olamayan biri, hayatımın orta yerinde durmamalı" dedim.

Denizanası kadar şeffaf

Denize yakın bir masaya oturmuş, ellerine bakıyordu. "Ne kadar güvensiz!" diye düşündüm, "Çok korkuyor benden."

Gözlerini kaldırdı ellerinden, uzaktan yüzüme baktı. Gözleri solmuş. Işığını bir yerlerde bırakmış sanki. O an her şeyi anladım. Yine de yanına gittim.

"Çağırdın, geldim işte. Nevar?" dedim. "Biraz otursana" dedi, "konuşalım."

Sandalyeyi çekmeden, düzeltmeden, öylece yığdım kendimi üzerine. Oturduğum anda, hafif bedime rağmen sandalyenin tahtalarının çatırdadığını duydum. Kulağın duymadı ama etim duydu. Tahtayla temas eden baldırlarım ve belim duydu. Kulağın duymadığını sesi, baldırlar ve bel, tenden duyarken, benim kılıma kötü şeyler geliyordu. "Çatırdayan her şeyi bedenim duyar. Sen duymak istesen de istemesen del!" diye geçiyordu kafamdan. Başımı kaldırdım, yüzüne bakarsam, durmadan, yorulmadan yalan söylemesi için gerekli nefesi ağzına dolduran ciğerlerine, kaburgalarına, midesine, bağışklarına baktım.

Hepsine baktım ben. İçi pembe, dışı ten rengiydi. Eminim.

"Kayda değer bir şey söylemeden geçirdiğin yedinci dakika bu." dedim. Sustu kaldı bir müddet.

"Yapma böyle..." dedi. Ben de sandalyemi ittim, ayağa kalktım. Sandalyenin itilirken asfalta sürülme sesini duydu sokak. Ağrılığım la çatlayan tahtaların rahatlayışını duydu baldırlar ve bel. "Yapma böyle..." cümlesini kaçını kez duydu kulaklar?

O, bana "Yapma böyle..." dediğinde, ben onu şöyle anladım:

"Yapma böyle..." Çek git işte tatlı tatlı. Zaten nezaketen yaptığım bir konuşma var. Kendime asla kötü bir adam, bencil bir adam demek için yapıyorum bu konuşmayı. Üzerime düşen insanlık görevi bu. Ve daha fazla yorma beni. Tek istediğim, dediklerimi kabul etmen ve benim çok iyi bir insan olduğumu, ama şartların bunu gerektirdiğini düşünme. Kaça tutulme

Aniden durdum. Para konusunu açmak hoş olmamıştı belli ki. Yüzü sıkıttıdan çatlamış, çatlakların altından siyah derinlikler görünüştü. Yüzünde aqlan tüm çatlaklardan görebiliyordum ne yaşadığını. Mide bulandıncı.

"Ben senden yalnızca dostane bir şeffaflık istedim. Bunu bana vermek istemediğinin farkındayım. Dostum olamayan biri, hayatımın orta yerinde durmamalı" dedim.

"Bak.." dedi, anlatmaya başladı. Durumunu, bunu neden yapamayacağını anlatıyordu. Umurunda değildi neyi neden yapamayacağı. Umurunda değildi durumu. "Bak.."tan sonrasını ben zaten ezbere biliyordum. Duyduğum şeyler karşısında şaşırıyacağtım. Anlayışla yaklaşmamı bekleyen bir çift gözdü o da işte. Bir şeyler göstermemi, bir şeylerle yaklaşmamı, bir şeyler anlamamı isteyen ama dürüst olamayacağını anlatan bir başka uzun cümle.

"Bak.." dedi, ben gerisini dinlemedim. "Bak"ta kaldım.

Baktım. Uzun uzun baktım. Dudaklarının kıvrımına baktım. Dilinin pembeliğine baktım. Yemek borusuna, durmadan, yorulmadan yalan söylemesi için gerekli nefesi ağzına dolduran ciğerlerine, kaburgalarına, midesine, bağışklarına baktım.

Hepsine baktım ben. İçi pembe, dışı ten rengiydi. Eminim.

"Kayda değer bir şey söylemeden geçirdiğin yedinci dakika bu." dedim. Sustu kaldı bir müddet.

"Yapma böyle..." dedi. Ben de sandalyemi ittim, ayağa kalktım. Sandalyenin itilirken asfalta sürülme sesini duydu sokak. Ağrılığım la çatlayan tahtaların rahatlayışını duydu baldırlar ve bel. "Yapma böyle..." cümlesini kaçını kez duydu kulaklar?

O, bana "Yapma böyle..." dediğinde, ben onu şöyle anladım:

"Yapma böyle..." Çek git işte tatlı tatlı. Zaten nezaketen yaptığım bir konuşma var. Kendime asla kötü bir adam, bencil bir adam demek için yapıyorum bu konuşmayı. Üzerime düşen insanlık görevi bu. Ve daha fazla yorma beni. Tek istediğim, dediklerimi kabul etmen ve benim çok iyi bir insan olduğumu, ama şartların bunu gerektirdiğini düşünme. Kaça tutulme

diyorum yani, anlaştık mı?"

Kim bilir, belki de yanlış anladım. Yine de yanlış anlarken, kendimi durdurmadım. Bu cinsi tanıyordum artık; bu cinsten gelenlere ne derdini anlatmanın alemi vardı ne de onlar tarafından anlaşılmayı beklemenin...

Öpüşürken gözlerini kapatmamak gibi bir şeydi bu.

Her detayı ezberlerim ben.

Görmeyi severim.

Bu yüzden "Bak.." diye başlayan kalıp açıklamalarını, ilk iki tanesinden sonra gelenlerini asla dinlemedim. Baktım yalnızca.

İnsan bencilken nasıl görünür, insanın içi ne ile doludur, insanın gözü yalan söylerken ne renk olur... İnsan, sevmiş, anlayışlı, dost görünürken ne tatlıdır ve insan... Ne kadar da insan... Nasıl büyük bir küfür, kendisine insan... Baktım yalnızca.

Sandalyeden kalkmıştım ve yürüyebilirdim, kumsala doğru. Kumsala uzanırdım, dalgaları dinlerdim, bunları unutturdum, bu adam ve onun sorunları, beş dakikamı daha almazdı. Öyle yapmaya karar verdim.

Bana kim engel olabilirdi ki?

Tamamdı, kararlıydım. Kalkmıştım, kumsala yürüyecektim.

"Evet, seni anlıyorum" dedim. Beklediğinden daha da kötü hissetti kendisini. Çünkü dilendiği anlayış ona göstermiştim, olaysız bitirmiştim konuyu.

"Sen haklısın, özür dilerim" dedim.

"Gerçekten mi?" dedi. Ama ben onu "Oh be, teşekkür ederim!" olarak anladım.

Arkamı dönüp kumsala doğru yürümeye başladım.

Baldırlar ve bel sağırlaşmıştı, sandalye rahatlamıştı, üzerinden kalkan ağırlıkla. Dünya rahatlamıştı, üzerinden kalkan ağırlıkla. O rahatlamıştı, üzerinden kalkan ağırlıkla. Oysa bencillik sırtındaydı. Bencillik hep sırtında kalacaktı.

Umurumda değildi bencilliği.

Umurumda değildi sırtı.

Güneşlenmeye gidiyordum.

Madımak fotoğrafları



“ Yazıklar olsun, bu fotoğrafların tanıklığında, tarihinde silinmez bir yara izi gibi kalacak bu onulmaz acıyı bu güzel ülkeye yaşatanlara. ”



ATAOL BEHRAMOĞLU

“M erdivene Üç Şair” fotoğrafına bakıyorum öncelikle. Kim bilir kaçınıcı kez. Fotoğraf ezberlenir mi? Bu fotoğraf ezberimizdedir. Yine de bütün ayrıntılarına bir kez daha, bir kez daha bakıyorum.

Metin takım elbisesi içinde. Saçları o koşullarda da düzgünce arkaya taralı. Dizinin üzerindeki sol elinin parmaklarında eksilmeyen sigarası. Sağ dizinin üzerinden bileği aşağıya sarkmış sağ elinde sapından tuttuğu toz alma ya da cam silme süpürgesi gibi bir şey. Yer aldığı bütün öteki Madimak fotoğraflarında olduğu gibi yüzü gergin, bakışları bir noktaya dikilmiş, savunmaya ve kavgaya hazır, fakat hedef belli değil. Düşman varuşunun nereden geleceği, karşısına nereden çıkacağı belirsiz. Gerginliğin nedeni bu. Sevgili, yiğit, güzel arkadaşım. Büyük şair. Alçakça pusuya düşürülmüş. Aslında pusuya düşecek adam değil. O anda neler geçiyor aklından, bilinmez. Ah, hedef belli olsa! Düşman mertçe çıksa karşısına bilir yapacağını! Fakat tipki Nâzım'ın Arhaveli İsmail'i gibi, “kavganın haricine düşmüş” olmanın kederini, çaresizliğini, ürpertisini yaşıyor...

Aynı basamakta, hemenyanında Uğur Kaynar. Soleli çenesinde, derin bir keder içinde. Onunla tanışıklığımız çok az ne yazık ki. Attila Aşut “çok hüznünlü bir adamdı” diyor onun için. Merdivende üç şairin en genci. Sivas/Zara 1956 doğumlu. Annesini erken yitirmiş. Babasının ölüm haberini de ilk kızının doğum haberiyle birlikte Mamak zindanında almış. ÖDTÜ işgalinde, Şentepe ve Tuzluca'yı direnişlerinde bulunmuş, kendi deyimıyla “demokrasi kavgacısı” bir genç adam. İkinci kızı 1987'de doğmuş. Benzer bir kaderi paylaşacağı İlhan Erdoğdu gibi iki kız babası o da... Kız babası olmak, hele o baba şairse, tanımlanması çok güç, çok derin, bambaşka bir duygudur... Ne garip, fotoğraftaki üç şairin üçü de kız babası... Orada, o tuzakta, kızlarını, onların şimdi ne yaptıklarını, buradan çıkmazlarsa kötü haberi aldıklarında ne yapacaklarını düşündüklerinden, bu düşünceyle de kederlerinin katlandığından kuşku yok.

Behçet Aysan önde, üç basamak aşağıda, iki elini çenesine yakın kavuşturmuş, oturuyor. Önündeki yangın söndürme tüpünü konudan habersiz dikkatsiz bir göz bir müzik aleti olarak da görebilir... Öyle değil ne yazık ki... Gerekirse o tüpü silah gibi de kullanacak belki... Kullanır mı, kullanabilir mi? Tanıdığım Behçet ipek yürekli bir adam. Düşmanın bile canı acısın istemez. Derin bir keder içinde o da. Kederinde sanki bir “teessüf” de var. Halk için, halkın mutluluğu için hem şair hem bir hekim olarak özveriyle çalışıp üretmekten aldatılıp canavara dönüştürülmüş halk yığınlarıyla karşı karşıya getirilmiş olmanın avuntsuz üzüntüsü bu...

Aldatılmış, canavarlaştırılmış gürhün fotoğraflarına bakıyorum şimdi.

Şairleri, halk ozanlarını, yazarları, müzisyenleri; kır çiçeği sesleriyle halk türküleri söyleyen, halk oyunlarının çiçeği burnunda oyuncusu genç kızları katletmeye gidiyorlar. Dünyada cehennem ateşi yakarak başka bir dünyada cennete gidecekler; içinde bir düşünce kırıntısı bulunmayan zavallı beyinleri, olmayan vicdanları, bir sevgi ışığından yoksun küf tutmuş yürekleriyle... Ve okul yerine, akl yerine, sevgi yerine, bilgi yerine, cinayete yönlendirilmiş, oyun yerine gider gibi güle oynaya cinayet yerine gitmekte olan bir ergen çocuk kalabalığı.

Ve bütün ömrünün ülkesinin mutluluğuna adamış büyük yazarın, yangın merdiveninden inmeye çalışırken belleklere kazınmış, her zamanki sabırlı, bilgi, yüzlerce yıl ötelere hedeflemiş büyük ve çileli yürüyüşünün fotoğrafı...

Yazıklar olsun, bu fotoğrafların tanklığında, tarihinde silinmez bir yara izi gibi kalacak bu onulmaz acıyı bu güzel ülkeye yaşatanlara.



Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rante.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

BAVUL

MADIMAK'I ANIMSAMAK: Bugünleri hazırlayan cinayetler...



EMRE KONGAR

Dine, mezhebe, etnik gruba dayalı "kimlik siyaseti" demokrasinin en büyük düşmanıdır.

Kimlik siyaseti aynı zamanda, az gelişmiş veya gelişmekte olan ülkelerin istikrarını bozarak onları denetlemek isteyen emperyalizmin de en önemli aracı, en güçlü silahıdır.

Türkiye Cumhuriyeti de yıllardır, Türk-Kürt ve Sünni-Alevi kimliklerinin birbirlerine düşman edilmesine yönelik kışkırtmalarla karşı karşıyadır.

Elbette bu bölme ve düşmanlaştırma gayretlerinin arka planında, şeriatçı-laik/ demokrat çatışması üzerine oturtulmuş bir din devleti-demokratik cumhuriyet ikiliği de süreklilik arz etmektedir.

Cumhuriyet'in ilk kuruluş yıllarında, Musul ve Kerkük sorununun çözümü sırasında başlayan din ve Şeriat eksenli Kürt kökenli

ayaklanmalar ülkeyi çok zorlamıştır.

Ne yazık ki, 1946'da çok partili düzene geçildiği zaman da, demokratik cumhuriyete sahip çıkacak sınıflar henüz gelişmediği için din adamları-toprak ağaları koalisyonu, emperyalizmle işbirliği halinde, demokrasiyi temel hak ve özgürlükler ekseninden kaydırıp, çoğunluk diktatörlüğü anlayışı ile rejimin altını oymaya başlamışlardır.

Yakın tarihimiz ve darbeler açısından ülkeyi özgürlükçü 1961 Anayasası'nı tümüyle yok edecek 12 Eylül 1980 Askeri Darbe'sine taşıyan katliamlar, 1970'li yıllarda "Milliyetçi Cephe Hükümetlerinin" kurumsallaşmasıyla tırmanmaya başlamışlardır.

1980 12 Eylül Darbesi öncesi, 19-26 Aralık 1978'de Kahramanmaraş'ta Alevilere saldırılarla yaşanan olaylarda resmi rakamlara göre 111 kişi öldü, yüzlerce kişi yaralandı. 210 ev, 70 iş yeri tahrip edildi.

Darbeden bir kaç ay önce 28 Mayıs 1980 günü faşist saldırılarla başlayan Çorum Katliamı, 10 Temmuz 1980'e kadar devam etti. Saldırıların 57 Alevi yurttaş öldürüldü. 300'e yakın yurttaş yaralandı. 300'e yakın ev ve iş yeri tahrip edilerek yıkıldı.

1980 Askeri Darbesi'nin dümdüz ettiği sol ve demokratik güçlerden "temizlenmiş" ülkedeki unutulmayan katliam 2 Temmuz 1993 Sivas Madimak saldırdıdır.

Aziz Nesin'in büyük bir şans eseri olarak kurtulduğu bu katliamda hayatlarını kaybedenleri, bu yazıda tek tek anımsamak istedim.

- Muhlis Akarsu - 45 yaşında, sanatçı
- Muhibe Akarsu - 45 yaşında, Muhlis Akarsu'nun eşi
- Güleender Akça - 25 yaşında
- Metin Altıok - 53 yaşında, şair, yazar, felsefeci

- Mehmet Atay - 25 yaşında, gazeteci, fotoğraf sanatçısı
- Sehergül Ateş - 30 yaşında
- Behçet Sefa Aysan - 44 yaşında, şair
- Erdal Ayrancı - 35 yaşında
- Asım Bezirci - 66 yaşında, araştırmacı, yazar
- Belkis Çakır - 18 yaşında
- Serpil Canik - 19 yaşında
- Muammer Çiçek - 26 yaşında, aktör
- Neşim Çimen - 62 yaşında, şair, sanatçı
- Carina Cuanna Thuijs - 23 yaşında, Hollandalı akademisyen
- Serkan Doğan - 19 yaşında
- Hasret Gültekin - 22 yaşında şair, sanatçı
- Murat Gündüz - 22 yaşında
- Gülşüm Karababa - 22 yaşında
- Uğur Kaynar - 37 yaşında, şair
- Asaf Koçak - 35 yaşında, karikatürist
- Koray Kaya - 12 yaşında
- Menekşe Kaya - 15 yaşında
- Handan Metin - 20 yaşında
- Sait Metin - 23 yaşında
- Huriye Özkan - 22 yaşında
- Yeşim Özkan - 20 yaşında
- Ahmet Özyurt - 21 yaşında
- Nurcan Şahin - 18 yaşında
- Özlem Şahin - 17 yaşında
- Asuman Sivri - 16 yaşında
- Yasemin Sivri - 19 yaşında
- Edibe Suları - 40 yaşında, sanatçı
- İnci Türk - 22 yaşında
- Otel çalışanları
- Ahmet Öztürk - 21 yaşında
- Kenan Yılmaz - 21 yaşında

Türkiye bugünkü açmazlara hedef gözeterek işlenen bireysel cinayetler ve sol/demokrat güçlere karşı işlenen kitlesel katliamlarla getirildi.

Her şeyden önce, Atatürkçü aydınların öldürülme sürecinin iki farklı dalgalardan oluştuğunu anımsamamız gerek.

Birinci dalga, 1970'lerde Milliyetçi Cephe Hükümetleri'nin kuruluşuyla ortaya çıkan ve tüm ülkeyi pençesine alan, adına kabaca "sağ-sol çatışması" denilen dönemi kapsar.

1970'li yılların sonuna doğru başlayan bu ikinci cinayet dalgasında, pek çok Atatürkçü öldürüldü.

Bu cinayetlerin temel mantığı "Soğuk Savaş"ın Türkiye'ye yansımaları çerçevesindeki "sağ-sol çatışması" idi.

Aralarında Doğan Öz, Bedrettin Çömert, Bedri Karafakıoğlu, Abdi İpekçi, Ümit Doğanay, Cavit Orhan Tütengil ve Ümit Fahtancıoğlu gibi aydınların bulunduğu ilk dalgalarda öldürülme olayları 1980 yılında Askeri Darbe'nin gerçekleştirilmesiyle son buldu.

Tam on yıl boyunca cinayet işlenmedi.

Fakat Atatürkçülere yönelik cinayetler, 1980 Darbesi'nin cesaretlendirdiği radikal dinci akımların etkisiyle yeniden başladı.

Bu ikinci cinayet dalgasında, eskiden solcu ya da demokrat oldukları için öldürüldükleri söylenen aydınlar ve bilim insanları bu kez, doğrudan doğruya Atatürkçü oldukları için katledilmeye başlandı.

İkinci dalgalarda cinayetler, 1990 yılında 31 Ocak'ta Prof. Muammer Aksoy'un öldürülmesiyle başladı.

Aksoy'un ardından 1990 yılında sırasıyla, Çetin Emeç, Turan Dursun, Doç. Bahriye Üçok öldürüldü.

1993 yılında Uğur Mumcu, 1999 yılında da Prof. Ahmet Taner Kışlalı katledildi.

Cinayet tarihleriyle açıkça görülen bu iki ayrı cinayet dalgasının varlığı Ahmet Taner Kışlalı cinayetinin sanıkları yakalandıktan sonra, artık tarihe mal olmuş mahkeme kararlarıyla daha belirgin olarak ortaya çıktı.

Yakalanan sanıkların mahkemelerdeki ifadelerine göre de, 1990'lı yıllara damgasını vuran cinayetler, Türkiye'deki siyasal iktidarların gözleri önünde, komşu bir ülkenin desteklediği şeriatçı örgütlerin katılmasıyla tezgağlanmıştı.

Bu yeni cinayet dalgasının arkasında, hem İran'ın rejim ihraç planı, hem de 12 Eylül dönemi askeri yönetimiyle, arkadan gelen Özal döneminin yarattığı yeni siyasal ve kültürel ortam vardı.

Bu yazımda, tarih sırasıyla 1990 sonrası cinayetlere kurban gidenleri de tek tek anımsamak istiyorum:

Önce özet olarak, radikal İslamcı katillerin 1990'dan sonra işledikleri önemli cinayetleri tarih sırasıyla kısaca anımsayalım:

- Prof. Dr. Muammer Aksoy, Ankara, 31 Ocak 1990.
- Çetin Emeç, İstanbul, 7 Mart 1990.
- Turan Dursun, İstanbul, 4 Eylül 1990.
- Doç. Dr. Bahriye Üçok, Ankara, 6 Ekim 1990.
- Uğur Mumcu, Ankara, 24 Ocak 1993.
- Ali Günday, Gümüşhane, 25 Temmuz 1995.
- Prof. Dr. Ahmet Taner Kışlalı, Ankara, 21 Ekim 1999.

Yukarıdaki listede 28 Aralık 2002'de Ankara'da öldürülen Necip Hablmitoğlu da dahil

Türkiye bugünkü açmazlara hedef gözeterek işlenen bireysel cinayetler ve sol/demokrat güçlere karşı işlenen kitlesel katliamlarla getirildi.

edilmelidir.

Bu cinayetlere, Kasım 2003'te İstanbul'da intihar saldırıları yoluyla yapılan Sinagog, HSBC Bank ve İngiliz Konsoloslugu bombalamalarını ve yine İstanbul'da

9 Mart 2004'te Kartal Mason Locası'na düzenlenen intihar saldırısını eklersek, 1990 sonrası manzara bütün ciddiyetiyle ortaya çıkacaktır.

Bu dönem içinde, aralarında kendini "İslamcı feminist" diye nitelleyen **Gonca Kuriş** de olmak üzere pek çok insanı öldüren Hizbullah adlı örgütün korkunç cinayetleri de kamuoyu tarafından hâlâ unutulmamıştır.

Tek hedef gözetilen bireysel cinayetlerin önu kesilmiş görünse bile, 2015 yılında toplumu sarsan ve siyasal tabloyu AKP lehine etkileyen bazı kitlesel cinayetler de bu listeye eklemek gerekir:

20 Temmuz 2015'te Suruç'taki bombalı saldırıda 31 genç öldürüldü.

10 Ekim 2015 tarihinde, 7 Haziran seçimlerinin tekrarlanacağı 1 Kasım öncesi, Ankara Tren Garı önünde düzenlenen terör saldırısında 103 kişi öldürüldü.

Sonuç olarak, Türkiye bugünlere, demokrat, solcu, Atatürkçü aydınların ve demokrat, solcu eylemlere katılanların katledilmesiyle getirildi.

Temmuz ayını böyle anımsamak benim de hoşuma gitmiyor ama, Türkiye'de demokrasiyi yerleştirmenin nele mal olduğunu ve bedel ödeyenleri hatırlatmak istedim.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rante.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası



Fıkıradan önce son çıkış

AYDILGE

Beşik'ta, gündüz vakti... Kendi aralarında konuşuyorlar. Üst baş kötü... Bir şeyler çekmişler belli. Acı, çile ve kafayı... Çekmişler... Üzerime doğru yürüyüp, bana dokunmaya çalışıyorlar. Usta manevralarla sıyrılıyorum. Çevik, zinde, panik ve aktifim. Uzaklaşıyorlar. Ben titriyorum. Tır tır ve tirtirin bilimum türevleriyle... Midemde şiddetli bir bulantı; harf değişiyor: Bunaltı... Birini arayıp anlatsam mı?

"Ah o Suriyeliler varya..." diye fevran ediyordum. "Biri..." "Suriyeliler çok fena" diyor. Beyoğlu'nu da Araplar sarmış zaten. Araplar da çok fenaymış. Hatta Suriyeler... Kapıyorum telefonu. "Biri", sevmiyorum Arapları ve Suriyelileri. Akıldındaki kamera, "Biri"nin Avrupa'daki versiyonuna zım yapıyor. "Şu

İğrenç Türkler varya..." diyor bu sefer Avrupalı "biri". Ardından, kuantumcu beynim, paralel evrendeki kendi versiyonuma bağlanıyor. Paralel versiyonum, Facebook'a duyuru yapıyor: "Az önce tacize uğradım. Ülkemizi batırdı. Kendi ülkeni tanıyamıyorum!" Paralel evrendeki versiyonumu kapıyorum.

Hepimizin içindeki küçük faşisti görüyorum. Dünyayı, bombalardan önce onun nefreti patlatacak. Görüyorum onu. Yine tikiniyor, hep birerinden nefret ederek göbeğini şişiriyor küçük faşist... Ona benzeneylere sempatisi sonsuzken, öteki saydıklarına yönelik şiddete, haksızlığa, vahşete pek sessiz, hatta bu durumdan hoşnut... 'Oh olsun' culuk oynuyor. İğrenç olan Suriyeliler değil, sistemin ta kendisi, diemiyor. Saldırganı değil kurbanı suçlayan bir organize riyakârlık düzenidir

gidiyor... Her şeyin sorumluğu Suriyeliler mi gerçekten yoksa uluslararası savaş kartelleriyle sevişen ve içimizdeki nefretle orgazm olan sistem mi? Sen düşünüyor, kamerayı dünyanın başka bir yanına çeviriyorum ben. İnsanı insanlıktan çıkaran ve mayamızı bozan bu sevgili düzenin yaratıcıları, biz aynı fıkranın içinde debelenip dururken, fıkıraya gülmekle meşgul... Ha ha ha! Bir gün bir Türk, bir Arap, bir Fransız...

Fıkra devam ediyor, ben tacizden kaçıyorum, ama bombalardan değil... Çünkü insanı insana kırdıran ötekileştirme bombasının tohumlarını özenle ekmışler içimize. Ayaklı atom bombası çeklinde dolaşıyor. Ayaklardan biri soruyor: Sevmediğimiz davranışların Suriyeli olmak, Türk olmakla bir alakası var mı yoksa bizi çaresiz, bilgisiz, parasız, vatansız, topraksız bırakan çarkla mı alakası var? Diğeryak, yüzü olsa 'hımm' diye uzaklara bakıp, düşünceli bir ifadeyle soracak: Artık Suriyeliyi, Türkiye'yi, şuralıyı buralıyı bırakıp, içimize atılan atom bombasına ve bombayı atana baksak mı?

Amacı yüzü yok ayağımızın. Basp geçiyor vicdanımızın üzerinden. Ve ayrılıyor ayaklarımız. Cılık cılık... Ve bu ayrımcılık, nasıl da vicık vicık! Buluştu mi kalbe gitmiyor. Pekiyi bu genellemeler, ellemeler... Nereye eliyor? Sisteme eller mi? Hayır, hayır. Sisteme elleme, dokunma! Dünyadaki adaletsiz ekonomik dağılıma, savaşlara, insani şartlarda yaşama hakkını engelleyen kodamanlara ve onların oyunlarına elleme! Suriyeliyi kendi yurdundan edip, insani vasıflarını kaybedecek duruma getiren sorgulama! Pis Suriyeli, pis Arap, pis Türk de. Bak çok kolay, rahatlatıcı. O pis, sentemizin çünkü... Üstten bakmak ne güzel, ne rahatlatıcı. Fıkra mı bu, komik mi? Bir Arap, bir Türk, bir İngiliz, bir Fransız, bir fıkranın içine tıkmış. Bu fıkıradan çıkış var mı? Bu kalp bir gün sadece insan olduğunu hatırlar mı?

*Bu kalp bir
gün sadece
insan
olduğunu
hatırlar mı?*



NEŞİN MENGÜ

Dertler matruşka olmuş...

Matruşka
bebek gibi
dert, açtıkça
içinden
dertler çıkıyor
buralarda.

Twitterkarakteri Katre, "Matruşka bebekleri coğrafya. Bir acının içini açıyorsun, içinden başka bir acı çıkıyor" yazmış. Ne kadar doğru...

Bayram İstanbul'da sıcak ve bunaltıcı geçti. Eminönü'nde yerli turistler kalabalıktan tramvay yollarında koşuşur, ada vapurları doluluktan neredeyse batma tehlikesi geçirirken, seküler Türk gettoları sakin sessizdi. Cihangir, Nişantaşı hattında sokaklar, apartman görevlilerine, hâlâ buralara gelen bir avuç turist, bir miktar da burada yaşayan yabancılara kalmıştı.

Seküler beyaz Türkler, dokuz günlük Şeker Bayramı tatillerini ekseriyetle Ege kıyılarında geçiriyorlardı. Önemli bir kısmı deniz kıyısında Twitter, Instagram kurcaladı. Sosyalmedya da Şeker-Ramazan bayramı kavgası dönerken, araya bir haber düştü. Altın sarısı Golden Retriever cinsi bir köpek, bir apartmanın girişine bağlanmış, yanına da mama kabı, yatağı, taşıma kafesi konmuştu. Öylece oturuyor bekliyordu. Terk edilmişti. Tartışmalar ve terk eden sahibi savrulan küfürler arasında ortaya çıktı ki, 6-7 aylık bu çocuk köpek Suriyeli iki kişi tarafından sahiplenilmişti. Belki de bu iki kişinin hayali buradan Avrupa'ya bir şekilde geçmek, orada bir şekilde bir hayat kurmaktı. Köpeğin tüm aşıları yaptırılmış, bir de üstüne üstlük çip taktırılmıştı. Fakat Suriyeliler sınır dışı edildikleri için köpek ortada kalmıştı. Sınır dışı işlemleri için polis sabah çok erken gelmiş, veteriner kapalı olduğu için Suriyeliler köpeği veterinerin önüne bağlamışlardı. Terk edilen köpek haberinin altından bambaşka bir haber çıkmıştı.

Bazı AB ülkeleri evcil hayvan alırken çipi şart koyuyor. Çipte köpeğe hangi aşılardır olduğu gibi bilgiler kayıtlı oluyor. Bir de kuduz aşısının tutup tutmadığına dair bir test isteniyor. Ankara anlaşması, KHK'ler, Barış Akademisyenleri, Gezi iddianamesinde adı geçirilen derken, Türkiye'den kedisi köpeğiyle İngiltere'ye Almanya'ya giden o kadar çok ki, İstanbul'da artık herhangi bir veteriner size bu prosedürü ezberle sayacak durumda.

Suriyeliler belki de köpeklerini de katip yanlarına, bir Avrupa metropolünün bir kıyısında yaşamayı düşlemişlerdi, kim bilir.

Bizim DW haberini yapmış, orada izlemiştim. Almanya'ya kaçan Suriyeli bir çekirdek aile. Kadın gencecik adam da öyle. Kadın Almanya'da uyum programlarına katılıyor,

üniversiteye başlıyor. Çalışıyor, okuyor. Bambaşka biri, bir birey oluyor. Bir de küçük bebekleri var. Bebek de arada büyüyor. Gel zaman git zaman, adam Almanya'daki bu hayattan hiç de memnun olmamaya başlıyor. Karısı Suriyeliликтен çıkıyor ona göre, Alman gibi bir şey oluyor. Adam dönmek istiyor, kadın dönmek istemiyor. Dünyayı öğreniyor, diploma alıyor, içinde yüklebileceğini görüyor. Sezar'ın hakkı Sezar'a, Batı aslında en çok kadınlara güzel, ya da güzelden de öte faydalı diyelim.

Adam sonunda çocuğu da alıp Suriye'ye kaçıyor. Karısına da rest çekiyor, gelmezsen çocuğu göremezsin. Kadın Suriye'ye giderse Almanya'ya bir daha dönemez. Bunu istemiyor. Şimdilik ayrı çocuğundan, ileride şartların değişmesini bekliyor. İşler değişsin, o zaman çocuğuma kavuşurum diyor. Bir anneyi biri olmak ile çocuğu arasında seçim yapmak zorunda bırakan zalim hayat. Bazı mezalimler savaşın da dışında, hatta savaştan da beter. İşin bir başka acayip tarafı da bu korkunç savaş olmasa, bu kadın ve onun gibi bazıları, özgürlük ne, birey olmak ne asla bilmeyecekti. Suriye'nin küçük bir kentinde doğup, ölene kadar çocuk büyütüp aileye hizmet edeceklerdi, öyle geçip gidecekti ömürleri.

Her neysegelelim bizim Suriyelilere. Sekülerler Türkiye'ye gelen Suriyelilere chatçı olurdu gözüyle bakıyor, hem korkuyor hem istemiyor. Muhafazakârlar genellikle kendi semtlerinde yaşayan ve bambaşka bir yaşam kültürüne sahip olan Suriyelilerden rahatsız. Savaşta doğmuş, Türkiye'de sürgünde büyümüş yeni yeni palazlanan Suriyeli gençler hayata öfkeli, gelecekte fazlaca umacak bir şeyleri henüz yok. Burada çok ucuza çalıştırılıyorlar, itilip kakılıyorlar. Kötülüklere herkesin gözü kapalı ya da kimsenin aslında umurunda değil.

Erdoğan, "Bak kapıları açarım haaaa, dediğimi yapın" demek için, 3 milyon insanı burada tutuyor.

Tüm bu hikâyede, "sınır dışı edilen Suriyeli mi varmış yahu" diye de çok

soruldu. Olmaz olur mu, var elbette. Hatta İçişleri Bakanı bir kısmı suça da karışmış 23 bin kadar Suriyelinin sınır dışı edildiğini açıkladı. Yeni gelen Suriyelilere de o eski 'misafirperverlik' artık gösteriliyor.

İnsan hakları İzleme Örgütü'ne göre, geçen yıl Türkiye, Suriye'den gelen Suriyelileri kayıt altına almayı durdurdu. Gelen Suriyelilere artık geçici kimlik kartlarından verilmiyor. Geçici koruma kimlik belgesi Suriyelileri gözetlense alınmak ve sınır dışı edilmekten koruyor. Bu belge, aynı zamanda, onlara sağlık ve eğitim hizmetlerinden yararlanma, çalışma ve en korunmasız durumdaki Suriyeliler için AB tarafından fonlanan Acil Sosyal Güvenlik Ağı gibi sosyal yardım kuruluşlarına başvurma hakkı veriyor. Bir yıldır gelen Suriyelilerin için bu haklar mevcut değil.

Gidebilenler Avrupa'ya gidiyor, gidemeyenler sınır dışı ediliyor.

Matruşka bebek gibi dert, açtıkça içinden dertler çıkıyor buralarda.





ALİ MURAT İRAT

Hayvan, ölüm, erotizm

“Hayvan’ın bir dili var mıdır” sorusu felsefede de, bilimin çeşitli disiplinlerinde de sıklıkla soruluyor.

Dil bugüne kadar -yaygın olarak- hem insanın hayvandan en önemli farkı hem de yalnızca insana atfedilen bir olgu olarak tasarlandı. İnsanı *hayvan* *olandan* ayırma çabalarının başlangıcını da bu tartışma oluşturuyor. Platon’un geniş biçimde açtığı ve sonrasında günümüze kadar bu hat üzerinden devam eden tartışmalarla, insan dil aracılığıyla anlamlar ağı ve tabii kültür yaratan bir canlı olarak kodlandı. Hayvansa dil’den mahrumdu ve dolayısıyla sadece görüyor ancak gördüğü şeyden bilgi üretmiyor, dahası nesneleri bağlamlara oturtamıyordu.

Ağaca bakan insan ve kedi aynı ağacı görüyor ancak onu farklı algılıyorlardı. Daha doğrusu, belki de, yalnızca insan algılıyor, kedi yalnızca görüyordu. İnsanın ağaçla ilişkisi, kedinin ağaçta ilişkisinden farklıydı. Bunu yapan ise insanı hayvan *olandan* ayıran en büyük özellik olan dil dünyasıydı. İnsan gördüklerini algılamasını, aktarmasını ve o nesne hakkında bilgi oluşturmalarını sağlayan bir dile sahipti ancak hayvanlar bu dilden mahrumdu. İnsan merkezli tasarımların hayvan olana ne kadar yaklaşırsa yaklaşıp eninde sonunda -son tahlilde- hayvanı insandan aşağı bir konuma doğru öteleddiği aşikârdı.

Oysa yakından bakıldığında bu dil meselesinin pek de tutarlı olmadığı görülüyor. Dil’in bir iletişim ve kültür zemini olduğuna şüphe yok. Kavramlar ve bilgi de dilden kaynaklanıyor ve onunla anlam buluyor. İnsan dilinin milyonlarca yıla bütün bir insanlık kültürünü yarattığı da su götürmez bir gerçek. Dil kimilerinin söylediği gibi belki de bizim hapishanemiz. Tam da her şeyi belirlediği ya da belirleyebileme kapasitesi tasdıdı için. İnsan gördüğünü dil’e döker ve dilin sınırları içerisinde ona anlamlar verir. Ağaç insan için yalnızca önünde duran bir nesne değildir. Hangi ağaç olduğuna ve o ağacın o kültürel yeri ve önemine bakılarak birçok çağrışım insan beyninde yer bulur. Ağaç, gölgesinden yararlanılan, gövdesinden yararlanılan, yemi ve meyvelerinden yararlanılan, kiti havayı temiz havaya dönüştürme kabiliyet ve potansiyelinden yararlanılan (hep yararlanılan) bir nesnedir. İnsanın gördüğünü algılaması tam da budur. Ancak kedi için ağaç bütün bu söylenenlerden hiçbirisini ifade etmez. Diğer birçok nesne



Ölüm bilgisi ve tasarısı insanı -sanılanı aksine- hayvandan daha zavallı bir konuma iter.

için de durum budur. Ancak bu durum hayvan olanın insandan farkı olarak dil ve dilin zemini olduğu kültürün hayvanlarda olmadığını ispatlar mı? Hayvan kültür üretemeyen bir varlık mıdır? Ağaç ya da başka bir nesnenin hayvan için

bir anlamı yok mudur? İşte burada durmak ve düşünmek zorundayız. Düşünmemiz gereken ilk şey, kuşkusuz, hayvan dediğimizde bir kedi ile bir şempanzeyi ya da yarasa aynı potada benzer bir hiyerarşik kodla aynı anlamda anyor olup olmadığımız. Kuşkusuz öyle yapıyoruz: “Hayvan” insan olmayan canlıdır (Bitki vs.’yi ayırıyorum elbette).

İnsanı hayvandan ayıran en önemli yetenek olarak dil’in öne sürülmesi, şimdi bir defa bu ayrımı yaparak, yani hayvan dediğimiz şeyin birbirlerinden oldukça farklı olduklarının ayarında olarak yeniden değerlendirilmeliyiz. Yarasa ların bir dili var mı, şempanzelerin, deve kuşlarının ya da geyiklerin? Mutlaka var. Bu dil meselesini şu örnekle güncel hale getirebiliriz. Modern insan iletişim için günümüzde akıllı telefonlarında whatsapp kullanırken, hayvanlar iletişim için hâlâ duman yöntemini kullanıyorlar. Ama onların da aralarında bir iletişim ve bu iletişimi sağlayabilmek en azından sembolik bir dil mevcut. Yüksek primatlar ve şempanzeler üzerine yapılan çalışmalar geçiyor, devekuşlarının yumurtalarının yüzeylerindeki minik hava deliklerinin yumurta üzerindeki dağılımına bakarak 20-30 yumurta arasında kendilerini enine seçebiliyor olmasından, orman tavuklarının eş seçiminde

genetik bozuklukları önceden görüp ona göre eş seçimi yapmasını sağlayan anlamlandırmalarına kadar birçok örnek sembolik bir dilin kullanıldığının en önemli göstergelerinden. Yine Marian Stamp Dawkins’in harika kitabı *Hayvanların Sessiz Dünyası*’nda serçelerin yiyeceğe doğru yönelirken “bir dizi kararı” hızla alabildiklerini de eklemek gerekiyor.

İnsan dilinin hayvanların kullandığı çoğu sembolik ve davranış-odaklı dile göre olağanüstü güçlü olduğu aşikâr. Ancak bu durumun hayvanla insan arasındaki farkı vurgularken bir hiyerarşi yaratması sakıncalı. Kedi’nin, gördüğü ağaçla olan ilişkisi, onun dil dünyasında “gerek” ve “yeterli” anlamı çıkarmaktadır ve bu algı farklılığı kedinin insana göre daha bilimsiz olmasının vurulanmasını gerektirmez. Hayvanın gördüğü nesneyle olan ve kimi filozoflar tarafından öne sürülen “ilişkisizlik hali” benim açımdan çok mantıklı bir yerde durmamaktadır. Bir fark aranıyorsa dilin sınırları ya da varlığı içinde değil, canlılık halinin kendisini sürekli görünür kılmaya çalışan, yaşama kök salma isteğini diri tutan ölümle olan ilişkide aranmalıdır. Çünkü ölüm, hapishanemiz olan dilin sınırlarının dışındadır. Bu nedenle insanla *hayvan* *olan* arasında bir ayırım değil ama bir fark yaratır. Ancak ölüm bilgisine tasarısı insanı -sanılanı aksine- hayvandan daha zavallı bir konuma iter. Ölümle olan ilişkide, öleceğini bilene ve tam da bu nedenle erotikmi yaratan insan oldukça dezavantajlıdır. Hayvan *göre* zavallıdır. İnsan Kojève’nin dediği gibi, hayvanın ölümcül bir hastalığıdır. Ve insan öleceğini bilen tek hayvandır.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://ranteoy.org>

Gece kurulan tezgâhlar



ÖNDER ABAY

Beş haftalık bir gemi yolculuğuna çıkacağınızı duysanız heyecanlanır belki de günlerce uyuyamazsınız. Bir ev içerisinde de öl de, bir ülkede yalnız kaldığınızı

düşünseniz ürperirsiniz. Her an bakılan ama asla görünmeyen biri olduğunuzu düşünün bu gün, insanların size karşı körleştiğini, hikâyesinin hiç merak edilmediğini düşünün. Bir hayat düşünün ki açlıktan kurtulmak için doğduğunuz topraklardan tam 5546 kilometre uzak bir ülkenin sokaklarında işportacılık yapıyorsunuz. Tezgâh başında hissettiğiniz duyguları da düşünün, geride bıraktığınız ailenize para göndermek zorunda olduğunuzu da. Kara Kıta Afrika'dan gelip İstanbul sokaklarında işportacılık yapan Senagelli Aliou ile uzun yolculuğu ve işportacılık mesleğini konuştuk.

"Buraya beş hafta süren bir deniz yolculuğu sonunda geldim. Uzun ve kötü bir yolculuktu. Uluslararası sular ve gece dışında teknenin güvertesine çıkamıyorduk. Onlarca insanla birlikte motor dairesinde küçük bir alana sığışarak geldik. Birçok Afrika ülkesinde Türkiye'ye yolu getiren insan kaçakçıları vardır. Açlık susuzluk gibi birçok sorunla baş ederek geliyoruz buraya. İnsan bu yolculuklarda yaşamının kıymetini daha iyi anlıyor.

Senegal'de buranın ortak noktası işsizlik sanırım. Ama burada en azından susuzluk, kuraklık veya aç savaşı yok. Bu sebepten buraya gelip çalışıyoruz. Ben gelesi yaklaşık dört sene oldu. Daha önce buraya gelen akrabalarım ve arkadaşlarım vardı. Onlardan dinliyoruz burada ki durumu, sonra ben de gelmeye karar verdim. İlk geldiğimde futbolcu olmak istiyordum. Birkaç amatör kulübe başvurdum. Senegal'de sürekli futbol oynadığım için burada bir kulübe girerim diye düşünüyordum. Ama öyle olmadı tabii ki hiçbir şey, burada birçok sıkıntıyla mücadele etmek zorunda kaldım. Şimdi 12 arkadaşımla Aksaray semtinde eski bir evde kalıyoruz."

Uzun bir yolculuk sonunda daha önce adını bile duymadıkları bir ülkede yaşamaya çalışan insanların başına birçok sorun da geliyor. Başta ırkçılıktan şikâyet ediyorlar.

"Burada insanlar Siyahlarla dalga geçiriyor. Sürekli bize Arap diye sesleniyorlar. Kimse

adımızı, hikâyemizi merak edip sormuyor. Ben daha önce başka işlerde de çalıştım ama patronlar paramı vermeden kovuyordu. Bizim bu ülkede sığınmacı olduğumuzu, şikâyetçi olmadığımızı bildikleri için istedikleri gibi davranabiliyorlar."

Birçok iş deneyiminden sonra sokaklarda gece işportası yapmaya karar vermiş. Kendileri için gecelerin gündüzden çok daha avantajlı olduğundan bahsediyor.

"Hafriyat taşımacılığından buluşçuluğa kadar birçok işte çalıştım. Ama dediğim gibi paramızı tam alamıyorduk. Sonra saat sattım bir süre sokaklarda el çantasıyla ama onda da zabıta gelip mallarımızı alıyordu. Bir çanta malın gitmesi, birkaç ay başka işte çalışıp sermaye bitirmek anlamına geliyor. Biz buraya tatil için gelmedik, memleketimizde bakmak zorunda olduğumuz ailelerimiz var. Onlara para göndermemiz gerekiyor. Bu sebepten yakın merkezli yerlerde gece işporta tezgâhları açıyor. Geceleri zabıta çalışmıyor o yüzden mallarımızın gitme riski yok."

Gece tezgâh açmak için, üç beş lira kazanmak için günlerce süren tehlikeli yolculuğu göze almaya değip değmediğini soruyoruz.

"Hemen her hafta bir mülteci teknesi batıyor ve insanlar ölüyor, bunun sorumlusu o gemide başka bir ülkeye gitmeye çalışan insanlar değil. Yalnızca o teknenin sahibi kapitan da değil."

Bu gemilerin durumuyla ve insan kaçakçılığının nasıl bitirebileceğini sorduğumda biraz da sitem ederek anlatıyor: "Gemilerin durumu elbette kötü çünkü bu yolculuklarda kullanılan gemiler genelde denizdeki sefer ömrünü bitirmekteki ayrılmış gemilerdir. Bu sebepten batma riski her zaman var insan kaçakçılığının önlenmesinden önce bu insanların böyle tehlikeli yolculuğa iten sebepler ortadan kaldırılmalı. Ben ailemle huzurlu bir hayat geçiriyor olsaydım binlerce kilometre uzaktaki bir ülkeye böyle tehlikeli ve zor bir yolculuk yapmazdım."

Gelecekte ilgili planlarını sorduğumda iç çekişi anlatmaya başlıyor:



“Kara Kıta Afrika'dan gelip İstanbul sokaklarında işportacılık yapan Senagelli Aliou ile uzun yolculuğu ve işportacılık mesleğini konuştuk.”

"Öncelikle bir süre daha buradayım. Biraz para biriktirip Avrupa'ya gitmeyi düşünüyorum. En azından deneyeceğim. Orada daha düzenli iyi bir iş bulup ailemi de yanıma getirmeyi istiyorum ama geçemezsem memleketimde iş kuracak kadar para biriktirip geri dönmeyi düşünüyorum. İnanın burada zorluluktan kalıyoruz. Hepimizin hayali geri dönmek."

Cezasını önceden çekmişti

Albrecht Brümmerbahçıvandı. On üçüncü yüzyılın başlarında bir seysin oğlu olarak gelmişti dünyaya. Babası Kunz, Brandenburg Elektörü Henkel'in ahırlarında çalışıyordu. Görevi, elektörün sekiz atına bakmaktı.

Henkel, atlara ve güllere düşkündü. Bu düşkünlüğü nedeniyle Kunz'a özel ilgi gösteriyordu. Ona ahırların yanında büyük bir ev yaptırmış, oğluyla birlikte sıkıntı çekmeden yaşamasını sağlamıştı.

Oğluyla birlikte. Annesini hiç tanımamıştı Albrecht. Kadın, onu dünyaya getirirken ölmüştü çünkü. Elektör hemen bir sütanne buldurmuş, Henkel'e oğluna bakmaları için de sarayından bir hizmetçiyi görevlendirmişti.

Albrecht, atlar ve çiçekler arasında büyüdü. Babasından atları, sarayın üç bahçıvanından çocukları öğrendi.

Üç bahçıvanın biri sadece güllerle ilgileniyordu. Yaşlı bir adamdı. Seyisin oğluna "güle bakma sanatının bütün inceliklerini gösterdi. Ölüm döşeginde de güllerini ona emanet etti.

Elektör, Albrecht'e güvenemedi önce. Güllerine öteki bahçıvanların bakmasını istedi. Ama bir sabah gül ağaçlarından birindeki çiçeklerin boyunlarını büküğünü görünce öfkelendi. İki bahçıvanı gül bakıcılığından azletti, bu görevi Albrecht'e verdi.

Delikanlı, kısa sürede, babası gibi, elektörün güvenini, sevgisini kazandı. Olağanüstü dirlikte, parlaklıkta gülleryetiştirdi.

Bir akşam elektöre Sicilya güllerinden söz edildi. Lucia'nın Teni olarak adlandırılan yeni bir gül türü yetiştirildiği, bu türün kokusunun dünyada başka hiçbir gülün kokusuna benzemediği söylendi.

Brandenburg elektörü yolculuk hazırlıkları yapmasını buyurdu. Sicilya'ya gidecekti. Albrecht'i de yanına alacaktı.

...

Bir ay sonra Kont Salieri'nin konuşu olarak Sicilya'daydılar.

Lucia'nın Teni'nin bir düş ürünü olduğu anlaşıldı. Sicilya'da kimsenin böyle bir gülden haberi yoktu. Kont Salieri, üç adamını Albrecht'in yanına katıp Napoli'ye yolladı. Güney İtalya'da Lucia'nın Teni bulunamadı.

Ama Albrecht, Lucia'yı buldu.

Salerno'lu bir kızdı Lucia. Annesiyle babasının ölümünden sonra Napoli'ye, teyzesinin yanına sığınmıştı. Çalıştırdıkları pide fırınına gelen, dilini bilmediği yabancı müşteriye gönüllü kapırdı. Albrecht de ona tutuldu. Bakışlarla, dokunuşlarla anlaşılar. Delikanlı Sicilya'ya dönünce bütün cesaretini toplayıp elektöre Lucia'dansöz etti.

Hiç duraksamadı elektör. Hemen ertesi gün kendi adamlarından ikisini Kont Salieri'nin kâhyasıyla Napoli'ye gönderdi. Lucia'nın teyzesi, armağanlarla gelen üç ziyaretçiyi şaşkınlıkla karşıladı.

Yeğenini, kontların, elektörlerin güvenini kazanmış sağlıklı bir delikanlıyla evlendirmekten kıvanç duyacağını bildirdi.

Albrecht ile Lucia, Sicilya'da görkemli bir törenle evlendiler. Göz gelince de, elektöre birlikte Brandenburg'a gittiler.

Albrecht'in babası gelinini sevgiyle kucakladı. Lucia da onu öz babası gibi sevdi. Evi çekip çevirmeye koyuldu. Kısa sürede kocasının dilini de, güllerin dilini de öğrendi. Mutlu oldu. Albrecht de sadece kendisinin olan Lucia'nın Teni'ni bulduğu için mutlu oldu.

sevdiği babasının ölümüyle birlikte Albrecht'in yaşamı da değişecekti.

...

Seyisin toprağa verildiği gün elektörün konukları vardı sarayda. Başkonuk Wittenburg yargıcı von Tronka'ydı. İçkiye düşkün bir adamdı yargıç. O gece yemekte kendini yitirecek kadar şarap içip sar-şoş oldu. Temiz hava alması için bahçeye çıkardılar onu. Yargıç, bir gül ağacının altında kocasıyla sessizce oturan Lucia'yı görünce kendini tutamadı, ona sarkıntılık etti.

Albrecht babasının acısıyla zaten dolu doluydu. Dayanamadı, yargıcın üstüne yürüdü. Yargıcın adamları Albrecht'i dövmeye başladı. Lucia kocasını kurtarmak için atıldı. Yargıç von Tronka'nın kâh-yası, Lucia'ya bir tokat attı. Albrecht, bağırarak kâhyayı öldüreceğini söyledi. Araya elektörün kendisi girmeseydi yargıcın adamları Albrecht'i öldürceklerdi.

Elektör, Lucia'yla kocasını evlerine gönderdi. Güçlülük bile olsa, yargıcı yatıştırmayı başardı.

Bu olay kısa sürede unutulacaktı. Yargıç von Tronka'nın kâhyası ertesi sabah yatağında ölü bulunmuştu... Kalbine bir bıçak saplanmıştı.

Albrecht tutuklandı. Wittenburg'da yargılandı. Suçsuz olduğuna söylemesinin yararı olmadı. Von Tronka tarafından ölüm cezasına çarptırıldı. Ama onu çok seven Brandenburg elektörü gücünü, etki-sini sonunakadar kullanarak imparator II. Friedrich'e kadar uzandı, ceza'yı ömür boyu hapse çevirtti.

Albrecht, yirmi sekiz yıl kaldı zindanda. O süre içinde Lucia'yı görmesine hiç izin verilmedi.

Elektör Henkel, Lucia'yı bırakmamış, güllerin sorumluluğunu

Bir de çocukları olabilsediydi...

Sekiz yıl sonra yaşlı Kunz öldü. Çök



ona yüklemişti. Lucia, kocası kadar başarılı değildi bu konuda. Ama elektörün pek aldrdğı yoktu artık. Boynu büküler bir yana, solan gülleri bile görmezden geliyordu.

Yirmi sekiz yıl sonra, Yargıç von Tronka'nın kâhyasını Albrecht'in öldürmediği anlaşıldı.

Olay gecesi elektörün sarayında bulunan kâhyanın arkadaşlarından biri, ölüm döşğinde günah çıkartmak için oturduğu köyün papazını çağırması, katilin kendisi olduğunu itiraf etmişti. Kâhyaya uzun süredir kavgalı olduklarını, o gece aralarında çıkan bir tartışmadan sonra onu uykusunda bıçakladığını söylediikten sonra can vermişti.

Papaz işittiklerini elektöre aktardı. Elektörün aralıksız iki ay süren çabaları sonunda Albrecht akllandı, serbest bırakıldı.

Mutlu değildi Albrecht. Lucia'sına kavuşmuştu yeniden; ama mutlu değildi. Yirmi sekiz yılını yitirmişti; o yılların hesabını soracaktı?

"Boşu boşuna yirmi sekiz yıl yattım," dedi elektöre. "Özgürlüğümü elimden aldılar. Ne zaman ölürüm, bilemem. Ama öldüğümde yirmi sekiz yıl daha az yaşamış olacağım."

Elektör, "Adaletin terazisi bazen yanlış tartar," dedi. "O yılların acısını unutmaya bak. Önündeki yılların mutluluk içinde geçmesini sağla."

"Ellî dört yaşıydım," dedi Albrecht. "Yaşamamın yarısından çoğu yok oldu. Yalnız benden değil, eşimden de yirmi sekiz yıl kaldılar. Ben kendi yirmi sekiz yılını unutayım ama eşimin yitirdiği o yılların hesabını kim verecek?"

Elektör, elden birşey gelmeyeceğini

söylediyse de onu yatıştıramadı. Artık başka bir insan olmuştu Albrecht. Gülmüyor, konuşmuyor, güllere bile bakmıyordu. Gün boyu evinden çıkmıyordu.

Altı ay kadar sonra imparator II. Friedrich, Brandenburg elektörünün sarayını onurlandırdı. Ülkeyi dolaşmaya çıkmıştı. İki gün Henkel'in konuşu olacaktı.

İkinci gece şölen sonlarına doğru Albrecht belirdi salonda. Elektörü bile selamlamadan imparatorun yanına gitti.

Başka zaman olsa, II. Friedrich onu tersler, huzurundan kovardı. Ama hem gördüğü konukseverliğin hoşnutluğu, hem de şarabın esrikliğiyle hoşgörüldü davrandı.

Gülerek, "Kimsin sen?" dedi. "Böyle paldır kül-dür aramıza dalıyorsun... Beni tahttan mı indire-ceksinyoksa?"

Elektör, Albrecht'in kim olduğunu söyledi, başına gelenleri anlattı. "O alçak von Tronka mı yargıladı seni?" dedi imparator. "İhtiyar çapkın?"

Elektöre döndü sonra: "Hâlâ yaşıyor mu o mende bur herif?"

"Yaşiyor," dedi elektör. "Ama evinden çıkmayacak kadar yaşlı."

İmparator, olanları bir de Albrecht'ten dinlemek istedi. Albrecht her şeyi ayrıntılarıyla anlattı. Sözü, "O yılların hesabını istiyorum," diye bitirdi.

Küstahlığı imparatorun hoşuna gitti. "Ne yapacağız peki?" diye sordu. "Zamanı geriye döndüremem ki."

"Ben yirmi sekiz yıl yattım," dedi Albrecht.

"Devletten yirmi sekiz yıl alacağım var. Bana bir belge verin. Devletlin bana yirmi sekiz yıl borcu olduğunu belirtin."

İmparator duraksamadı bile. Bir kahkaha attı. Yaverine, "Bana mühürümü getir," dedi.

Sonra devletin Albrecht Brümmer'e yirmi sekiz yıl borçlu olduğunu, ilerdeki alacaklarından bu borcun düşüleceğini yazdırdı, belgenin altına da mühürünü bastı.

Yeniden kaldırılan kadehler ve gülüşmeler arasında belge Albrecht'e verildi.

Bir hafta sonra bütün ülke, Albrecht Brümmer adlı bir adamın, emekli yargıç ihtiyarvon Tronka'yı evinde bıçaklayarak öldürdüğü haberiyle çalkalandı.

Hemen tutuklandı Albrecht. Duruşmaya çıkarılınca da yargıca imparatorundan aldığı belgeyi uzatı. "Ben cezami önceden keçtim," dedi. "Devletle alacağım vereceğim yok."

"Yasalarda da böyle bir şey yok," dedi yargıç.

"Ben bilmem," dedi Albrecht. "Yasalar insan yaşamını, insan güvenliğini, insan onurunu korumak için düzenlenir. Yazıya dökülmese bile, temelinde bu ilke vardır. Ben de bu ilkeye sığınım imparatorumuzdan aldığım iznle adam öldürdüm. Bana ceza veremezsiniz, çünkü haksız yere zaten vermişsiniz. Şimdi borcunuzu ödemenin zamanı geldi."

Duruşma altı hafta sürdü. Bu süre içinde hukukçulara danışıldı. II. Friedrich'e başvuruldu. Sonunda, dünya hukuk tarihine geçecek karar verildi:

"Cezasını önceden çekmiş olduğundan salıverilmesine..."

Albrecht, Brandenburg'a döndü. Elektör onu büyük sevgiyle karşıladı. Yatağından çıkmayacak kadar yaşlıydı artık. Oğlunu çağırıldı, "Ben ölürsem bu adamı da, eşini de hoş tutacaksın, onları kendi annen baban gibi sayacaksın," dedi.

Elektörün oğlu zaten neredeyse Lucia'nın kucağında büyümişti. Babasının bu vasiyetine bile ge-rek yoktu.

Albrecht büyük bir tutkuyla güllere sarıldı yeniden. İnanılmaz güzellikle gülleryetiştirdi. Özel aş-lamalarla yarattığı mor bir güle de Lucia'nın Teni adını verdi.

O arada bir oğlu, bir de kızı dünyaya geldi, On dördüncü yüzyıl başlarında öldüğünde, uç torun sahibi ihtiyar bir büyükbaydı.

Lucia'nın Teni'nin bir düş ürünü olduğu anlaşıldı. Sicilya'da kimsenin böyle bir gülden haberi yoktu. Kont Salieri, üç adamını Albrecht'in yanına katıp Napoli'ye yolladı. Güney İtalya'da da Lucia'nın Teni bulunamadı. Ama Albrecht, Lucia'yı buldu.

Ayın şavkı vurur sözüm üstüne



AYŞEN ŞAHİN AKSAKAL

Bundan tam 50 sene önceydi, insan ilk kez aya ayak bastı. 21 Temmuz 1969.

Apollo 11'in mürettebatı 3 kişiydi: Neil Armstrong, Buzz Aldrin ve Michael Collins.

Neil ve Buzz araç dışında 2,5 saat olmak üzere tüm ekip toplam 21,5 saat ay yüzeyinde kaldılar.

İnsanlık tarihi, bu üçlüden en çok Neil Armstrong'u hatırladı; "İnsan için küçük, insanlık için dev bir adım" cümlesiyle.

Uzay çağını başlatan, uzaya ilk çıkan ise SSCB kozmonotu Yuri Gagarin'di. Yıl 1961.

Uzay çağı başladıktan ve aya adım atıldıktan sonraki 50 yılda Yuri Gagarin'in ülkesi SSCB dağıldı. "Çift kutuplu sistem" sona erdi. Savaşlar çıktı. Yugoslavya ve Çekoslovakya da dağıldı.

Mobil iletişim başladı, internet icat olundu, ay ve dünya orada yörüngesinde dönmeye devam ediyordu.

İnsanoğlu gözünü Mars'a daktı.

Nasa, 2020 yılında göndereceği araçla birlikte insanların isimlerinin yazılı olduğu bir çipi de hatıra olarak Mars'a götüreceğini açıkladığı bir web sitesi açtı ve "Mars biletinizi alın" şeklinde bir kampanya yaptı. Uzayda başvuran 3,5 milyon kişiden 1,5 milyonu Türkiye'dendi. Hindistan ve ABD 500'er bine yakın sayılarda kaldılar.

Çünkü bu topraklardan çıkıp adımızı uzaya yazdırmamız ancak web sitesinde birkaç tuşa basarak olabilecekti.

Bizim için uzayla bir ilişki, ancak ucunda bedava bir promosyon varsa ve bir tık kadar yakınsa kurulabilir.

Yüz binlerce, Tiktok'ta ekrana bakarak şarkılara eşlik etmemiz gereken süreden, Instagram'da daha iyi bir filtre arayışımızdan fedakârlık ettik ve birkaç dakikamızı ayırarak uzaya adımızı göndermiş olmanın hakkı



gurununu yaşadık.

Valentina Tereshkova uzaydaki ilk kadın unvanını aldığı 1963'tü.

Bu ülkede, dönemin başbakanı kadın örgütleriyle yaptığı toplantıda, "Kadın erkek eşitliğine inanmıyorum, kadın ve erkek farklıdır, birbirinin mütemmimidir" dediğinde tarih 20 Temmuz 2010'du.

Kimyager Helen Sharman, Mir İstasyonunu ziyaret eden ilk kadındı.

1991 yılında ülkesinin tarihine adı "Uzay yolcuğu yapan ilk İngiliz insan" olarak geçti.

Dönemin Başbakan Yardımcısı Bülent Arınç, TBMM Genel Kurulu'nda HDP Diyarbakir Milletvekili Nursel Aydoğan'a "Hanımefendi sus, bir kadın olarak sus..." dediğinde tarih 29 Temmuz 2015'ti.

Amerikalı ve Rus kozmonotların uzayda cinsel ilişkinin olup olamayacağını deneyimlediği ortak çalışma 1996 yılında gerçekleşti. NASA raporları 2000 yılında ortaya çıktı. Bu, uzayda bitki yetiştirmek ve kurbağa larvalarının gelişimini gözlemlemek kadar, insanoğlunun uzayda varlığını sürdürüp sürdüremeyeceğine dair önemli bir deneydi.

2012 yılında Ankara'nın o dönemler biteviye Belediye Başkanı olan Melih Gökçek, "Anası tecavüze uğruyorsa neden çocuk ölsün?"

Anası ölsün. Kadın ahlaklı olsun, kürtaj yapmak zorunda kalmasin" diyor.

1992'de Roberta Bondar ve Mae Jemison ilk Kanadalı ve ilk Afro Amerikalı kadın astronotlar olarak uzay seyahatini gerçekleştirdiler.

Japon kadın astronot Chiaki Mukai ise uzay mekiği ile en uzun seyahat eden kadın rekorunu kırdığında 1994'tü.

Claude Haigneré uzay uçuşu yapan ilk ve tek Fransız kadın olarak anılıyor, onun seyahati de 1996'da.

Dönemin Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, "Kadınlar iş aradığı için işsizlik yüksek" demişti. 2011 yılıydı.

Çevre ve Orman Bakanı Veysel Eroğlu'nun, kendisinden iş isteyen kadınlara "Evdeki işler yetmiyor mu?" dediği yıl 2009, aynı soruya Cumhurbaşkanı'nın "Kocan ne iş yapıyor?" diye sorduğu tarih daha geçen aydı.

Ayda ilk adımdan 9 sene sonra, 1975 yılında Suudi Arabistan'ın büyük din otoritesi Şeyh Abdul Aziz Bin Baz bir fetva yayımlayarak dünyanın düz olduğunu, yuvarlak olduğunu iddia edenin tövbeyle davet edileceğini, kabul etmezse dinden çıkarılarak ölüme mahkum edileceğini ve mallarının hazineye kalacağını beyan etti.

**Bu yazıyı,
insanlık için o
dev adımı 50.
yılı şerefine, uzay
için ömrünü veren
kadınların adı
anılсын, hatırlansın
diye yazdım.**

bavulumda sevda sözleri

Henüz 2 ay önce emekli Kabe imamlarından Şeyh Adil el Kelbani, Suudi Arabistan'da cinsiyet ayrımcılığına karşı değişim çağrısında bulundu. Mevcut yaklaşım kadınlara karşı fobi halini aldığını, kadın korkusunun bitmesi gerektiğini söyledi, söyleyebildi.

Var olduğu günden bu yana dönüyor dünya. Yuvarlak da üstelik, bilimin binlerce yıldır ispatladığı üzere.

Hayatın akışı ise dünyanın yürüncesinden çıkabiliyor ya da tersine dönebiliyor.

Mars'aüzlerindeisim yazılı bileti yollamak olmuyor da Mars'a gidileceğini aklından çıkarmamakla oluyor.

Dünyanın eksenini yerinde dursun, feleğin çemberine çomak sokmak kararlılığımıza bakıyor.

Ay, sadece romantik şarkılarda ve hüzünlü şiirlerde bir betimleme ya da sokak ışıklarının olmadığı yerde loş bir kurtarıcı değil, insan tarafından çoktan adımlanmış bir uydudur. Sadece gece manzarasına güzellik katmak için değil, bilimin gücünün ne kadar yüce olduğunu hatırlatmak için de orada durur.

Bu yazıyı, insanlık için o dev adının 50. yılı şerefine, uzay için ömrünü veren kadınların adı anılsın, hatırlansın diye ve "dünya dönüyor, devran neden dönmessin"i bir kez daha sorabilmek için yazdım.

Bu ay "imkansız"ı lafını duyduğumuzda ya da suratımıza çarplıcağ absürt bir beyanda verecek yeni bir cevabımız var: "Bu ay, aya ayak basılalı 50 sene oldu."



Mehmet Ali Akşamserai

“Bugün bize mihman oldu nazlı yar
Açıldı gülümüz doğdu ilkbahar
Seninle nesimi her an bahtiyar
Hoş geldin sevdiğim sen sefa geldin
Âşık Nesimi Çimen”

“git
dersen
kuşlar da dönmez, güz kuşları
yahıma kiraz hevenkleri alırım

ve seninle yaşadığım
o iyi günleri,
kötü
günleri bırakırım.

Behçet Aysan

“O seni gülüm o seni
Kirkpiklerin gözleri
Kucaklaması gibi
Kucaklarım seni

Hasret Gültekin

“Ben ki kiracıyım bir acıya.
Sen imzalarsın sabah akşam
Defterini bensizliğim,
Bense kanla öderim
Kirasını kaldığım evin.
Bir takvimi tersten açardık
Eğer isteseydin.

Metin Altıok

“Akarsu bülbüller ötmez bağında
Dumanlar eğlenip gönül dağında
Aşk ateşi yanar oldu bağırmda
Yanmış yüreğime kar olamazsın
Medet sevdiğim

Muhlis Akarsu

Dillerde yeni şarkılar, şiirler, kardeşçe omuz omuza yapılan meydan dansları, aşk içinde büyüyen yurt sevgisinin ortaklaşmış sevinci masmavi gökyüzüne yazılan çocuk gülüşleri gibiydi.



ORHAN AYDIN

Gezi...

Ülkenin yarısı her yaştan erdemli insanıyla sokaklara çıkıp meydanları işgal etmiş kardeşliğin, eşitliğin ve özgürlüğün sesi olmuş, zulme zorbalığa diklenerek talana ve yalana dur zormuştu.

Dillerde yeni şarkılar, şiirler, kardeşçe omuz omuza yapılan meydan dansları, aşk içinde büyüyen yurt sevgisinin ortaklaşmış sevinci masmavi gökyüzüne yazılan çocuk gülüşleri gibiydi.

Önce zehirli gazlarla, boyalı sularla, coplarla, tekmeyle, küfürle saldırdılar sonra hep bir ağızdan "teröristler, vatan hainleri" diye bağırıp çocuklarımızı katlettiler.

Gün ortasında kurşunladılar, gece yarısında döverek katlettiler.

Utanmadılar insanlıklarından.

Sorduk hep bir ağızdan, "Emri ben verdim" yanıtı aldık.

Kin, nefret, öfke doluydular.

Öldürdüğüce yalanı büyüttüler.

Gazetelerinden, televizyonlarından ülke halkının yarısını düşman ilan ettiler.

Ev baskınları, toplu gözaltılar, sokak ortalarında işkenceler gerçekleştirip salyalar saçarak sırttılar.

Yalan ve kan halkın üstüne taştıkça meydanlar kalabalıklaşıp sel oldu insanlık.

Ne ölümler, ne küfürler, ne işkenceler, ne de yalanlar susturdu sevinci.

Umut büyüdü, büyüdü, büyüdü, masmavi bir düş oldu.

Gezi Parkı merdivenlerinden talepler dillendirildi.

Sımsıkı sarıldı insanlık birbirine.

Çocuklarımızın katilleri yargılsın ilk sıradaydı, sonra gözaltılar serbest bırakılsın, sonra Gezi parkı olarak kalsın, adaletsizlik-hukuksuzluk son bulsun ve AKM onarılp hayata katılsın denmişti.

Bir gizli el sürecin içine sapladı hançerini.

İlgisiz olmayan birileri fısıltılarla nutuklar çekip, yüreği meydanda olan birkaç insanı yanına katıp görüşmeler başlattı "Emri ben verdim." diyenle.

Sonra kül oldu hayat.

"Siz kimsiniz be? Kimsiniz ki bana dayatmalarda bulunuyorsunuz? Haddinizi bilin!" diye bağırıldı, ardından koro halinde "Hainler utanmadan isteklerde bulunup pazarlık yapmaya çalışıyorlar" dendi.

Aynı günlerde Vali ile buluşmalar gerçekleşti sonra fısıltı halinde "Yeter bu iş buraya kadar, herkes evine dönmeli" diyenler önce kendileri kovuklarına çekildiler. Tam o günlerde Taksim Meydanı'na kurulan kürsüden talepler sıralanıp mahcubiyetin duvarına yapışır gibi aynı teslimiyetsesliyi yükseldi.

Önce çadırlar söküldü, "Toparlanıp küçülüyoruz." diye bir liberal kandırışı esir edildi insanlık. Sonra o koskoca kırmızı düş sönümlenmeye evirildi.

Kazanılan ne vardı erdem ve vicdan ve onur dayanışmasından başka?

Hiç.

Hiç bir talep karşılığını bulmadı.

Çocuklarımızın katilleri ve azmettiricileri yargılanmadı, yargılanmayacak.

Açılan davalar bir iken on oldu, yüz oldu.

Taksim Meydanı betona gömüldü, AKM yıkıldı, tam karşısına cami inşaatı başladı, adaletsizlikte dünya sıralamasında en başlarda anılan ülke olundu.

Bir değil milyonlarca ağaç kesildi; nehirler, göller ormanlar, kentler, kültürler varlıklar talan edildi, tüm kamu malları yandaşlara peşkeş çekildi ve bütün bunlar yapılırken Haziran 2013'e, Gezi Direnişi'ne hakaretler, küfürler düşmanlıklar yağdırıldı.

Ne kaldı geriye, öldürülen çocuklarımızın mezarlarından, annelerin gözyaşlarından veyla bir kezyapılan açıklamaların, anma mesajlarının dışında?

Kaç Ali İsmail Korkmaz, kaç Berkin Elvan, kaç Ethem, Ahmet, Hasan, Abdullah, Mehmet, Medeni var düşlerinizde?

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası



ALİ DENİZ USLU



MADRABAZ

Uzak limanlara tayfasız gemiler yol alır
 Günün kızılığına demirler aşk
 Madrabaz tezgahını kurar
 Yalanlar el değiştirebilir
 Sen nerdeysen orada değildir aklın
 Olmadığın yerleri beklerken geçer ömür
 Parmakların tütün lekесidir
 Mürekkep terin gibi akar ensenden
 Kendinden gidenleri görürsün
 "Dur" diyebilir misin?
 Uzaklara, tuzaklara alışkınsın böyleleri
 Gelirken gitmiştir kimileri
 Dönerken gider birileri...
 Hiç beklemediğin bir anda
 Sızlar sızar sıradanlığa
 Zalime alışmışlığın kahvenin acısındır.
 İçindeki eşikte beklerken baharı
 Geçip gitmiştir ömrünün yarısı...

MASALLAR VE DESTANLAR



SİNEM KEYİK

ÇİROKÊN KURDÎ

Kürt dilî 7. yüzyıldan itibaren yazı dilî olarak kullanılırken, Kürt dilinde edebî ürünlerin çoğu 10-11. yüzyıllara denk gelir. Milletlerin yaşam tarzını, inançlarını, millî değerlerini yansıtmakla beraber birçok yönüyle (tema, karakter, yapı özelliği...) diğer milletlerle ortak özellikler taşır. Kürt masallarının olay örgüsü; yer, zaman, kişiler, şekilsel özellikleri ve masalın bütünlüğünü oluşturan formelleri, Kürtlerin yaşadığı coğrafi şartlardan, içinde bulunduğu sosyal çevreden, inanç, gelenek ve göreneklerden etkilenerek kendine özgü bazı özellikler barındırmaktadır. Konuşma dilî esasına dayanan masalarda cümle yapısı genellikle kısa olup olaylar çok fazla benzetme ve tasvir yer verilmeden anlatılmaktadır. Masaların sözlü edebiyat ürünlerini günümüze ulaştıran ozanlar, hikâye anlatıcılar, halk partocuları; halkın belleği görevini üstlenmişlerdir. Masaların üslup özelliklerini anlatıcının yaşadığı bölgeye göre farklılık gösterir, bu yüzden de masalarda şivesel özellikler kendini gösterirken, dilleri genelde sade ve anlaşılır-dır.

Kürt masallarında, masalın kurgusal özelliğine göre olay örgüsünde değişiklik görülür. Asıl halk masaları; hayvan masaları ve zincirleme masaları olay kurgulamaları nispeten birbirinden farklıdır. Hayvan masaları genelde bir bütünlük gösterir ve olay örgüsü bu bütünlük içinde şekillenir. Türk edebiyatında nazım-nesir birlikteliğiyle oluşturulan ve "halk hikâyesi" diye adlandırılan tür, Kürt edebiyatında aşk temalı ise "destan", kahramanlık temalı ise "şer" adıyla anılır.



Kürt halk hikâyelerinden söz edildiğinde olmazsa olmazın arasında "Mem û Zîn" halk arasında yaygın olarak bilinen masadır. Mem ile Zîn'in kavuşamadıkları aşklarının masasıdır.

Kuşların Şehi ve Kuşgun masasında asıl amaç okurlara kola-vuzu karga olanın burnu pisikten kurtulmaz atasözünün doğruluğunu anlatmaktır.

Sığırmoan Oğlu ile Vezirin Kızı masasında, dünya masalarında yoğun olarak işlenen 'zengin prens ile fakir genç kız' masalındaki kalıplaşmış temayı eden bir örnek. Bu masalda kadercilik anlayışının ağırlığını hissediyoruz.

Yılan Tutkunu masasında ise, karakterimiz Marbeng'in oğlunun mezarının başında yılanların dilini öğrenme sevdasından oğlunun ölümüne kadar yaşanan bütün olayları hatırlamış, bu olaylarda en büyük hatanın kendisinde olduğunu anlamıştır. Kendisine nasihat veren büyülerini dinlemiş olaydı, belki de sevdiği yılan arkaş, çok sevdiği oğlunun ölümüne sebep olmayacaktı.







**Hayali
Söyleşilen**

DERYA AYDOĞAN

KOŞAN ADAM

FORREST GUMP

Amerika'yı 4 kez koşarak turlayan Forrest Gump tüm dünyanın dikkatini çekmeyi başardı. Neden konuştuğunu ise kimse bilmiyor... Onu bir otobüs durağında beklerken buldum ve yanına oturdum. Gump, neye elini atsa başarmış ve ünlü olmuş biri... Bir futbol yıldızı, bir savaş kahramanı, ülke çapında ünlü bir karidesçi ve bir milyoner...

■ Herkes tarafından tanınan bir milyoner iken birden koşturmayla başladınız ve durmadınız. Nedenini öğrenebilir miyiz? Neden koştunuz?

Size neden koştığımı söylemeden önce sanırım hikâyeme en baştan başlamalıyım. Forrest Gump adını, atına bile kıyafet giydiren bir siyasetçiden almışım. Annem bana hepimizin saçma şeyler yapabileceğini hatırlamak için bu ismi koymuş. Alabama'da Greenbow'da annemle birlikte kocaman bir evde yaşıyordum. Annem çok akıllı bir kadındır; evimizin boş odalarını başkalarına kiraltıyordu ve böylelikle geçimimizi sağlıyorduk. Ben öğrenme güçlüğü çeken bir çocuktum ve öyüzden benimle arkadaşlık yapan kimse yoktu. Jenny dışında...

■ Eşiniz Jenny'den mi bahsediyorsunuz?

Evet. Jenny benim ilk arkadaşım. Ona âşık oldum. Akıllı bir adam değilim ama aşkın ne olduğunu çok iyi biliyorum. Bu konuda başka bir şey söylemek istemiyorum.

■ Annenizi ve Jenny'yi bırakıp Vietnam'a savaşa niye gittiniz?

Üniversiteden mezun olmuştum ve yapılabilecek en iyi şey Vietnam'a gitmekti. Bir de tabii Vietnam'ın iyi tarafı, hep gidilecek bir yerler olmasıydı...

■ Korkmadınız mı?

Evet korktum. Bilmiyorum... Bazen yağmur bir süre diner ve yıldızlar ortaya çıkardı. Sonra hava güzelleşirdi. Pırıl pırıl olurdu. Tıpkı koyda gün batımının öncesi gibi olurdu. Suda milyonlarca ışık parlardı. Tıpkı o dağdaki göl gibi... Hava çok açık olurdu. Sanki biri diğerinin üzerine binmiş iki gökyüzü var gibi görünürdü... Sonra çölyeyken güneş çıktığında cennet nerde bitiyor, dünya nerde başlıyor anlayamazdım. Öyle güzeldi ki... Ordudayken en yakın arkadaşım olan Bumba ile ortak karides işine girmeye karar vermiştik. Düşünsenize dilediğim kadar karides yiyebilecektim. Çok mantıklıydı. Bumba benim en yakın dostumdum. O bir karides teknesinin kapitanı olacağına Vietnam'daki o nehrin kenarında öldü. Son söylediği şeyi unutamıyorum, 'Eve gitmek istiyorum Forrest...' Bu konuda başka hiçbir şey söylemeyeceğim.

■ Siz arkadaşınıza verdiğiniz sözü tutunuz ve bir karides teknesi alırsınız. Böylelikle de milyoner olursunuz. BUBBA Gump Karidesleri ile milyonlar kazandınız. Başarınızın sırrı size söylenen her şeyi harfiyen yerine getirmeniz mi?

Aptallık eden aptaldır... Ben sadece bana söylenen şeyleri yaptım. İnsanın kaderini kendisinin çizdiğine inanırdı annem. 'Hayat bir kutu çikolatadır Forrest, içinden ne çıkacağı belli olmaz' derdi. Biliyor musunuz, annem anlayabilmem için her şeyi her zaman farklı açıklardı... Birsalgünü öldüve ben ona üzerinde çiçekler olan bir şapka aldım... Ve bu konuda başka bir şey söylemeyeceğim.

■ İlk soruma geri dönüyoruz. Neden koşturay?

başladınız Bay Gump?

O gün hiçbir özel nedeni yokken biraz koşturmak istedim. Yolun sonuna kadar koştum. Oraya varınca da bari kasabanın sonuna kadar koşturay dedim. Ve o yol da bitince bari Greenbow bölgesini de koşturay geçeyim dedim. Madem buraya kadar geldim, belki Alabama eyaletini de koşturay geçeyim dedim. Ve aynen öyle yaptım. Alabama'yı koşturay geçtim. Özel bir nedeni yoktu. Yalnızca koşturaydım. Okyanusa kadar koştum. Ve oraya vardığımda, madem buraya kadar geldim, bari geri dönüp koşturaya devam edeyim dedim. Başka bir okyanusa ulaştığımda, buraya kadar geldiğime göre, geri dönüp koşturaya devam edebilirim dedim. Yorulduğumda uyudum acıktığımda yemek yedim. Ve tuvaletim geldiğinde de onu yaptım.

■ Koşturay düşündüğünüz şey neydi? Onca yol boyunca aklınızdan neler geçiyordu?

Evet... Koşturay annemi, Bumba'yı ve Teğmen Dan'i düşündüm. Ama daha çok Jenny'yi düşündüm. Onu çok fazla düşündüm. Peşime sonra başka insanlar da takıldı. Ve sonra onlara daha da fazla insan katıldı. Birinin söylediğine göre bu insanlar umut veriyormuş. Her neyse dediğim gibi peşimde bir sürü insan vardı. Annem hep hayata devam edebilmek için hep geçmişini arkada bırakman gerekir derdi. Ben de galiba bunun için koşturaydım. Tam 3 yıl 2 ay 14 gün ve 16 saat koşturaydım... İşte böyle... Koşturay günlerim sona ermişti. Ben de Alabama'ya geri döndüm. Çok fazla koşturay. Çok uzun sürdü. Haklı olan kim bilmiyorum. Hepimizin bir kaderi mi var yoksa hepimiz rüzgârda bir tüy gibi uçuyor muyuz, bilmiyorum. Ama galiba her ikisi de doğru. Kim bilir belki, ikisi de aynı anda oluyordur. Bunları düşündüm durdum...

“ Jenny benim ilk arkadaşım. Ona âşık oldum. Akıllı bir adam değilim ama aşkın ne olduğunu çok iyi biliyorum. ”





1970'lerde 8 dakikalık uzunluğuyla radyocuların sigara ve tuvalet molası vermek için her gün birkaç kez çalmasıyla meşhur olduğu iddiası bir şehir efsanesi olarak anlatılsa da kendi adıma söyleyeyim gerçeklik payı gayet yüksek.

BARİŞ AKPOLAT

Hâlâ gizemli, hâlâ görkemli

Rock tarihinin tartışmasız en büyük şarkılarından biri. Çıktığında, 1971'de böyle hemen tepeye oturmadı. Yavaş yavaş yükseldi. Gerçekten hak ettiği şöhreti 1973'te tam olarak kazandı.

Yayınlanmasının 20. yılında verilen bilgiye göre 20 yılda sadece ABD radyolarında 2 milyon 874 bin kez çalınmıştı şarkı. Arka arkaya çalarsak 44 yıla denk geliyor.

The Rolling Stone dergisinin 2004 tarihli "En iyi 500 Şarkı" listesinde, üüne ve efsanesinekiyasla düşük bir rakam olacak ama 31 numaradaydı. 2009'da Guitar World dergisindeki En İyi 100 Gitar Solosu listesindeyse bir numaradaydı. Pek çok radyonunsa hâlâ klasik rock denildiğinde aklına gelen ilk beş şarkıdan biri kesinlikle budur. Bazı okurlar şarkının ne olduğunu anladı bile. Biraz sabredin az sonra söyleyeceğim.

2000 yılından bir veri şarkının dünya radyolarında 3 milyardan çok çalındığını söylüyor bize. Hatta 1990'da Florida'da bir radyo, yedi gün 24 saat boyunca bu şarkıyı çalmayacakardı. Sürekli...

Şarkının yazarı, gitarist Jimmy Page, "Şarkının iyi olduğunu biliyordum ama böyle marş haline geleceği hiç tahmin etmemiştim" demişti.

Bahsi geçen bu efsane şarkı Led Zeppelin'in Stairway To Heaven'ından başkası değil. Son birkaç yılda şarkının çalınması olduğu iddiası çok fazla tekrarlansın bestecilerinedava açıldıysa da o kadar büyük bir şarkıdan bahsediyoruz ki önünü kesecek bir hadise yaratmak bu saatten sonra çok zor.

1970'lerde sekiz dakikalık uzunluğuyla radyocuların sigara ve tuvalet molası vermek için her gün birkaç kez çalmasıyla meşhur olduğu iddiası bir şehir efsanesi olarak anlatılsa da kendi adıma söyleyeyim gerçeklik payı gayet yüksek. Yalan olmasın, Metallica'nın One'i ve Zeppelin'in Stairway To Heaven'ini ben de bu emellere alet etmişim eski Rock FM günlerimde... Her radyocu etmiştri büyük ihtimalle.

Led Zeppelin'in dördüncü albümü Led Zeppelin IV'teyar alan şarkı aslında bir single değil. Atlantic Records şarkıyı single olarak yayımlamak için çok ısrar etse de grup buna hep karşı çıktı. Dolayısıyla hala dünyada single olarak yayımlanmasa da en çok bilinen rock şarkısı Stairway To Heaven.

Gitarist Jimmy Page ve solist Robert Plant'ın yazdığı şarkı aslında müzik tarihinin en ilginç anımlar yüklenen en karanlık parçalarından biri. Yıllar boyu şarkıyı tersten dinleyip birtakım sözler çıkarmaya çalışanlar mı istersiniz,

şarkının şeytana yazıldığı iddia edenler mi istersiniz...

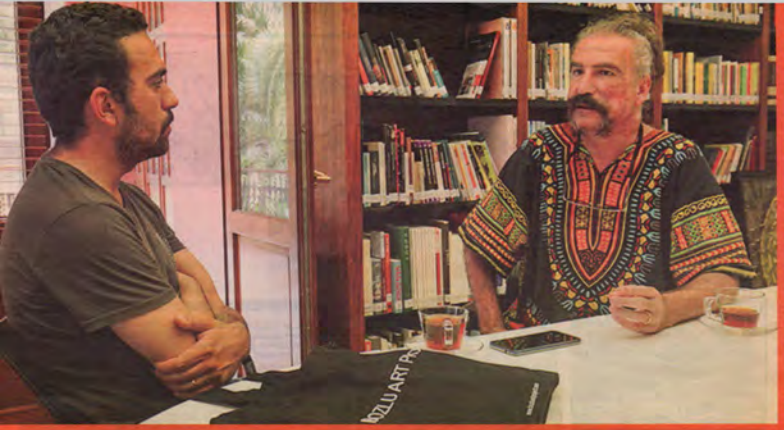
Gelelim son olarak 'backmasking' denilen teknikle. Tam Türkçe karşılığı yok ama mevzu aşağı yukarı şöyle: Şarkıyı tersten dinlediğinizde ikinci, gizli bir anlam ortaya çıkıyor bu teknik sayesinde. En azından iddialar bu yönde.

1982'de bir televizyon programında şarkının "If there's a bustle in your hedgerow, don't be alarmed now..." sözlerle başlayan kısmı tersten dinlendiğinde şeytani öven sözler duyulduğu iddia edildi. Şarkının kötü şöhreti de iyice coştı. Grubun ses teknisyeni "Bu saçmalık için neden stüdyoda bunca zaman harcarsın ki" derken Plant ise bir keresinde gerçekten sinirlendi ve "Benim müzik anlayışında böyle şarkılara tersten anlamlar yüklemek, mesajlar eklemek yoktur. Biz bu şarkıyı iyi niyetle yazdık" dedi.

Robert Plant'ın iyi niyetinden şüphemiz yok ama bu mevzulanı körükleyen şeylerin başında Jimmy Page'in İngiliz büyücü Aleister Crowley hayranı olması, ezoterizm ve simyacıluğa pek yakın durması geliyor elbette.

Bütün bu şehir efsanelerini bir kenara bırakalım şimdi. Şarkının ne derece etkileyici olduğunu anlamak için gözleri bir kez kapatıp dinlemek yeterli olacaktır.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://ranteey.org>



BURAK ABATAY

BaBa ZuLa:

Gelenekselden etkilendik ama onu taklit etmedik

Baba ZuLa, eylül ayında çıkaracağı yeni albüm öncesinde Kızıl Gözlüm adlı EP'yi yayımladı. Kızıl Gözlüm ile Kervan Yolda şarkısının iki farklı düzenlemesinin olduğu EP, yeni albümün nasıl olacağına dair ipuçlarını da sunuyor. 27 Eylül'de yayımlanacak albüm öncesinde grubun kurucularından Murat Ertel ile bir araya geldik ve işlerin konuşuğ.

■ Son soruya başlayalım: Albüm ne zaman çıkacak?

27 Eylül gibi bir tarih belirlendi. Albümü bitirdik. En son olarak da plak mastering yapıldı. Albümün kapağını da hemen hemen bitirdik. CD'nin kitapçığı üzerinde çalışıyoruz. Bir hafta içinde hepsini bitirmiş olacağız.

■ Alistığımız bir BaBa ZuLa albümü mü olacak yoksa sizin sürprizlerinizden tadacak mıyız yine?

Sürprizli bir albüm olacak gibi. Sanırım bugüne kadar en çok beğendiğim ve en içime sinen BaBa ZuLa albümü bu oldu. 10 şarkı var 5'i enstrümantal, 5'i sözlü. Bu albüm benim için çok önemli, BaBa ZuLa benim için her zaman önemlidir ama bunun bir aile albümü

olduğunu söyleyebilirim.

■ Neaçıdan?

Kapağı Mengü Ertel'in işlerinin bir yorumlanması, kolajı gibi oldu. Sanat yönetmenliğini eşim Esma Ertel'e beraber yaptık. Bütün albümde onun işlerinin yorumları var. Bunun dışında Esma'nın ve çocuklarımızın sesleri, çaldıkları bölümler, yazdıkları şarkı sözleri gibi şeyler de var. Mengü Ertel'i de katınca tabii böyle kuşaktan kuşağa Ertel ailesinin derinlerinden gelen bir albüm olduğunu söyleyebilirim.

■ Grubunuzla alakalı kadın vokal eksikliği yaşıyor musunuz?

Biz yaşamıyoruz.

■ Dinleyiciden böyle bir tepki alıyor musunuz?

En baştan beri en azından birkaç şarkıyı söyleyen, bir kadın vokalist olmasını arzu eden insanlar olabiliyor. Fakat bir kadın vokalist olduğu zaman bile zaten konser başına üç dört parçadan fazla söylemiyor.

"Böyle çok daha iyisiniz, çok daha psychedelc

ve rock tarzınız oturuyor ve sizinle söyleyen vokalistler grup elemanı değil de daha çok bir konuk gibiydi, şimdi tam bir grup olduğun diyen de var" ki biz böyle düşünüyoruz. Gerçekten grubumuzun elemanı gibi olan bir kadın solistle çalışmadık. Hepsini tür konuk gibiydi bizim için. Şu anki kadromuzdan çok memnunuz ve BaBa ZuLa'nın esas sound'unun bu olduğunu düşünüyorum. Zaten kurucu elemanlar Levent ile benim. Diğer iki eleman da hemen hemen altı senedir BaBa ZuLa'da çalışan insanlar. Bir tanesi bence Türkiye'nin en iyi perküsyoncularından biri olan Ümit Adakale. Diğerleri de yine bence alanında en iyi diyebileceğim elektro ut çalan Giritli arkadaşımız Periklis Tsoukalas. O da muhteşem bir müzisyen. Biz 1960'ların müziğini çok seviyoruz. Jimi Hendrix, Santana, Led Zeppelin gibi. Bu sound'u çok seviyoruz ve bununla ilişkilendirilebilecek bir müzik yapıyoruz. Bunu da bu kadroyla çok rahat ve doğal bir şekilde bulabilişimizi düşünüyorum.

■ Bugün daha da bir anlam kazandığını düşünüyor musunuz müziğinizin?

Evet. 80 Darbesi'yle sanatta büyük bir

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranteye.com>

Mehmet Ali & Akşonsefası

dağılma olduğunu düşünüyorum. Sansür, sanatçıların öldürülmesi, sürülmesi veya hapishanelerle atılmalarıyla başlayan olaylar, kültürel-coğrafi mirasımızla olan bağımızda bir kopukluk gerçekleşti. Bu baği kuran sanatçılardan biri de BaBa ZuLa. Bizen önceki kuşağın benimsemediği bir takım şeyleri de kucakladığımızı düşünüyorum. Elektro saz, darbuka, halk müziğiyle bağlantı, elektronik, samplerlar ile bambaşka bir yaklaşımdır. O yıllarda dünya müziğiyle ilgili olarak da sevilen grupların ya da sevilen sinema sanatçıların seslerini kullanmak çok modaydı. BaBa ZuLa'nın yaklaşımı son derece özgündü. Bze kendi kendimden ses örneği aldık.

Herkes sevdiği müzisyenlerin, sevdiği sinema sanatçıların seslerini kullanır. Dünya'da da böyledir, Türkiye'de de böyledir. BaBa ZuLa tamamen özgün ses örnekleri kullanıyor. Bu bence çok önemli bir şey. Yüzlerce bestemiz var bunlar içinde sadece üç dört tane yorumladığımız eser var. Bu üç dört eserde de o eserleri ilk seslendiren sanatçıların plaklarını ve seslerini kullandık. Genelde popüler olan bir sanatçının eserini yorumlayarak, belirli popüleriğe varma veya konserlerde onları çalma geleneği var. Biz buna direniyoruz. Böyle yapmadık. Kültürel-coğrafi bağ da bizim için çok önemli. Bu hala küçümseniyor. Şimdiki kuşakta da Türkiye kullanımı dışında müzikal olarak kültürel-coğrafi baği kullanan az sanatçı bulunduğunu düşünüyorum. Alternatif müzik yapan insanların için de batıya öykünme ve oradan ilham alma durumu var. Bir sürü grup, İngilizlerin ya da Amerikalıların 80'lerde 90'larda ya da şimdi yaptığı birtakım kalıpları, yolları takip ederek müzik yapıyorlar. Bu öyle yapmadık ve geleneksel olandan etkilenmemize rağmen onu taklit etmedik. Bunlar sanatsal olarak önemli yollar. Daha çok insanın bu yolları gitmesini arzu ederdik neyse ki bu yola yönelen sanatçılarda bir artış var. Bu da sevindirici.

Batı'ya yine Batılı bir şey sunduğunda hüsrarla karşılaşmak daha olası mı bisan ki.
Tabii ama başarılı olanlar da var. O yoldan gidip tunelere çıkan müzisyenler de oluyor ama bana göre çekici değil.

Siz, Selda, Altın Gün, Gaye Su Akyol...
Türk müziğine karşı yükselen bir ilgi var. Bu tesadüf mü?

Bilmiyorum tesadüf değil herhalde. Türkiye'de inanılmaz bir kültür hazinesi var ve bu keşfedilmemiş durumdaydı. Türk müziği gerçekten yurtdışında çok fazla tanınmıyordu. Eğret klasik yorumcuları bir kenara bırakırsak İdil Biber ve Fazıl Say gibi, bir tek Okay Temiz'den bahsedebiliriz. 70'lerde dünya müziği kavramını yaratan insanlar arasındadır kendisi. 1960'ların pschedelic müziğinden bahsedebiliriz. O dönemlerden sonra birden bir keşime oldu.

İçin unutuldu gibi. Şimdi tekrardan bu yayılıyor. Zamanın ruhu diye bir şey var. Beatniklerle başlayıp hippilerle devam eden doğayla bütünleşen bir dünya kültürüyle birleşen bir sanavet hayat durumu 60'ların ruhu yavaş yavaş geri geliyor ve kolektif bir bilinçlenme var gibi geliyor. Bu müzikler de bununla çok iyi örtüşüyor. Bana dört beş senelik bir moda gibi, geçecek bir şeymiş gibi gelmiyor. Hatta bence diğer müzisyenlere falan da yansısız bir şey. Bu makineleşme, otomatikleşme, ticarileşmeye aynı zamanda bir tepki gibi. İnsani, başka bir bilinç, başka bir gerçeklik gibi kavramların müziğe yansması.

Selda Bağcan'la görüşüyor musunuz?

Arada bir görüşüyoruz. Selda Bağcan benim için çok önemli bir insandır. Çocukken 45likleri çıktığı zaman direkt aldığım bir insan. Dayılarım hapishaneyeye girdiğinde "Bize Selda yolla" dedikleri benim o dinlediğim plakları hapishaneyeye yolladığım sonra da "Cürümüstür" damgasıyla plaklarının geri geldiğini bir insan. Aynı zamanda Selda'nın ilk pladığını kapağında olan akustik İbaze'n'i de Bze Esin Engin'in Harbiye'deki müzik dükkânından satın almıştık. Gitar çalmayı onunla öğrendim.

İlla elektronik saz, davul kullanın demek istemiyorum. İsterseniz yalnızca synthesizer kullanın ama bir ilişki kurun. Hiçbir şey nedensiz değil. Burada dünyaya geldiyse bu bir anlamı var. Bu anlamın peşine düşün.

Daha sonra bir arkadaşla beraber Amerika'ya gittiğimde kaldı. Şimdi de çok seviyoruz. Müthiş bir şey ve çok güzel müzik yapıyor. Bir de duruşunun sürekliliği. O da çok önemli. 1960'larda hapishanelere düştüğü zaman ya da bütün solcular görüşleri yüzünden hapishanedeneyken. Selda'nın duruşu neyse, şu anda da o. Dönellik, yalalaklık gibi kavramlarla hiç işi olmayan bir sanatçı.

Kendisi yurtdışındaki popülaritesiyle alakalı konuşuyor mu? Bunu nasıl yorumladığını merak ediyoruz. Acaba size hiç böyle şeyler söyler mi?

Kendisi de heyecanlanıyor. Türkiye'de belli bir işizlik dönemine girdiği zaman olan bir şey bu. Bu yüzden de çok önemli. Bizim menajerliğimizi yapan Gülbaba Müzik'in burada çok büyük bir katkısı var. Selda'ya büyük değer veren, bunu gören ve Boom

Pam'le birleştirip eski Selda sound'unu sağlayarak bu patlamaya ön ayak olan kurumu aynı çatı altında.

Birçok farklı kuşu sesin popülarleşmesi sizde nasıl bir duygu yaratıyor? Özgüveninizi artırıyor mu?

Kesinlikle. Umud doğuruyor. Birleşmek, aynı doğrular etrafında toplanmak gibi şeyler hakikaten umut verici. Mesela bunları aslında konuşmak istemiyoruz. Herkes aslında böyle olmalı. Herkes kendi yetiştirdiği, onu besleyen kültürel coğrafyadan beslenerek sanat yapmalı bana göre. Hollywood'a özenmemeli, blues müziği yapmaya kalkışmamalı. Bu coğrafyanın blues'unun peşinde olmalı. Onlarla vakit geçirmemeli ve ben de bundan bahsetmemeliyim. Bunu bizim gibi yapın demek istemiyoruz. İlla elektronik saz kullanın, davul kullanın, bendir kullanın demek istemiyoruz. İsterseniz yalnızca synthesizer kullanın ama bir ilişki kurun. Hiçbir şeyin nedensiz olmadığını düşünüyorum. Burada dünyaya geldiyse bu bir anlamı var. Bu anlamın peşine düşün.

Aynı zamanda BaBa ZuLa bir konser grubu. Yaptığınız müzikle, konserde çaldığınız müzik arasında bir fark oluyor mu?

Albümlerle, konserler arasında büyük bir fark var. Albümlerde şarkılar çok daha kısa ve katmanlı olabilir. Konserlerde daha sert daha uzun ve daha doğaçlamaya açık. İkisi çok farklı kavramlar. Plak, albüm gibi calmak gibi durumlardan söz ediliyor. Ayınsını çaldılar helal olsun falan gibi. Bizim için bunu söyleyemeyiz. Ya sütyö daha iyi ya da konserler daha iyi derler. İnsanlar konserler daha iyi, anlayamamış gibi şeyler söylüyorlar ve bu bizim için bir iltifat. Ben bir grubu sahnedeyken görsem ve albümleri daha iyiymiş dersem, bu bence gruba bir hareket. Ama albümlerinden de daha iyi çalıyorlar dendiği zaman, bana göre bu bir iltifattır. Benim sevdiğim insanlar genelde konserlerinde aynen bizim yaptığımız gibi parçalarını daha uzun, daha güçlü ve daha empozisyonlaya ile çalan insanlar. Bu da bana çekici gelmiş ki aynı yoldan gidiyoruz.





Y. EMRE CEREN

Bilgeliğin bedeli

“*Senin gözlerin bir avcı kuş gibi görür en uzağı ve en derinleri. Şayet istiyorsan bilgelik kuyusundan bir yudum su, bunun karşılığında senden gözünü istiyorum.*”

Uzun zaman evvel, daha evren bile yeniyen kimileri tarafından Woden kimilerince de Odin olarak bilinen büyük tanrı, pelerini ve şapkasını kuşanıp, Asgard'tan bilgeliği aramak için yola koyulur. Sleipnir isimli atına atlar ve âlemleri birbirine bağlayan ve ayıran Yggdrasil adlı dünya ağacından aşağı iner. Yolculuğu ise dokuz âlem arasında devlerin yaşadığı yer olan Jotunheim'dir. Bu devler diyarı Odin'in aradığı bilgeliğin kaynağına yani, bilgelik kuyusuna ev sahipliği yapar. Bilgelik kuyusu ise evrenin kuruluşundan sonra her gün bu kuyudan Gjallerhorn adlı borusundan su içen dev mi tanrı mı olduğu kuşkuyla Mimir'in adıyla anılır. İşte Odin, bilgelik uğruna başka bir diyardan gelen birisi için tehlikeli olan bu âleme gelir.

Odin, Jotunheim'a gelir gelmez doğrudan bilgelik kuyusuna gider ve kuyunun başında oturan Mimir'i görür. Mimir tanrıyı görür ve diyardan yalnız ayrılmayacağını bildiği Odin'e "Hangi rüzgâr getirdi seni buraya?" diye sorar. Odin ise Mimir'e açıkça kuyudan bir yudum su içip bilgeliğe erişmek istediğini söyler. Mimir ise "bu kuyudan kimse içemez" ve "sessiz kalan kimse az hata yapar" der. Odin ise aslen dayısı olan Mimir'e yakarır, annesini öne sürer, aile bağlarını kullanır ama yetmez. Nihayetinde Mimir'e "Bir yudum içsem şu kuyudan, erişeceğim bilgeliğe, bir yudum içmem için karşılığında ne istersin" der. Mimir ise "Bilgeliğe haiz olmakla denk, hatta doğal olarak çok daha iyi bir şey isterim. Ben de senin kadar severim bilgeliği, bu yüzden bana çok daha iyisini vermelisin. Senin gözlerin bir avcı kuş gibi görür en uzağı ve en derinleri. Şayet istiyorsan bilgelik kuyusundan bir yudum su, bunun karşılığında senden gözünü istiyorum. Çıkar gözünü at kuyunun içine" der.

Odin bunun bir şaka olmadığını farkındadır, tereddüt etmez. Âlemler, diyarlar boyunca yaptığı bu yolculukta bilgeliğe erişmek için canını vermeye hazırdır. Rivayete göre gözünü parmağıyla yuvasından çıkarır veya Mimir'den bir bıçak isteyerek gözünü yuvasından söker. Nihai olarak çıkardığı gözünü kuyuya atar. Mimir, bedelini aldığı bilgelik kuyusunun suyunu kendi borusu Gjallerhorn'a doldurur ve Odin'e verir. Odin, Mimir'in verdiği suyu son damlasına kadar içer. Tek gözüyle bilgeliğe haiz olan Odin, iki gözüyle gördüğünden daha fazlasını görür. İşte, Odin o zamandan sonra bilgeliğin ve bilginin kralı olarak anılır. Mimir ise her şeyi gören gözün atıldığı kuyudan bilgeliği içmeye devam eder. Odin'in gözü kuyuda bulunmayan bilgileri de verir Mimir'e.

Günlerden bir gün Aesir tanrılarıyla Vanir tanrıları arasındaki savaş sona erer. Barış anlaşmasına göre savaşçılar ve önderler karşılıklı değiştirilir. Böylelikle Aesir tanrısı Hoenir Vanir'e danışman olur. Odin ise Aesirlerin baş tanrısı olarak Hoenir'e danışman olarak Mimir'i atar. Hoenir ile Mimir birbirlerini tamamlarlar birisi uzun boylu, yakışıklı diğeri ise bilgeliğin tamamına erişmiş birisi. Mimir etrafında yokken Hoenir iki kelimeyi bile bir araya getiremez. Bu duruma sinirlenen Vanir tanrıları intikam almak ister ve alırlar da. Fakat intikamı Hoenir'den değil Mimir'den alırlar. Mimir'in kafasını keserler ve Odin'e gönderirler. Odin kendisine gönderilen Bilge Mimir'in kafasına büyüler yapar, bitkilerle ovar ve bir süre sonra Mimir gözlerini açar ve pek çok iyi telkinde bulunur. Odin, Mimir'in başını alır ve bilgelik kuyusuna iner. Kuyunun içinde yüzmekte olan kendi gözünün yanına Mimir'in kafasını atar. Gjallerhorn'u da alır ve Tanrıların Gözcüsü Heimdall'a verir. Bu andan sonra Gjallerhorn yalnızca bir kez Ragnarok'ta üflenektir. Odin ise Woden olarak anılan adını Anglo-Sakson dillerine gün olarak miras bıraktı.

Odin

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Mehmet Ali & Akgamşısı



MERVE BAYRA

Yapay zekâya karşı çekiç sesleri

"Gençlere seslenmek istiyorum; el emeğini göz ardı etmeyin. Her iki tarafı da dengeli bir şekilde götürün. Teknoloji ihtiyaç giderir ama işin ruhu bu ellerde."

Merdvenle bölünmüş geniş avlunun etrafındaki her bir odada ayrı ayrı hikâyeler... Tarihi Yarımada'da bulunan Kurşunlu Han'da dolaşırken eskiye ve yeniyi dair birbirinden o kadar ayrıtlara rastlıyorsunuz ki insanın zaman algısı şaşıyor. Arşınladığım handa her bir odanın önünden geçenler duygu durumum da karmaşık bir hal alıyor.

Güneşin tepede olduğu vakittir, bir yanda derinden duyulan bir müzik sesi, diğer yanda demirlerin sürtünmesini işitiyor kulaklar. Yıkık dökük duvarlardan önce gözüme ilk çarpan yemyeşil bir asma oluyor. Asma eğilinde tırmandıgım merdivenler beni Cenevizlilerden Osmanlı dönemine çıkarıyor. Bilene göre Kurşunlu Han'ın ilk katı Cenevizler döneminde inşa edilmiş bir kiliseyken, ikinci katı ise İstanbul silüetini hatırlatır eserleşiklendirmiş Mimar Sinan tarafından yaptırılmış. Ancak bana farklı duyguları aynı anda hissettiren Kurşunlu Han'ın yapısal özelliklerinden çok, dükkânların çeşitliliği. Önünden geçtiğim restore edilmiş bir odada günümüz müzikleri çalarken, bir sonraki odada esnaf muhabbeti eşliğinde sona yaklaşmak olan meslekler icra ediyor. Karaköy'de dönüşüm yaşamış pek çok han düşününce, Kurşunlu Han'ın da bu yola çıktığını sezdim. Teknolojinin hâkim olduğu, hattasınların zorlayan yapay zekânın tartışıldığı 2019'da, çarkların yetişmediği, unutulmaya yüz tutmuş mesleklerin ne durumda olduğunu gözlemlemek için 1975'te Sinop'un Dağtabaklı Köyü'nden İstanbul'a gelen Aydoğan Aslan'ın tornacı tezgâhına misafir oluyorum.

1970'lerin insanlarından işitmeye alıştığımız bir göç hikâyesine sahip Aydoğan Usta. İlkokulu bitirdikten sonra ailesi tarafından meslek öğrenmesi için İstanbul'daki akrabalarının yanına gönderilen Aydoğan Usta birkaç farklı mesleke deneyiminin ardından Kurşunlu Han'la tanışmış. "Askerlik harici bu handan hiç ayrılmadım," diyen Aydoğan Usta, Kurşunlu Han'ın geçmişini ve dönüşümünü anlatıyor:

Sanayi sitesi kapalı cezaevi gibi

"İlk geldiğim yıllar hanın avlusunda büyük kazanları yapıldı; çvataclar, yaycılar, sandıkçılar, kıruncular, tornacılar, kaynakçılar, sandıkçılar vezincilerle vardı. Çok kalabalıktık. Handan ilk kazançılar gitti, sonra zincirciler, zaten sonra zamanla herkes dağıldı.

Mesleğe başladığımda henüz ithalat yoktu, o yüzden iş çoktu. 1980'lerin sonu, 1990'ların başında Avrupa'dan tornacıların yaptığı bazı kalemler ithal edilmeye başlandı, zamanla işler azalmaya başladı. Örneğin, deniz



sektöründe kullanılsanlar çvataclar tornacıların en önemli kalesiydi. Hem talaş paraydı, hem işçiliği. Çvataclar bir ithal edilmeye başladı, en önemli gelir kaynağımızı bir anlamda kaybettik. Sonra konfeksiyonun Türkiye'ye girmesiyle tekstile çok insan kapırdık. Çünkü insan burada yağın, pasın içinde akşama kadar. İş yapmakla da bitmiyor ki, akşam olunca tezgâhlar temizlenecek, yağlanacak, bir sürü iş var. Vallahi dilim varmıyor ama insanlar kadınlarla çalışmak hoşlarına gittiği için bu meslekten gittiler.

Teknoloji çok ilerledi, artık olay bilgisayarlı tezgâhlarda. 1983'te Perpa Sanayi Sitesi yapıldı, o zaman esnaf gitmedi oraya, yedi, sekiz kat böyle, kapalı cezaevi gibi dedik. Tabii sonra yavaş yavaş insanlar Perpa'ya, sonra İkitelli, Bayrampaşa, Ümraniye'deki sanayi siteleri gitti. Karaköy'deki hanlar dönüşüme girdi. Eski esnafın bir kısmı da yemek sektörüne kaydı. Ne çırak kaldı, ne usta yetiştirdi sonrasında."

Aydoğan Usta anlatırken Kurşunlu Han'la ilk girdiğimde hissettiğim duygu karmaşasının sebebinin de anladım. Artık handa yaycı, tornacı ve çvataclar dışında eski mesleklerden kimse kalmamış. Bazı dükkânlar da el değiştirmiş ve restore edilmiş. Artık heykeltıraşların, mimarların, çamcıların ve ressamların da bulunduğu Kurşunlu Han, yapısal özelliklerinin yanı sıra kuşak olarak da bir çeşitliliğe sahip.

Ermeni bir ustadan öğrendiği mesleğinin inceliklerini yıllar önce mülkiyetini de aldığı dükkânında hâlâ icra etmekte olan Aydoğan Usta, artık yavaş yavaş sona yaklaştığını anlatıyor. Bu esnada içeriye giren bir müşteriyi diyaloglarına şahit oluyorum. Karşılıklı konuşmanın sonunda Aydoğan Usta karşı tarafta, "Bunu internette söyle, daha uyguna gelir. Benim yapmam uzun sürer zaten"

diyor. Aydoğan Usta'nın dakikalar önce bahsettiği 'son'un somut karşılığı gözlerimin önünde yaşanıyor. Yüzünde belli olmayan bir tebessümle bana dönen Aydoğan Ustayla, "Yapay zekâ el işçiliği yok eder mi?" diye soruyorum:

Teknoloji jiden yararlanmak lazım, ama emek olmadan olmaz

"Biraz ürkütücü bir durum. Öncelikle bir kalemi yalnızca bir makine yapmaya başlasa bu iki-üç kolunun işsizliği demektir. Ben karşıym demeyeyim, teknolojinin her şeyinden yararlanmak lazım ama emek olmadan yemek olmaz. Emek sarfetmekte fayda var.

Bir de insan elinin değdiği ürünlerin bir ruhu var bence. İnsanların temas ettikleri eşyalarla kurdukları duygular yok olacak. Bu durum insanlarda duygusal bir boşluğa yol açabilir. Alzheimer diyorlar, böyle işler yapson böyle bir hastalığın olmaz. Ben bir malzemeyi elimle aldığım da beynim başlıyor düşünmeye; "Ben bunu nasıl yaparım?" Ne oldu beyin kötü şeylerden uzaklaştı, bir yere odaklandı, çalışıyor. Ama artık üretin değil, tüketen bir toplumuz. Maalesef bir nesil sonra ustalık denen bir şey kalmayabilir. Teknoloji el işçiliğini yenemez ama yerini alacak gibi. İki sene içerisinde bu handa da sanayii yolu kalmayacak."

Aydoğan Usta son olarak şunları söylüyor:

"Gençlere seslenmek istiyorum; el emeğini göz ardı etmeyin. El emeği bugün de, 10-20 yıl sonra da lazım olur. Teknolojiden de yararlanın ama el işçiliğini öğrenin, altın bilezikler. Kendi geçmişinizi unuttuklarına izin vermeyin. Her iki tarafı da dengeli bir şekilde götürün. Teknoloji ihtiyaç giderir ama işin ruhu bu ellerde."

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>



ALPAY ERDEM

BUKALEMUN VE TAŞ

Bir keresinde Marmaris'te amcam ve arkadaşları, "çete gibi bir şey bunlar, bir araya gelinceyiye deliren tipler", Marmaris'te öyle arabayla seyir ederlerken, yolda yürüyen bir bukalemun görüyorlar. Derhal iniyorlar arabadan ve bukalemun üzerine uzun bir tartışmaya giriyorlar. Bukalemun'u almayla karar veriyorlar. Almayla karar verseler yine iyi, satmaya karar veriyorlar. Marmaris'te bir pet shop'u gözlerine kestiriyorlar. Her gün bu pet shop'a adam gönderiyorlar. "Bukalemun var mı?" "Sizde bukalemun var mı?" "Acaba sizde bukalemun var mı?" "Her yerde aradım bulamadım, sizde olduğunu söylediler, sizde bukalemun var mı?" Pet shop sahibi en sonunda, "yahu bu ne bukalemunmuş, bir şey getirirse alayım madem, insanlara bir şey oldu, bukalemun diye çıldırdı insanlar" diye dile geliyor en sonunda. Amcam ve arkadaşları pet shop sahibinin nihayet kıvamı gelmesi üzerine o akşam bukalemuna ne fiyat çekecekleri hakkında konuşmaya başlıyorlar. Böyle konuşurlarken konuşurlarken ne kadar yanlış bir şey yaptıklarını fark ediyorlar. Kim bilir kaç günler boyunca o pet shop'ta öyle kalacak, bir mal gibi fiyatı olacak, büyük ihtimalle de gittiği yerde iyi bakılmayacak. Aslında sadece biraz eğlenmek istediklerini de fark ediyorlar. Pet shop'a her gün bukalemun sordurmak, pet shop sahibini şaşırtmak eğlenceli olmuştu. Ama şaka ciddiye binince her şeyi eniden gözden geçirmek gerekmişti. Eğlence başka bir şeydi, bir can'la oyun oynamak başka bir şeydi. Ertesi gün bukalemunu aldıkları mevkîye, bir ağaca bırakıyorlar. Oradan öyle ayrılıyorlar. Bu hikâyedenense bana hep çok dokunaklı gelmiştir. Her defasında komik olsun diye anlatmaya başlayıp, hüznülenmişimdir. Bu hikâyeye bende hep bir yerlere sesleniyor. Ama işte nereye. Bulsam diyorum ama bulmak da istemiyorum. Bu hikâyedeki hüznü seviyorum. Birbirini seven arkadaşlar, bu arkadaşları misafir olan bir bukalemun ve güneşli günler.

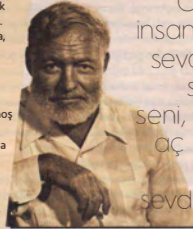
Bir de bence şöyle insanın İstanbul'da gözlerle takılmanın şöyle taş yontabileceği bir yer bulamaması ne kötü. Dal zaten yontamıyorsa. O görüntü hiç olmuyor. Bir şey oluyor, olmuyor. Olması gerekmiyor ama olmuyor. Eskişehir'den muthiş kazıklar, muthiş ama, böyle bir kazıklanma yoktur, yumruk büyüklüğünde bir lüle taşı aldım. Satıcı beni lafa tuttuğu anda

kazıklanmaya başladığı anladım ama öyle bir lafa tuttu ki, böyle bir lafatutma yoktur, hiçbir şey yapamadım, resmen paşa paşa kazıklandım. Neşeye öyle lüle taşı aldım, dedim ki "ben bu taşı İstanbul'da yontarım, bisikletçi de bir insanım, durumum bir yerde, yont ha yontarım ben bu taş". Hey yavrum hey. Dedim ki, "ben bu taşı yont yont ben bu taşın içindeki heykeli özgür bırakırım". "Ben" dedim "bunu yaparım". Önce evde bir denedim, yontabiliyor muyum diye, evet yontabiliyorum. Çakiyla. Önce gündüzden Çengelköy'e gittim. Aşırı kalabalıktı, tribe giremedim. Akşam oldu, Koşuyolu'na çıktım. Arkadaş, yine çok insan var. Ki en sakın yerdir Koşuyolu. Oturdum kahvecinin önündeki banka, yontuyorum. Yonttukça yonttukça ayaklarım dibi hep böyle beyaz beyaz, sanki böyle çekirdek yemişim de, ne bileyim o görüntü hoş olmadı. Sonuçta doğal bir şey ama görüntü hoş değil. Biri "gittinde yont" desene diyeceğim. "Nerede yontacağımı sana mı soracağım acaba" mı diyeceğim. Olmadı o öyle. Parka gittim. Gece olmasını bekledim. Bir taş yontacağım diye. Oldu gece. İnsanlık seyrelemeye başladı. Başladım taş yontmaya. Nihayet beklediğim an gelmişti. Binlerce yıl taşın içine hapsolmuş heykel ortaya çıkmaya hazırdı. Kendimi taşın akışına bıraktım. Çakımı özgür bıraktım. O nereye yontmak istiyorsa ona boyun eğdim. Taş neresinden yontulmak istiyorsa saygı duydum. Taşa ve çakiya hiçbir şekilde müdahalede bulunmadım. Bu iki sevgilin dansını izledim tüm gece. **Ve nihayetinde taşın içinden sadece biraz daha küçük bir taş çıktı.** Ama bir şey söyleyeyim mi, formu olan bir heykelden çok daha güzel bir şey çıktı bence ortaya. Güzel, bembeyaz, pürüzsüz bir taş çıktı. Taşın içinde kendisinin daha küçük, daha güzel bir taş çıkılmışı. Bunu ortaya çıkarmış olmak beni mutlu etti.



Beni ona doğru çeken bir şey var! Belki de bana gereken şeyin ta kendisi.

Anton Çehov



Özgürlüğü, insan onurunu sevdiğim gibi seviyorum seni, insanların aç kalmama hakkını sevdiğim gibi...

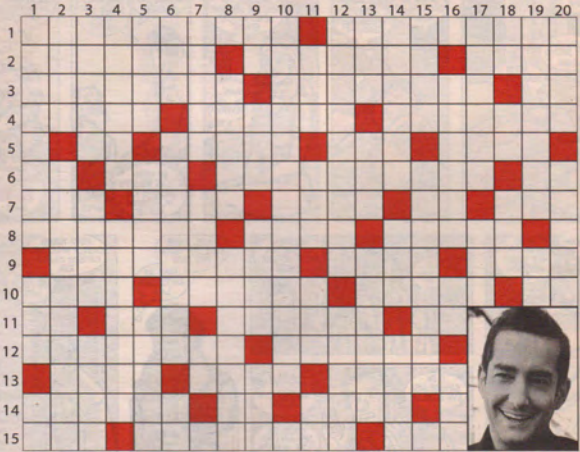
Ernest Hemingway

- İmtiyaz Sahibi: Birgün Yayıncılık ve İletişim T.İ.Ş. adına İbrahim Aydın
- Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Sefer Selçuk Özbek
- Yayın Kurulu: Önder Abay, Barış İnce
- Editöryat Danışmanı: Haydar Ergülen
- Editörler: Burak Abalay, Mustafa Kömür
- Sözlük Editörleri: Can Binalı Aydın, Onur Tunca, Selin Kalkan, Merve Bavra, Gizem Çolak, Meral Çınar
- Reklam ve İletişim: bavulreklam@birgun.net, bavul@birgun.net
- Kapak İllustrasyonu: Elcin Boşak Algil
- Grafik Tasarım: Barış Can Sarıtaş
- İletişim: 0546 2883328 - iletisim@bavuldergi.com - bavul@birgun.net
- www.bavuldukkani.com
- Adres: Gülbahar Mahallesi, Avni Dilgi Sokak, Özden Apartmanı, No:14/3 Mediatyekoş/Sisli İstanbul
- Basılı: UNIPRINT Basım Sanayi ve Tic. A.Ş.
- Adres: Orhan Mithat Hadimkaya - İstanbul Cad. No:159 Hadimkaya Anadoluköyü, 34555 İstanbul / TÜRKİYE
- Tel: +90 212 798 2840 / Faks: +90 212 798 2063 - www.apa.com.tr
- Genel Dağıtım: Turlukvaz Dağıtım Pazarlama A.Ş.
- ISSN: 2149-8113 Yıllık yaygın süreli yayındır.

Bavul Bulmaca

Çözümü sizinbavulunuz@gmail.com adresine gönderenler arasında yapılacak çekilişte kazanana bez çanta, rozet ve kitap hediye...

Hazırlayan: İlker Mumcuoğlu



SOLDAN SAĞA

1. Alice müzikalında Tavşan rolünü oynayan aktör (Resimdeki) - Sinema filmlerinin toplanıp korunduğu yer, kurum. 2. Şeyh Bedrettin'in yapıtı - Kamuran Akkor'un bir şarkısı - "Salvador ..." (İspanyol ressam). 3. Japonya'ya atom bombası atan ABD uçağının adı - Timur Selçuk'un, Eurovision Şarkı Yarışması'na katıldığı şarkısı - Meslek. 4. Bilbao'da bulunan bir İspanyol futbol takımı - Nabakov'un romanı - "...İştir kişinin lafa bakılmaz" (Ziya Paşa). 5. Hitchcock'un bir filmi - Yapı dönütüsü - Alaturka müzikte bir makamı kendi perdelerinden daha tiz ya da daha pes perdelerde çalma işi - Küçük bohça. 6. Olumsuzluk veren bir örnek - Yeşil abanoz - Eyvah Eyvah filmleri de olan aktör, şovmen - Kar romanındaki temel tip. 7. Aza - AKP ve Demirören işbirliğiyle yok edilen tarihi Beyoğlu sineması - Alçak kimse - Ferit Edgü'nün bir öykü kitabı - "İrlandalı ..." (David Lean'in, 1973'te Emeke Sineması'nda gösterilip 6 ay vizyonda kalarak rekor kıran filmi). 8. Başyapıt - Kiri izi - Elektronik mesajları zenginleştirmek için yanına konulan ideografi ve smiley içeren uygulama. 9. Mutluluk hormonu - "...Catbar" (Tiyatro sanatçısı) - Edirne'nin bir ilçesi. 10. "Hoş ..." (Al Capp tarafından çizilen çizgi roman) - "...Dabak" (Aktris) - Maksat - Tavada bir sayı. 11. Kamer - Bitkinin yaşama ve büyüme organı - Boyuneğen, kabul eden - Satrançta bir taş. 12. Nitelikli işçi - Mutedil. 13. "... Hanım Yay" (Atilla İlhan'ın romanı) - Ahenk - Dernek evi. 14. Küba'nın başkenti - İlave - Zan. 15. Eski bir Anadolu varlığı - Ek olarak - Mikroskop camı.

YUKARIDAN AŞAĞIYA

1. Ömer Uğur'un bir filmi - Bir master eki - Asaf Halet Çelebi'nin bir şiir kitabı. 2. Emile Zola'nın bir romanı - Jules Verne'in bir romanı. 3. Bir şeyintisini söyleyerek alay etme - Çok önemli - Sulandırılmış tek renkle ya da mürekkeple yapılan resim tekniği. 4. Şırnak'ın bir ilçesi - Yannis Ritsos'un bir şiir kitabı. 5. Atıf Yılmaz'ın bir filmi - Meksika parası - Ses yitimi. 6. Kesik tempolu bir müzik türü - "... Alabora" (AKP'ye muhalif olduğu için Türkiye'yi terk etmek zorunda kalan aktör) - "... Pacino" (Aktör). 7. "... Svevo" (Zeno'nun Bilincin'in yazarı) - Ok atan tanrı - Yugoslavya plakası. 8. Patika - "Rudolf ..." (Tatar asıllı balet). 9. Hile, entrika - Bist'te bin hisseye verilen a d - Peru'nun başkenti - Karate Do'daki dört ana tekniğin biri. 10. Karabibik ve Zehra romanlarının yazarı. 11. Letonya parası - Hile, entrika - Afrika'da bir ırmak - Selenyumun simgesi. 12. Sevmemeliyiz'i söyleyen şarkıcı - Sürgünden bir hayvan. 13. Yemin etme - Bir tembih sözü - Dağ lalesi. 14. Bitkisel - Genişliği - Us. 15. "... Canberk" (Şair) - Kutsal Hint destanlarına verilen ad. 16. "Boş ver" anlamında Rus kadercilik sözü - Spielberg'in bir bilimkurgu filmi - "Stanislaw ..." (Bilimkurgu yazarı). 17. "Recep ..." (Baba lakapı, Beşiktaş ve Galatasaray'da topoyunyanefsanevi futbolcu) - "... Li" (Dövüş sanatları oyuncusu). 18. Uzaklık anlatan sözcük - Katkı - "Biz kimseye ... tutmayız" (Yunus Emre). 19. Cimri - Notada durak işareti. 20. Şahıs - Zeki Müren şarkısı.

Sayı: 45

Bavul Bulmaca
Çözümleri

SOLDAN SAĞA

3. Agnes Varda - Malek - Tom. 2. Titanic - Engin Evin - Ra. 3. İd - Tarık - Dursun K - Anar. 4. Yel - Rn - Aa - Al. 5. Nalbant. 5. Erkan - Lamelif - On. 6. Say - Lemur - Rie - Ekar. 7. Yerasimos -

Ann - Ilo - Es. 8. Un - Nisan - Brody - İvedi. 9. Napoli - Atom - Emma - Cin. 10. Aşina - Ata - Aggio - Sefa. 11. Ke - ... 12. ... 13. Yerleşik - Tadilat. 14. Arı - Bana - Bana - Ana. 15. Kurt - Tuna - Avar.

YUKARIDAN AŞAĞIYA

1. Atiye - Yunak - Yak. 2. Gide - Sena - Şener. 3. Nt - Lear - Pi - Brik. 4. Eat - ... 5. ... 6. ... 7. ... 8. Ka - Monat - İkat. 9. Dedalus -

Taam - Bu. 10. Anu - Ar - Bo - Vatan. 11. Gram - Arman - Ana. 12. Mister No - Gilda. 13. Anu - Linder - Ai. 14. Lennie - Ymir - Lav. 15. Evkaf - Montana. 16. Ki - Elia - Altar. 17. Nabokov. 18. Nana - Ece. 19. Oran - Redif. 20. Marti - Sina.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi <https://trantey.org>

